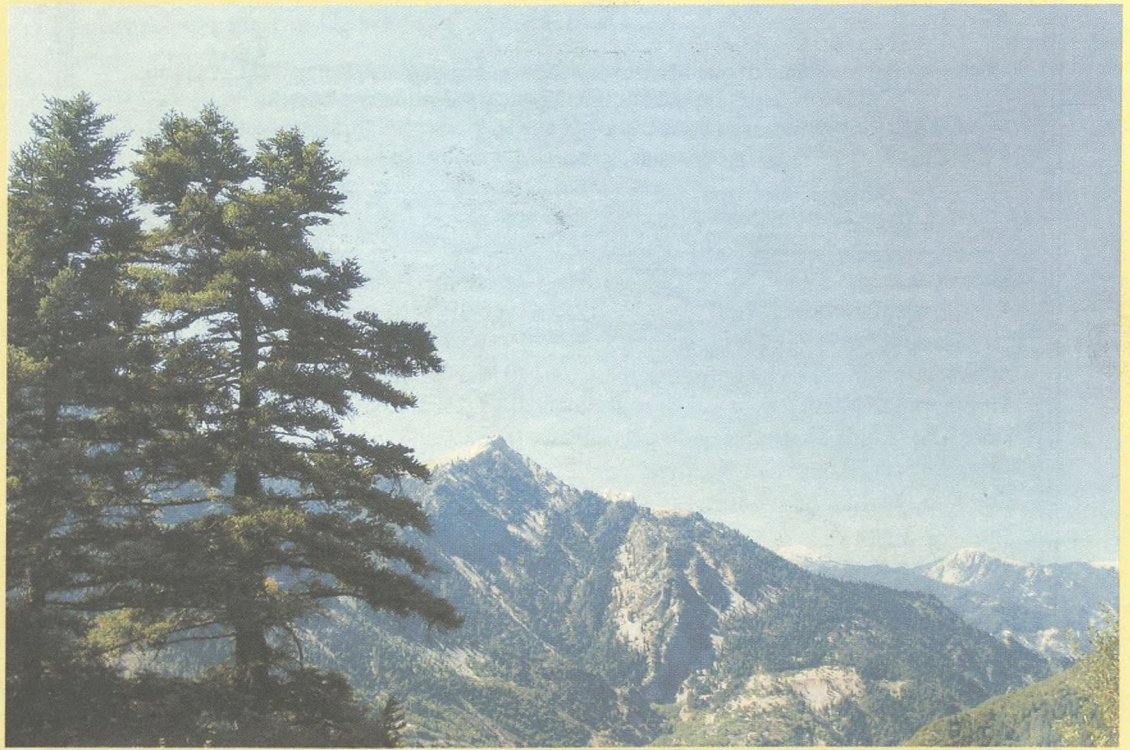

Μικροχωρικά ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ

ΤΕΥΧΟΣ 77 • ΙΟΥΛΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2004 • ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΠΑΝΟΡΜΟΥ 18, Τ.Κ. 11522

ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ «Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ»
(ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΙ 1885)

Βραβείο Ακαδημίας

Αθηνών (1986)

Κυκλοφορεί ανάμεσα στους Μικροχωρίτες του εσωτερικού και του εξωτερικού,
καθώς και στους φίλους του Μικρού Χωριού Ευρυτανίας
(Σημ.: Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τη γνώμη του συγγραφέα τους)
Κείμενα και φωτογραφίες δεν επιστρέφονται

Περίοδος Β' - Χρόνος 30ός - Αρ. Φύλλον 77 - Ιούλιος - Δεκέμβριος 2004

Ιδιοκτήτης:

Αδελφότητα Μικροχωριτών
“Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος”

Αγλαύρου 19-21, 117 41 Αθήνα

Διοικητικό Συμβούλιο:

Πρόεδρος: Αιμιλία Κουτσούκη
Αντιπρόεδρος: Αθανάσιος Κεράνης
Γεν. Γραμματέας: Αθανάσιος
Παπαθανασίου
Ταμίας: Ιωάννης Αρώνης
Ειδικός Γραμματέας: Σπύρος Κρίκος
Μέλη: Νίκος Βίγλας
Σοφία Κουτσούκη

Εκδότης/Διευθυντής (σύμφωνα με το νόμο):

Αιμιλία Κ. Κουτσούκη
Διεύθυνση: Αγλαύρου 19-21, 117 41 Αθήνα.
Τηλ. 2109238197, Fax: 2109218177,
E-mail: Koutsoukis@hol.gr

Σύνταξη – Επιμέλεια έκδοσης:

1966-1970: Μένιος Κουτσούκης
1971-1977: Γιώργος Δημόπουλος
1978-1992: Μένιος Κουτσούκης
1993-2003: Αθανάσιος Κεράνης και
Δημήτριος Κρίκος
2003 - Οι δημοσιογράφοι:
· Σοφία Κουτσούκη, τηλ. 210 8032231
E-mail: bily@otenet.gr
· Σπύρος Κρίκος, τηλ. 210 9945348
E-mail: spiroskrikos@in.gr

Φωτοστοιχειοθεσία – εκτύπωση:

Ι. Γκαντήραγας & Σία Ο.Ε. , Γερανίου 7,
Τηλ. 210 5244309

Ετήσια συνδρομή:

Εσωτερικού Ευρώ 4
Εξωτερικού \$ 50
Εταιρειών, ΝΠΔΔ Ευρώ 15
Αποστέλλεται δωρεάν σε δημόσιες
υπηρεσίες, Ο.Τ.Α. και συλλόγους

Φωτογραφία εξωφύλλου:

Η θεά από τον Αη Σώστη, φωτογραφία Αντώνης Φρίγγας

Περιεχόμενα

	Σελ.
Παράνομη η κεραία του ΟΤΕ!	2
Ετήσια καλοκαιρινή συνέλευση και συνεστίαση	3-7
Η νέα πλατεία του Μικρού Χωριού	8-9
Από την κίνηση της Αδελφότητας	10
Φωτιά στο Νοστιμιότικο	11
Νέα από το Δήμο Ποταμιάς	12-13
Ένα ακόμα αφιέρωμα στο Μικρό Χωριό	14
Αιωνόβιοι Μικροχωρίτες	15
Από το χώρο της Ευρυτανίας και της Ρούμελης	16-19
Χιονισμένη Ευρυτανία	20
Μια φωτογραφία, μια ιστορία	21
Σχόλια, κρίσεις και αναμνήσεις	22-23
Τι ανεκάλυψα εις την Πόλιν	24-25
Έντυπα που λάβαμε	26
Χριστούγεννα της στρουγγοκαλύβας	27
Σημαντικές χρονολογίες	28-30
Εορτή του Αγίου Πνεύματος	31-34
Ίμβρος - το νησί της πικροδάφνης	35-37
Η ιστορία του ελληνικού τσιγάρου	38-40
Πηγαίνοντας για το μοναστήρι	41
Τα ερπετά της Ρούμελης	42-44
Ίδρυμα Γαζή Τριανταφυλλόπουλου - υποτροφίες	45
Απομνημονεύματα Δημητρίου Σπ. Δερματά	46-49
“Ερωτος και Ρέντη γωνιά” του Κ. Τριανταφύλλη	50-53
Βιβλιοπαρουσιάσεις	54-57
Πνευματική γωνιά (εντυπώσεις)	58-59
Έφυγε ένας φίλος του Μικρού Χωριού	60
Συνδρομές - δωρεές	61-64
Λίγα λόγια γι’ αυτούς που έφυγαν	65-70

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας και τα ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ εύχονται σε όλους τους Μικροχωρίτες και τους φίλους του Μικρού Χωριού εδώ και στην ξενιτιά Καλά Χριστούγεννα και Ευτυχισμένο και Χαρούμενο τον καινούργιο χρόνο 2005

Έλαμψε το δίκιο

Παράνομη η κεραία του ΟΤΕ!

Δεν έχει κανένας μας ξεχάσει την πικρία και αγανάκτηση όλων των Μικροχωριτών όταν ξαφνικά είδαν έναν τεράστιο πυλώνα σταθερής τηλεφωνίας του ΟΤΕ να τοποθετείται στον περίβολο του Αη Σώστη. Κανείς δεν είχε ειδοποιηθεί. Ούτε ο εφ. παπα Νίκος, ως νόμιμος εκπρόσωπος των εκκλησιαστικών χώρων του χωριού, ούτε ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου Μικρού Χωριού, αείμνηστος Θανάσης Κουτσούκης. Πολύ αργότερα μάθαμε ότι η εγκατάσταση του παθητικού αυτού κατόπτρου είχε εγκριθεί από το τότε δημοτικό συμβούλιο Ποταμιάς και το δασαρχείο Καρπενησίου.

Η είδηση για τους Μικροχωρίτες έπεσε σαν «κεραυνός εν αιθρία». Αμέσως άρχισαν έντονες κινητοποιήσεις προς όλους τους αρμόδιους φορείς για την μετεγκατάσταση της κεραίας σε χώρο πέραν του περιβόλου της εκκλησιάς. Θετικές ήταν οι ανταποκρίσεις από το υπουργείο Πολιτισμού, ιδιαίτερα τις αρχαιολογικές υπηρεσίες, ενώ ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου Ποταμιάς, εισηγήθηκε την ανάκληση της προηγούμενης απόφασης και το δασαρχείο εισηγήθηκε στη Διεύθυνση Δασών την άρση της χορηγηθείσας άδειας.

Μάταια όμως. Το κακό είχε γίνει με αποτέλεσμα τη βεβήλωση ενός ιερού και ιστορικού μας χώρου αλλά και τη βάρβαρη αλλοίωση μιας τοποθεσίας με μοναδική φυσική ομορφιά. (Λεπτομέρειες βλ. *Μικροχωρικά Γράμματα*, τεύχος 71, Δεκέμβριος 2001). Ακόμη και η έγγραφη ρητή διαβεβαίωση του ΟΤΕ, ότι το 2002 - με την λειτουργία του δορυφόρου - η κεραία θα απομακρυνόταν, αποδείχθηκε απατηλή.

Όμως μια τέτοια κατάφωρη αδικία πως θα μπορούσε να αφεθεί στην τύχη της; Οι Μικροχωρίτες όφειλαν να συνεχίσουν το δίκαιο αγώνα τους και το μόνο που τους έμενε να κάνουν ήταν να προσφύ-

γουν στη δικαιοσύνη.

Πράγματι, το εκκλησιαστικό συμβούλιο, με επικεφαλής τον πρόεδρο, ιερέα Νικόλαο Αζακά και μέλη τους Ε. Κακούρα, Ι. Φούκα, Ν. Μουτογιάννη και Κ. Βίγλα, εκπροσωπώντας νόμιμα την ενορία του Ι. Ν. της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος, κατέθεσε αγωγή κατά της ΟΤΕ Α.Ε., την 28^{ην} Φεβρουαρίου 2003 και ζήτησε την αναγνώριση της κυριότητας νομής και κατοχής του χώρου γύρω από τον Αη Σώστη και την απομάκρυνση της κεραίας από το χώρο αυτό.

Μετά από πολλές αναβολές αλλά και την δικαστική παρέμβαση του ελληνικού Δημοσίου υπέρ του ΟΤΕ, η αγωγή τελικά εκδικάστηκε την 1^η Ιουνίου 2004 για να εκδοθεί η απόφαση την 29^{ην} Οκτωβρίου 2004 με αύξοντα αριθμό 40/2004.

Η απόφαση είναι σαφής, ρητή και αποστομωτική:

- **Αναγνωρίζει** χώρο περίπου 2.500 τ.μ. γύρω από την εκκλησία του Αη Σώστη ως ανήκοντα αποκλειστικά στον ενοριακό Ι. ναό της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος.

- **Υποχρεώνει** τον ΟΤΕ να «αποδώσει το καταληφθέν τμήμα του ως άνω ακινήτου, εκτάσεως 49 τ.μ., **απομακρύνοντας** το παθητικό κάτοπτρο».

- **Απορρίπτει** την παρέμβαση του Δημοσίου ως αβάσιμη.

- **Καταδικάζει** τον ΟΤΕ να πληρώσει τη δικαστική δαπάνη των 260 ευρώ.

Έστι δίκης οφθαλμός ός τα πάνθ' ορά.

Ο αγώνας ο καλός δικαιώθηκε! Η απόφαση αποκατάστησε το δίκιο από μια επιπόλαιη πράξη που προσέβαλε όχι μόνο την ιερότητα και ιστορικότητα του χώρου αλλά και το περιβάλλον. Συγχαίρουμε τον αιδεσιμότατο π. Νίκο Αζακά και τα μέλη του εκκλησιαστικού συμβουλίου για την αγωνιστική τους προσπάθεια που δικαίωσε τους ίδιους, την ενορία και όλους τους Μικροχωρίτες.

Ετήσια καλοκαιρινή συνέλευση και συνεστιάση

Σε αίθουσα της πνευματικής γωνιάς, όπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος, έγινε η ετήσια συζήτηση για ζωτικά θέματα του χωριού μας. Με την έναρξη της συνέλευσης στις 7:00 το βράδυ, η πρόεδρος της Αδελφότητας κ. Αιμιλία Κουτσούκη καλωσόρισε τον δήμαρχο Ποταμιάς κ. Γιάννη Ίβρο, τον πρόεδρο του τοπικού συμβουλίου κ. Γιάννη Ντζούφρα και όλους τους παρευρισκόμενους. Θύμισε σε όλους ότι η ετήσια αυτή συνάντηση συμπληρώνει δέκα χρόνια από το ξεκίνημά της και τόνισε ότι η Αδελφότητα Μικροχωριτών με ιδιαίτερη χαρά βλέπει φέτος να παίρνει πιο επίσημο χαρακτήρα και να υιοθετείται από το Δήμο Ποταμιάς ως επίσημη λαϊκή συνέλευση. Ελπίδα και ευχή όλων είναι να συνεχισθεί έτσι και στα επόμενα χρόνια.

Στη συνέχεια, εισαγωγικά, η πρόεδρος ανέφερε τα κυριότερα θέματα που απασχόλησαν την περυσινή συγκέντρωση, που ήταν:

- Η διαμόρφωση της πλατείας του Νέου Μικρού Χωριού
- Η κάλυψη του επικίνδυνου, λόγω του βάρους του, αυλακιού (θέση Μπούρα)
- Η αποκατάσταση των μονοπατιών του Παλαιού Χωριού που χάλασαν μετά τα έργα αποχέτευσης και ύδρευσης
- Η ηλεκτρική μονάδα του χωριού
- Η αποκατάσταση δρόμου δίπλα από το κοινοτικό κατάστημα
- Η αποκατάσταση του Γούμενου έτσι ώστε να είναι δυνατή η αυτοκινητιστική εξυπηρέτηση και των περίξ κατοίκων
- Το θέμα της αποχέτευσης στη γειτονιά δεξιά του Γούμενου.

Στη συνέχεια ορίσθηκε πρόεδρος της συνέλευσης ο κ. Κλεομένης Κουτσούκης, ο οποίος έδωσε τον λόγο στον πρόεδρο του τοπικού συμβουλίου κ. Γιάννη Ντζούφρα.

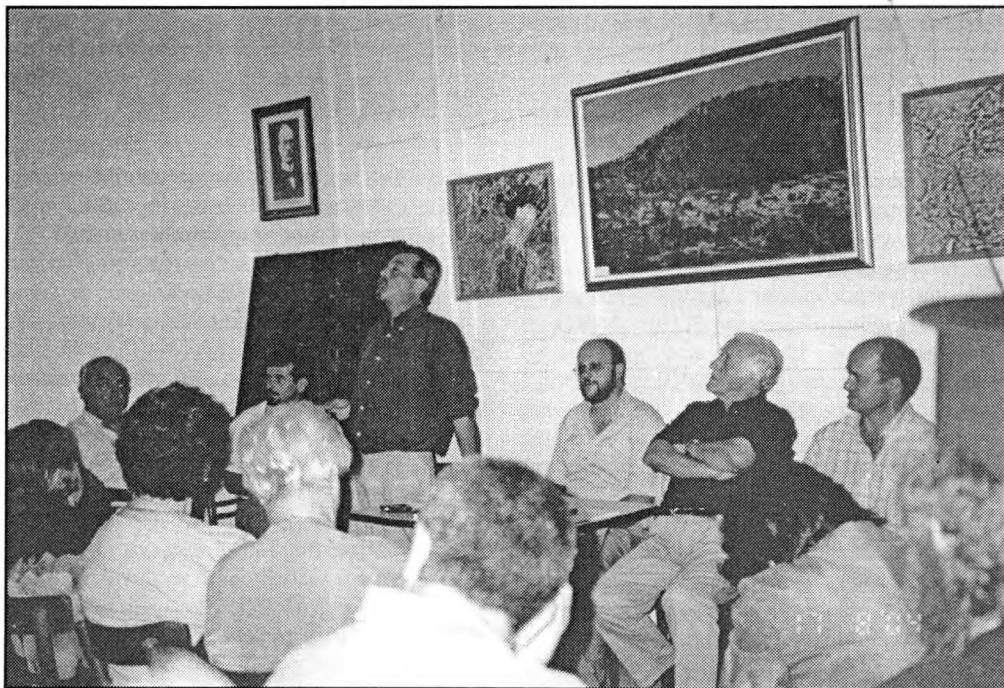
Ο κ. Ντζούφρας αναφερόμενος στο θέμα της πλατείας του Νέου Μικρού Χωριού παραδέχτηκε ότι τα έργα άργησαν να αρχίσουν και

απέδωσε το πρόβλημα στη γραφειοκρατία, εξαιτίας της οποίας καθυστερεί η έκδοση της απαραίτητης άδειας. Διαβεβαίωσε ότι το θέμα προχωρεί και βρίσκεται στο τελευταίο στάδιο και ότι έως το τέλος του μήνα θα γίνει η δημοπράτηση για να αναλάβει κάποιος το έργο.

Ο δήμαρχος Ποταμιάς που πήρε το λόγο αμέσως μετά, αφού τόνισε τα θετικά αποτελέσματα της λαϊκής συνέλευσης, αναφέρθηκε στο θέμα της πλατείας τονίζοντας ότι δεν περίμενε ότι θα χρειαζόταν τόσο πολύς χρόνος για την οικοδομική άδεια. Πρόσθεσε ότι όλο το δημοτικό συμβούλιο θέλει να προχωρήσει το έργο και διαβεβαίωσε τη συνέλευση ότι η προώθηση της πλατείας δεν είναι θέμα χρημάτων, αλλά θέμα της πολεοδομικής γραφειοκρατίας, το οποίο όμως ολοκληρώνεται καθ' ότι βρίσκεται στο στάδιο της τελικής υπογραφής της απαιτούμενης άδειας.

Συνεχίζοντας ο κ. Ντζούφρας αναφέρθηκε στο δρομάκι πάνω από την πλατεία του Παλιού Μικρού Χωριού, στο οποίο αποκαταστάθηκε μόνο ένα μικρό κομμάτι, στο μέσον, και είπε ότι έγινε αυτό διότι γίνονταν οικοδομικές εργασίες στην περιοχή ενώ πρόθεση είναι να αποκατασταθεί όλος ο δρόμος. Επίσης τόνισε ότι την επόμενη εβδομάδα επρόκειτο να δημοπρατηθεί η τσιμεντόστρωση από οικία Παπαδημητρίου ως πάνω από οικία Μπάκη και η ασφαλτόστρωση από οικία Κρίκου ως οικία Κατραμάδου. Μαζί με αυτά τα έργα πρόκειται να γίνει και το δρομάκι που περνά δίπλα από το κοινοτικό κατάστημα στο Νέο Χωριό. Ο κ. Τσατσαράγκος παρενέβη και τόνισε ότι πρόκειται για δρόμο και όχι για μονοπάτι. Ο κ. Ντζούφρας είπε ότι ίσως χρειαστεί να περάσει από εκεί και η αποχέτευση και έτσι η αποκατάσταση θα πρέπει γίνει σε συνδυασμό με τα έργα της πλατείας.

Η πρόεδρος της Αδελφότητας έθεσε το θέμα της ασφαλτόστρωσης του τμήματος του δρόμου, όπου έγινε η διάνοιξη στην είσοδο του χωριού και ο κ. Ντζούφρας απάντησε ότι θα περιληφθεί στις εργασίες ασφαλτόστρω-

Ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου Γιάννης Ντζούφρας στο βήμα της συνέλευσης

σης, καθώς και άλλα μικρά τμήματα ασφάλτου που χρειάζονται μπαλώματα.

Στη συζήτηση παρενέβη ο κ. Φλετούρης για θέμα ιδιωτικού μονοπατιού που βρίσκεται στο πίσω μέρος της οικίας του για να πάρει σχετικές απαντήσεις από τον πρόεδρο του τοπικού συμβουλίου και τον δήμαρχο.

Ο κ. Α. Φλέγγας αναφέρθηκε στις λακκούβες που υπάρχουν στους δρόμους και στην ανάγκη να κλείσουν ενώ ο πρόεδρος της συνέλευσης κ. Κλεομένης Κουτσούκης τόνισε την ανάγκη να καθαριστούν οι δρόμοι και συγκεκριμένα αναφέρθηκε στην κακή κατάσταση που βρίσκεται το μονοπάτι που οδηγεί στη βρύση του Μάρκου Μπότσαρη.

Ο κ. Ντζούφρας απαντώντας τόνισε ότι έγινε καθαρισμός δύο φορές φέτος στο Νέο και το Παλιό χωριό, αναγνώρισε ότι αυτό δεν αρκεί, όμως, όπως είπε, υπάρχουν μόνο δύο εργάτες οι οποίοι δεν προλαβαίνουν, ενώ το δασαρχείο δεν μπορεί να διαθέσει κανένα εργάτη.

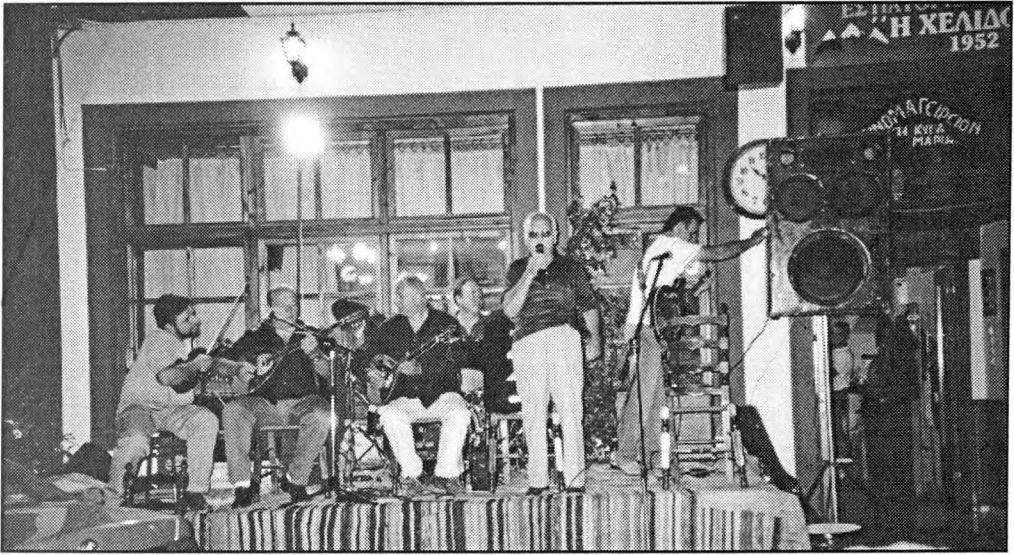
Ο κ. Κουτσούκης αναφέρθηκε στην απρο-

θυμία της εθελοντικής εργασίας που θα βοηθούσε σ' αυτές τις περιπτώσεις και που πάντα έπαιζε ένα βασικό ρόλο στο χωριό μας

Ο κ. Κατραμάδος ζήτησε να μάθει για το πώς προχωρεί το έργο καθαρισμού των αυλακιών. Του απάντησε ο δήμαρχος Ποταμιάς, ο οποίος είπε ότι στο τεχνικό πρόγραμμα για τους υδραύλακες και ιδιαίτερα το αυλάκι προς τις Μέρες, προστέθηκε χρηματοδότηση και από τον προϋπολογισμό για τις πλημμύρες και έτσι θα προχωρήσει το έργο και θατσιμεντοστρωθεί μέχρι το ρέμα. Ο κ. Ντζούφρας πρόσθεσε ότι γίνεται προσπάθεια να ταξινομούνται τα προς εκτέλεση έργα έτσι ώστε με μια χρηματοδότηση να ολοκληρώνονται έργα ίδιας μορφής.

Στη συνέλευση τέθηκε το θέμα της βελτίωσης του μονοπατιού που οδηγεί προς την Παναγιά. Ο κ. Ντζούφρας απάντησε ότι βρίσκεται σε προγραμματισμό το έργο ύδρευσης της περιοχής και το μονοπάτι θα γίνει σε συνδυασμό με το έργο αυτό.

Στη συνέλευση πήρε το λόγο ο κ. Τ. Πανα-

Με τη λεβέντικη φωνή του τραγουδά ο Αυγέρης Αυγερόπουλος

γιάτου που πληροφόρησε ότι επί τρεις μήνες ξεχειλίζει το φρεάτιο της αποχέτευσης έξω από το σπίτι του. Ο κ. Ντζούφρας απάντησε ότι πρώτη φορά ακούει για το πρόβλημα αυτό και τόνισε ότι οι δημότες πρέπει να ενημερώνουν τους αρμόδιους φορείς για παρόμοια θέματα ώστε να διορθώνονται όσο γίνεται πιο γρήγορα. Ομοίως, ο κ. Ίβρος παρενέβη για να ζητήσει τη βοήθεια και το ενδιαφέρον όλων των συγχωριανών ώστε να ενημερώνουν το Τ.Σ. ή το Δήμο για όποιο πρόβλημα αναφύεται στο χωριό ώστε να μπορούν να φροντίσουν για την επίλυσή του.

Στη συνέχεια ο κ. Αλέκος Φλέγγας εξέφρασε την απογοήτευσή του που στη συνέλευση δεν συμμετείχαν νέοι άνθρωποι, τονίζοντας ότι σκοπός των συζητήσεων εκεί είναι η αλληλοενημέρωση για τα θέματα του χωριού και όχι για να κατηγορηθούν οι αρχές.

Επίσης ο κ. Φλέγγας αναφέρθηκε στα πολλά κοινοτικά κτήματα που μένουν αναξιοποίητα στο Νέο Μικρό Χωριό και τόνισε ότι θα μπορούσαν εύκολα να μετατραπούν σε ανοιχτούς χώρους άθλησης, μικρά πάρκα κ.λπ. Ομοίως αναφέρθηκε στην παιδική χαρά του Παλιού Μικρού Χωριού και στην ανάγκη να τοποθετηθεί κάδος σκουπιδιών, ώστε να μη γεμίζει ο χώρος από διάσπαρτα σκουπίδια. Τέ-

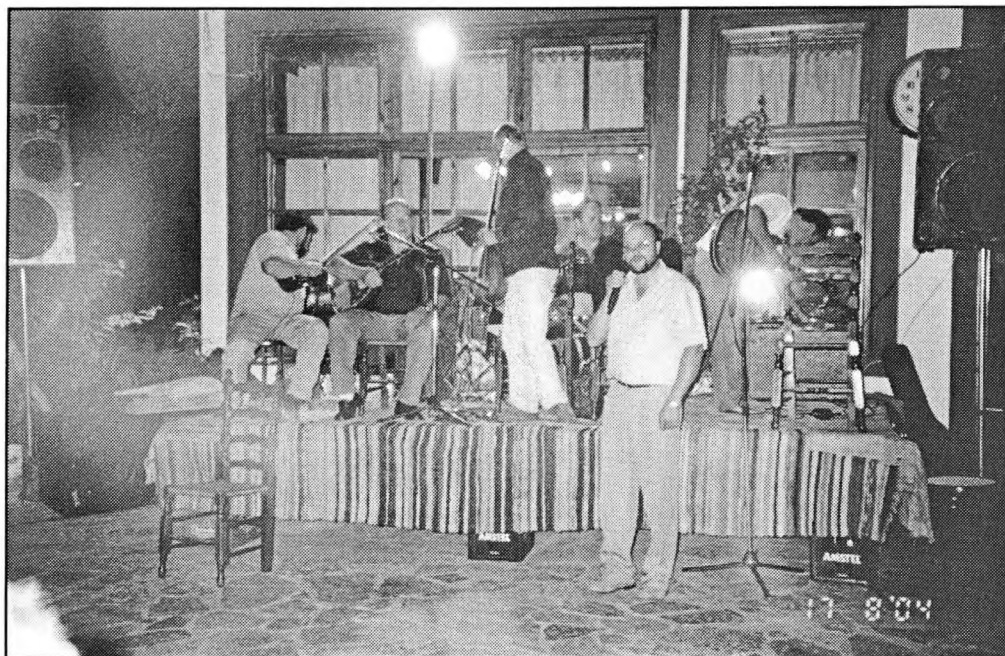
λος έθεσε το ερώτημα της κεραίας τηλεφώνου στον Αη Σώστη.

Ο κ. Ντζούφρας απαντώντας για τους κοινοτικούς χώρους είπε ότι οι τοπικές αρχές είναι όχι μόνο σύμφωνες αλλά και επιθυμούν την αξιοποίησή τους, όμως λείπουν τα χρήματα

Για το θέμα της κεραίας παρενέβη ο παπα Νίκος Αζακάς, ο οποίος δήλωσε ότι χωρίς καμία απολύτως συμπαράσταση, η εκκλησία, η οποία διεκδικεί το χώρο αυτό, έχει προσφύγει στο Μονομελές Πρωτοδικείο και αναμένεται η απόφαση.

Ο κ. Κλ. Κουτσούκης συμπληρώνοντας είπε, ότι όπως όλοι θυμόμαστε, ο διευθυντής του ΟΤΕ Καρπενησίου είχε δηλώσει ότι θα αποσυρθεί η κεραία μόλις λειτουργήσει ο δορυφόρος. Από σχετική συζήτηση στην Νομαρχία Ευρυτανίας προέκυψε, ότι, προς το παρόν, δεν έχει δοθεί στην περιοχή μας ο αναγκαίος τηλεπικοινωνιακός χώρος στο δορυφόρο, κάτι που αναμένεται να γίνει μετά το πέρας της Ολυμπιάδας.

Ο κ. Φλέγγας δήλωσε ότι θα υπήρχε δικαιολογία ύπαρξης της κεραίας αν η λειτουργία εξυπηρετούσε δημότες, όμως ο ΟΤΕ είναι ανώνυμη εταιρεία και θα μπορούσαμε να κινηθούμε δικαστικά αν δεν έχουν τηρηθεί οι συμ-

Ο δήμαρχος Ποταμιάς Γιάννης Ίβρος

φωνίες.

Ο δήμαρχος κ. Ίβρος δήλωσε ότι αυτή τη στιγμή η κεραία εξυπηρετεί δημότες άμεσα διότι είναι κεραία σταθερής τηλεφωνίας και όχι κινητής. Επίσης τόνισε ότι μετά το σχετικό έγγραφο/αίτημα που έλαβε από την Αδελφότητα Μικροχωριτών ζήτησε εγγράφως διευκρινήσεις από τον ΟΤΕ, οι οποίες όμως ακόμη αναμένονται.

Ο κ. Κλ. Κουτσούκης πρόσθεσε ότι στην όλη δυσάρεστη έκβαση για τον Αη Σώστη, είναι παρήγορο που ο ΟΤΕ έδειξε κάποια ευαισθησία και ρώτησε τον Δήμο πριν την εγκατάσταση της κεραίας. Και αυτό γιατί τόσο η ΔΕΗ, όσο και ο ΟΤΕ τοποθετούν κεραίες όπου τους εξυπηρετεί χωρίς να δίνουν λογαριασμό σε κανένα. Άρα, στο μέλλον θα είναι φρόνιμο, σε παρόμοιες περιπτώσεις, ο Δήμος να είναι πολύ προσεκτικός στην έγκρισή του, όταν μάλιστα διαταράσσεται βάνουσα το φυσικό μας τοπίο. Αλλά και στην έσχατη περίπτωση που μια άρνηση δεν θα γίνει δεκτή θα πρέπει να είναι έτοιμος τουλάχιστον να διαπραγματευτεί για κάποια αντισταθμιστικά οφέλη.

Ο κ. Κατραμάδος αναφέρθηκε στις παγίδες που υπάρχουν στο δρόμο προς Νέο Χωριό,

στο ύψος της Αγίας Αικατερίνης και στη στροφή του Ζήσιμου, όπου έχει φύγει το χώμα κάτω από την άσφαλο σε απότομες κατηφόρες με κίνδυνο αφενός να υποχωρήσει ανά πάσα στιγμή το οδόστρωμα αλλά και εύκολα να ξεφύγει από το δρόμο ένα αυτοκίνητο και να πέσει κάτω .

Ο κ. Ντζούφρας απάντησε ότι το θέμα είναι γνωστό και σίγουρα χρειάζεται αποκατάσταση, όπως και πολλά άλλα σημεία. Συμπληρώνοντας ο κ. Ίβρος δήλωσε ότι στο δρόμο αυτό έχουν αποκατασταθεί πολλά επικίνδυνα σημεία, δεν μπορεί να ισχυρισθεί ότι έχουν διορθωθεί όλα, όμως καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια.

Με αφορμή τα επικίνδυνα σημεία των δρόμων παρενέβη η κ. Κεραμυδά – Κομπορόζου, η οποία ζήτησε να τοποθετηθούν μπάρες σε επικίνδυνα σημεία του δρόμου στο χωριό, όπως π.χ. πάνω από το σπίτι του Λιάπη, για τα οποία κατέθεσε και γραπτή αίτηση.

Για το ίδιο θέμα ο κ. Κουτσούκης είπε ότι σε ορισμένα σημεία χρειάζονται καθρέφτες, ενώ ο κ. Κατραμάδος πρόσθεσε ότι ο ίδιος είχε τοποθετήσει καθρέφτες, οι οποίοι όμως βρέθηκαν σπασμένοι.

Στη συνέχεια το λόγο πήρε ο κ. Σεραφεΐμ Ζαχαρόπουλος, ο οποίος είπε ότι το αυλάκι κάτω από την εκκλησία, ενώ έφτανε έως το ρέμα, τώρα φαίνεται να πέφτει σε ιδιωτικό οικόπεδο πριν από αυτό.

Ο κ. Ντζούφρας απάντησε ότι οι εργασίες στο αυλάκι αυτό θα συνεχιστούν ώστε να φτάσει η τοιμεντόστρωση έως το ρέμα, όπως ήταν πάντα και αν υπάρχει τέτοια παρέκκλιση σίγουρα θα διορθωθεί.

Ο κ. Ζαχαρόπουλος επανήλθε λέγοντας ότι το αυλάκι αυτό πήγαινε ολόγυρα στο ρέμα και συνεχιζόταν και μετά το ρέμα. Επίσης πληροφόρησε τη συνέλευση ότι ο κ. Λουμίδης φράζοντας την ιδιοκτησία του, που φτάνει στα αριστερά ως το ρέμα, περιέλαβε μέσα σ' αυτή όχι μόνο το αυλάκι, που ήταν έξω από το σύνορό του, αλλά και μέρος της ιδιοκτησίας του κ. Ζαχαρόπουλου, που είναι ακριβώς κάτω από το αυλάκι.

Ο κ. Ντζούφρας δήλωσε ότι εφόσον η περιγραφή περικλείει και το αυλάκι, που είναι κοινοτικός χώρος, είναι σημαντικό, όμως το Τ.Σ. δεν μπορεί να υπεισέλθει σε ιδιωτικές περιουσίες.

Ο κ. Κουτσούκης πρότεινε να γίνει μια επιτόπου αυτοψία και να επιληφθούν του θέματος οι αρχές διότι δεν θα πρέπει να επιτρέπεται σε ιδιώτες, με αυθαίρετες περιφράξεις να οικειοποιούνται κοινόχρηστους ή κοινοτικούς χώρους αλλά ούτε και ιδιωτικούς ερήμην των άμεσα ενδιαφερομένων.

Ο κ. Παναγιώτης Ζαχαρόπουλος πληροφόρησε τη συνέλευση ότι έχει χαλάσει το φλοτέρ της δεξαμενής. Ο κ. Ίβρος απάντησε ότι θα επιληφθούν του θέματος τονίζοντας ότι θα πρέπει και οι ίδιοι οι κάτοικοι να είναι προσεκτικοί σε ορισμένα θέματα καθαριότητας, όπως να μην πετάνε ξερά κλαδιά, φύλλα, κ.λπ.

Ως τελευταίο θέμα ο κ. Ντζούφρας έθεσε το απαράδεκτο φαινόμενο δηλητηρίασης ζώων με φόλες, που σημειώνεται στο Νέο και Παλιό Χωριό. Ολόκληρη βέβαια η συνέλευση αποδοκίμασε την απαράδεκτη και αποκρουστική αυτή πράξη.

Μετά το πέρας των προς συζήτηση θεμάτων ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου ανακοίνωσε ότι νικητής του ετήσιου χρηματικού βραβείου «Ξενοφών Ζορμπαλάς», που απονέμεται κάθε χρόνο στον καλύτερο μαθητή λυκείου, είναι ο Γιώργος Μπούρας. Ο Γιώργος Μπούρας λόγω εργασίας δεν μπόρεσε να παρευρεθεί και το βραβείο παρέλαβε για λογαριασμό του ο κ. Γιάννης Αρώνης.

Πρακτικά: Σ.Κ.

Ακολούθησε η καθιερωμένη ετήσια συνεστήση στην πλατεία του χωριού. Το μουσικό συγκρότημα της βραδιάς ήταν προσφορά του Δήμου Ποταμιάς, ενώ ο γνωστός φίλος του Μικρού Χωριού κ. Αυγέρης Αυγερόπουλος ομόρφυνε την ατμόσφαιρα τραγουδώντας με τη λεβέντικη φωνή του ένα δικό του τραγούδι. Ο χορός και το κέφι συνεχίστηκαν ως τις πρώτες πρωινές ώρες.

Μικροχωρίτες εθελοντές

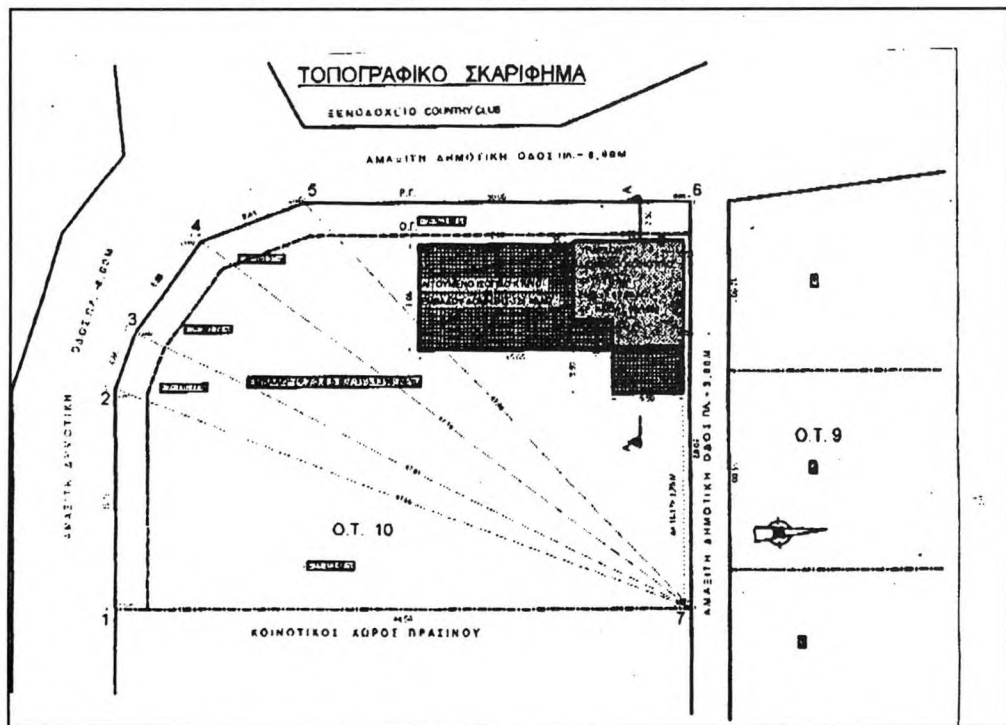
Ο χειμώνας άργησε να μας έλθει φέτος. Όμως έκανε την εμφάνισή του με πολύ δυνατό αέρα και καταστροφές σχεδόν σε όλη την Ελλάδα. Η ανεμοθύελλα, στο πέρασμά της, δεν ξέχασε και την πνευματική γωνιά του χωριού μας. Τέσσερα κεραμίδια στη σκεπή, πάνω από το γραφείο, τα πέταξε απ' τη θέση τους. Όμως οι παρατηρητικοί συγχωριανοί μας **Γιάννης Λιάπης** και **Τάσος Φλέγγας** όχι μόνο το πρόσεξαν αλλά έσπευσαν και να το διορθώσουν. Δεν περίμεναν μάστορα, βρήκαν μια ψηλή σκάλα και μόνοι τους ανέβηκαν στη σκεπή και στερέωσαν τα φυγάτα κεραμίδια. Δεν σταμάτησαν όμως εκεί. Επιθεώρησαν το μουσείο για να βεβαιωθούν ότι όλα ήταν στη θέση τους. Διαπίστωσαν ότι ένα παράθυρο, στο διάδρομο, ήταν διάπλατα ανοιχτό. Μάλλον δεν ήταν καλά στερεωμένο, άνοιξε με δύναμη, παρέσυρε και έσπασε μια μαρμάρινη πλάκα, που ήταν στο περβάζι του.

Τι να πούμε γι' αυτούς τους ακοίμητους φρουρούς του χωριού μας, που δεν φείδονται κόπου, χρόνου ή προσωπικής δουλειάς; Το ενδιαφέρον για το χωριό μας είναι η ζωή τους. Η χαρά τους να κάνουν αυτό που πρέπει είναι η καλύτερη ανταμοιβή τους.

Από μας δεν μένει παρά να τους πούμε ένα ... μεγάλο ευχαριστώ!

Επιτέλους, γίνεται πραγματικότητα Η νέα πλατεία του Μικρού Χωριού

Μετά από μεγάλη καθυστέρηση λόγω γραφειοκρατικών δυσκολιών, επιτέλους στις 20 Αυγούστου 2004 υπογράφηκε από την Πολεοδομική Υπηρεσία Καρπενησίου η πολυπόθητη άδεια επισκευής και διαμόρφωσης του κοινοτικού καταστήματος της πλατείας του χωριού. Το έργο, μετά από δημοπρασία, ανατέθηκε στη μηχανικό κ. Γκορόγια Γεωργία. Ένα πολυπόθητο και άκρως αναγκαίο έργο για το χωριό μας αρχίζει επί τέλους να υλοποιείται.

Η πλατεία σε κάθε χωριό αποτυπώνει το σφυγμό του. Είναι ένας χώρος οικείος σε όλους. Εκεί ανταμώνουν φίλοι, γνωστοί και ξένοι. Εκεί θα παίξουν το τάβλι ή το χαρτάκι τους. Εκεί θα πουν το καφεδάκι ή το ουζάκι τους. Θα ανταλλάξουν νέα, θα θυμηθούν ιστορίες απ' τα παλιά, θα χαρούν για ένα καλό μαντάτο, θα λυπηθούν για κάτι δυσάρεστο. Εκεί θα τρέξουν όλοι να πουν το νέο που έμαθαν. Να ενημερωθούν για το τι γίνεται στο χωριό, στον τόπο τους αλλά και στον κόσμο. Εκεί θα πάει ο ξενιτεμένος για να δει τους συγχωριανούς του, τους παιδικούς

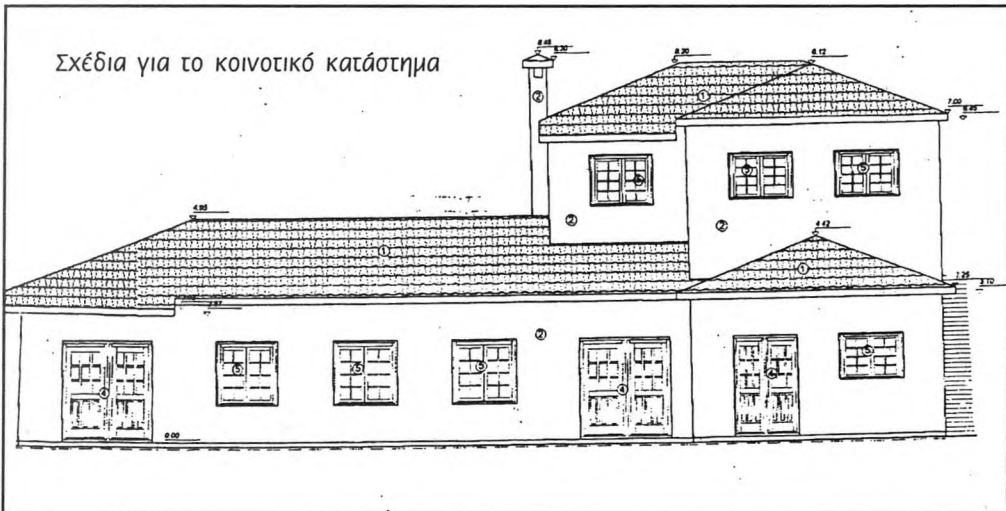
του φίλους, να μάθει τι γίνεται στο χωριό του, τι κάνουν οι χωριανοί του. Αλλά εκεί θα σταματήσει και ο κάθε επισκέπτης. Και οι επισκέπτες στο χωριό μας είναι πολλοί, πάρα πολλοί. Όλοι χαίρονται όταν βρεθούν σε ένα φιλικό περιβάλλον. Τι θα μπορούσε νάναι καλύτερο από το να συναντήσουν μια φιλόξενη συντροφιά στο κání του χωριού;

Σίγουρα η τοποθεσία της πλατείας του Νέου Χωριού είναι εκπληκτική. Έχει ωραιότητα θέα Μαγευτική η φύση ολόγυρά της. Γραφικά τα πέτρινα παραδοσιακά σπίτια, που την περιστοιχίζουν. Κεντρικότητα η θέση της, πάνω

στον κεντρικό άξονα του χωριού. Ένας άνετος χώρος προστατευμένος από τροχοφόρα, που προσφέρει ένα ιδιλλιακό καταφύγιο για στιγμές ξεκούρασης σε μικρούς και μεγάλους.

Το νέο κατάστημα της πλατείας δείχνει ότι θα είναι πανέμορφο. Ένα κτίσμα τέλεια ε-

ναρμονισμένο με το περιβάλλον, ζεστό και φιλόξενο. Το φανταζόμαστε σαν ένα χώρο που θα κάνει τους επισκέπτες αλλά και τους τακτικούς θαμώνες, τους τόπιους, να νιώθουν σαν στο σπίτι τους. Ανυπομονούμε όλοι μας σύντομα να απολαύσουμε την ανακαινισμένη πλατεία του χωριού μας.

Αριστοτέλης Θάνος - Το πρώτο του ποίημα

Ανάμεσα στα πολλή ταλέντα του αείμνηστου Τέλη Θάνου ήταν και αυτό της ποίησης. Μόλις τέλειωσε το γυμνάσιο έγραψε το πρώτο του ποίημα που δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα «Βεηούχι» της 17^{ης} Ιουλίου 1932. Είχε τον επίκαιρο τίτλο *Σαν πήραμε τ' απολυτήρια*

Σαν πήραμε τ' απολυτήρια,
σαν βγήκαμε για πού θα πάμε;
Οι ευχές, τα συγχαρητήρια,
μας δίνουν τίποτα να φάμε;

Άστρον της ευτυχίας π' έχεις σβήσει
και σε μας πίσω άφησες την κρίση
είναι καλή να πάμε στην Αθήνα;
Όχι. Είναι χειρότερη 'κει η πείνα.

Θ' αποδυθούμε στον αγώνα,
θ' αγωνισθούμε ηυσοσσήα
αχ! όνειρά μας φευγαλέα
έχουν κλειδώσει τον νυμφώνα.

Κι από την πιο μικρή κι άσημη θέση
θα μας διώχνουν με την ίδια επωδό,
αφού δεν έχετε κανέναν ως μέσον
δεν σας γνωρίζω. Φύγετε από 'δω.

Θα πάμε σ' υπουργούς και υπουργεία
παντού θα ήεν: «Για τόσα μεγαλεία
ποιο κύμα ορμητικό του μπάτη
σ' έφερε εδώ παληνοχωριάτη;»

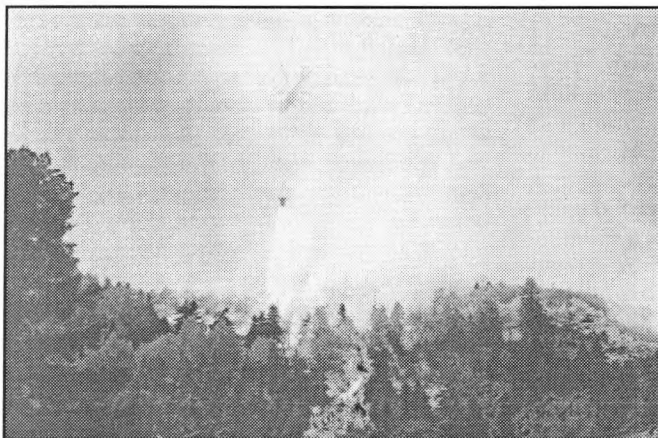
Σαν πήραμε τ' απολυτήρια,
σαν βγήκαμε για πού θα πάμε;
Οι ευχές, τα συγχαρητήρια,
μας δίνουν τίποτα να φάμε;

Μικρό Χωριό, Ιούλιος 1932, Αριστο(τέλης) Κ. Θάνος

Από την κίνηση της Αδελφότητας

- Όπως κάθε χρόνο, έγινε και φέτος, στις 17 Αυγούστου 2004, η ετήσια **συζήτηση** για τα θέματα του χωριού μας και η καθιερωμένη **συνεστίαση**. Περισσότερα σε άλλη στήλη του περιοδικού μας.
- Η **πνευματική γωνιά** ήταν ανοιχτή και πάλι φέτος το καλοκαίρι και δέχτηκε πολλούς επισκέπτες και φίλους του Μικρού Χωριού. Η **Τζένα Γκάση** μαζί με την εξαδέλφη της **Φούλα Φλέγγα** ήταν οι πρόθυμες συνεργάτιδες από 25 Ιουλίου ως 25 Αυγούστου. Στη συνέχεια πήρε τη σκυτάλη η **Άρια Αρώνη**, που εθελοντικά συνέχισε το έργο αυτό μέχρι τις αρχές Σεπτεμβρίου. Όμως η πνευματική γωνιά συνέχισε να ανοίγει, όποτε χρειαζόταν να ξεναγήσει ομάδες επισκεπτών, χάρις στην εθελοντική και πρόθυμη βοήθεια του συγχωριανού μας κ. **Ιωάννη Λιάπη**. Ο Γιάννης Λιάπης όμως δεν σταματάει σ' αυτό. Χωρίς να φείδεται χρόνου και κόπου, κάθε Σάββατο από το πρωί ως το βράδυ, για όλο το διάστημα που βρίσκεται στο χωριό, ανοίγει και την Αγία Σωτήρα μας για προσκύνημα. Θυμίζει έτσι τις παλιές, καλές στιγμές της αφιλοκερδούς προσφοράς των Μικροχωριτών, στην οποία πολλά οφείλει η πρόοδος του χωριού μας.
- Πολλές ευχαριστίες αξίζουν στις πρόθυμες εθελόντριες που έτρεξαν να βοηθήσουν στον καθαρισμό και τον καλλωπισμό της Μεταμόρφωσης για τη μεγάλη Της γιορτή, στις 6 Αυγούστου. Εθελόντριες ήταν η πρεσβυτέρα κ. **Παρασκευή Αζακά**, η κ. **Σωτηρία Δημητρακοπούλου**, η κ. **Αλέκα Ζαχαροπούλου**, η κ. **Πεπούλα Ζαχαροπούλου**, η κ. **Αννα Κατσιγιάννη**, η κ. **Αθηνά Μπούρα - Διακοδημήτρη** μαζί με την κόρη της, η κ. **Μαρία Ντζούφρα** και η κ. **Όλγα Παπαδημητρίου**.
- Η Αδελφότητα Μικροχωριτών, τη μέρα της Μεταμορφώσεως, που φέρει και το όνομά της, έκανε την καθιερωμένη **αρτοκλασία**, με τη συμβολή του παπα Νίκου Αζακά που πάντοτε συντρέχει σε τέτοιες στιγμές.
- Το τακτικό εβδομαδιαίο δρομολόγιο του **λεωφορείου** προς το Παλιό Μικρό Χωριό λειτούργησε και πάλι κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Θα πρέπει να σημειωθεί εδώ, ότι η συμβολή του Δήμου Ποταμιάς ήταν πραγματικά καταλυτική.
- Θερμές ευχαριστίες στον κ. **Νίκο Δ. Κεράνη**, ο οποίος δώρισε στην Αδελφότητα για την Πνευματική Γωνιά τον ωραιότατο τόμο *Η ιστορία του ελληνικού τσιγάρου*, που εξέδωσε το Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο. Περισσότερα σε άλλη στήλη του περιοδικού.
- Με τη συμβολή του Δήμου Ποταμιάς η Αδελφότητα αποκατέστησε το **τοιχίο** γύρω από το σχολικό κήπο και έγιναν εργασίες συντήρησης στις παλιές πέτρινες κατασκευές.
- Ο προβολέας της πνευματικής γωνιάς αντικαταστάθηκε και λειτούργησε με φωτοκύτταρα, χάρις στην εθελοντική προσφορά του **Νίκου Παπαδημητρίου**. Έτσι αντιμετωπίστηκαν οι συχνές διακοπές ρεύματος και ο προβολέας φώτιζε κανονικά κάθε βράδυ.
- Η Αδελφότητα εκτιμώντας τη μεγάλη προσπάθεια της **ποδοσφαιρικής ομάδας** του χωριού μας, που με πενιχρά οικονομικά αγωνίζεται φιλότιμα και ασταμάτητα σε κάθε ευρυτανικό ποδοσφαιρικό αγώνα, αποφάσισε την ενίσχυσή της με 300 ευρώ. Περισσότερα σε άλλη στήλη του περιοδικού μας.

Φωτιά στο Νοστιμιότικο

Στα σύνορα του Μικρού Χωριού προς το Νόστιμο, μέσα στο δάσος, από άγνωστους λόγους ξέσπασε μια φωτιά που ο καπνός της έγινε γρήγορα αντιληπτός στο χωριό. Άμεση ήταν η κινητοποίηση των κατοίκων

και πολλοί Μικροχωρίτες μαζί με τον δήμαρχο Ποταμιάς και μέλη του τοπικού συμβουλίου έτρεξαν στον τόπο της πυρκαγιάς με φτυάρια και τσεκούρια και έδωσαν πραγματική μάχη με τις φλόγες. Επειδή υπήρχαν πολλά ξερόκλαδα η φωτιά πήρε γρήγορα διαστάσεις. Η πυροσβεστική υπηρεσία έσπευσε με δικό της προσωπικό και ελικόπτερά της έριχναν νερό από τον αέρα, όμως η φωτιά βρισκόταν σε δύσκολη πλαγιά και το νερό δεν μπορούσε

να πετύχει την εστία της, έτσι η προσωπική σκληρή δουλειά των εθελοντών και πυροσβεστών έπαιξε καταλυτικό ρόλο στην κατάσβεσή της. Άξιος ο μισθός των εθελοντών Μικροχωριτών καθώς το αίσιο αποτέλεσμα δικαίωσε τον κόπο τους.

Με όλες τους τις δυνάμεις προσπάθησαν οι συγχωριανοί να σβήσουν τη φωτιά στο Νοστιμιότικο

Αμ' έπος αμ' έργον

Με ιδιαίτερη ικανοποίηση, το φθινόπωρο οι κάτοικοι του χωριού είδαν να υλοποιούνται έργα που τα περίμεναν χρόνια. Σχεδόν όλα συζητήθηκαν για μια ακόμη φορά στην καλοκαιρινή λαϊκή συνέλευση (17/8/2004). Αυτή τη φορά όμως πήραν γρήγορα σάρκα και οστά:

- Το κοινοτικό κατάστημα στην πλατεία του Νέου χωριού αρχίζει την επισκευή/επέκτασή του (περισσότερα σε άλλη στήλη).
- Διαμορφώθηκαν, βελτιώθηκαν ή στρώθηκαν, όπου χρειαζόταν, οι δρόμοι του χωριού (Παλιού και Νέου). Άλλοι τσιμεντοστρώθηκαν, άλλοι πλακοστρώθηκαν και άλλοι ασφαλτοστρώθηκαν.

✓ Καλύφθηκαν οι λακκούβες στο οδόστρωμα της διαδρομής Νέου – Παλιού Χωριού.

✓ Ασφαλτοστρώθηκε το μέρος του δρόμου, στην είσοδο του Παλιού Χωριού, όπου είχε γίνει η διάνοιξη την άνοιξη.

✓ Καλύφθηκαν τα επικίνδυνα, λόγω βάθους, τμήματα του αυλακιού στο δρόμο της Αγίας Κυριακής στο Νέο Χωριό.

✓ Άρχισε το καλοκαίρι και θα συνεχισθεί, όπως μας διαβεβαίωσε ο κ. δήμαρχος, το καλντερίμι στο δρόμο πάνω από την πλατεί-

α, ενώ σειρά έχει το καλντερίμι στο Γούμενο.

✓ Η τσιμεντόστρωση του αυλακιού κάτω από το καμπαναριό στο Παλιό Χωριό ολοκληρώθηκε και έφτασε ως το ρέμα.

✓ Η όμορφη οδοιπορική διαδρομή Μικρού Χωριού – Γαύρου καθαρίστηκε και χαραχτήκαν εκ νέου οι οδηγοί για τους περιπατητές.

✓ Ένας πραγματικός οργανισμός έργων. Το χωριό ένωσε για πρώτη φορά έντονη την παρουσία του τοπικού συμβουλίου και του Δήμου Ποταμιάς.

Ποδοσφαιρική ομάδα Μικρού Χωριού

Με χαρά και περηφάνια παρακολουθούμε τις συνεχείς νίκες της ποδοσφαιρικής ομάδας του Μικρού Χωριού κατά τη νέα αγωνιστική περίοδο. Μάλιστα κατάφερε να καταλάβει την τρίτη θέση στη βαθμολογία Α' τοπικού (σε 6 αγωνιστικές). Η βαθμολογία είχε ως εξής:

Αίολος 16, Μυρική 13, Μικρό Χωριό 12, Φραγκίστα 10, Ποταμιά 9, Βαλαώρα 8, Εύρυτος 6, Παλαιοκατούνα 6, Κεράσοβο 4, Δόξα Ραπτ. 3, ΑΕΚ 0.

Ευχόμαστε καλή επιτυχία στην ομάδα μας και στις επόμενες αγωνιστικές.

Από τον αγώνα ΑΕΚ – Μικρό Χωριό

Μερική απασχόληση

Ο θεσμός της μερικής απασχόλησης άρχισε να λειτουργεί και στην Ευρυτανία. Επτά δήμοι του νομού μας ήδη πέτυχαν να εγκριθούν ανάλογες θέσεις. Για την πρόσληψη στις θέσεις αυτές οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να έχουν τα βασικά προσόντα αλλά και να καλύπτουν τα κοινωνικά κριτήρια που απαιτούνται (δηλ. άνεργοι μέχρι 30 χρονών, μητέρες

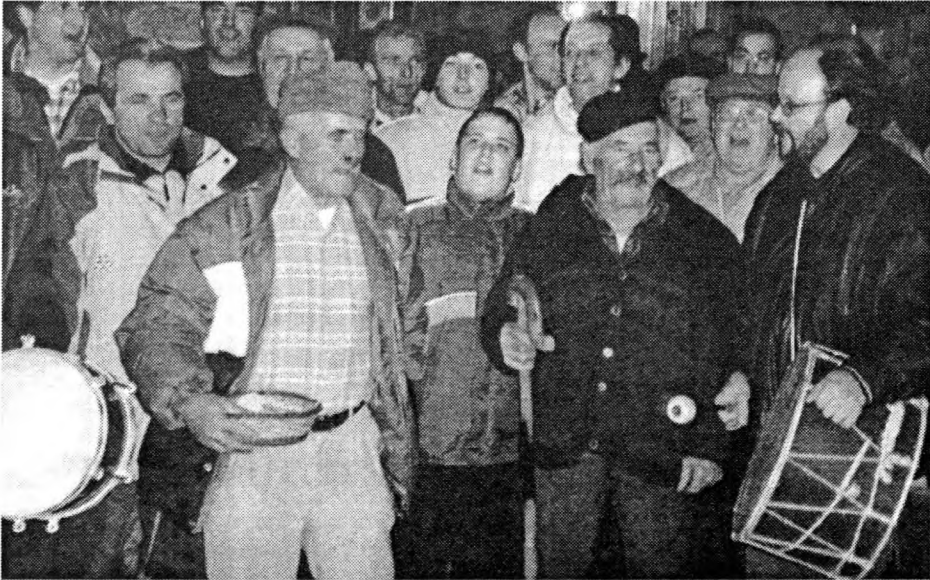
παιδιών μέχρι 12 χρονών, άτομα με αναπηρίες κ.λπ.). Όσοι προσληφθούν θα εργάζονται 20 ώρες τη βδομάδα με μισθό 580 ευρώ μικτά και σύμβαση εργασίας ενός έτους, που θα μπορεί να ανανεωθεί.

Ο Δήμος Ποταμιάς ως τώρα κατάφερε την έγκριση επτά (7) θέσεων συνολικά, ενώ αναμένεται και νέα έγκριση στις αρχές του 2005.

* Ένα παλιό χριστουγεννιάτικο έθιμο του Δήμου Ποταμιάς

Οι Καλημεράδες

Οι ρίζες του πάνε 200 χρόνια πίσω, στην εποχή της Τουρκοκρατίας. Το έθιμο λέγεται «Καλήμερα» και αφορά τη μέρα των Φώτων. Οι νέοι, που ονομάζονται «Καλημεράδες», το βράδυ της παραμονής των Φώτων, γυρίζουν όλο το χωριό με νταούλια, τραγουδώντας. Σταματούν σε κάθε σπίτι του χωριού για να πουν τα κάλαντα, όμως τα κάλαντα που τραγουδούν δεν είναι ίδια. Οι στίχοι τους αλλάζουν σε κάθε σπίτι που επισκέπτονται για να τονίσουν την όποια ιδιαιτερότητά του, με άλλα λόγια, ειδικοί είναι οι στίχοι για το σπίτι του παπά ή του τοπικού άρχοντα. Διαφορετικά είναι τα κάλαντα αν το σπίτι έχει φιλοξενούμενους, αν έχει ανύπαντρο αγόρι ή κορίτσι, αν έχει ξενιτεμένους κ.λπ. Οι οικοδέσποινες τους καλοδέχονται κερνώντας τους τσίπουρο για να τους ζεστάνει απ' το νυχτερινό κρύο, κουραμπιέδες αλλά και λεφτά. Τα χρήματα που μαζεύουν οι «Καλημεράδες» τα διαθέτουν για το φαγοπότι που γίνεται ανήμερα των Φώτων, το μεσημέρι. Στο πανηγύρι αυτό συμμετέχει όλο το χωριό και όλοι τρώνε πίνουν και γλεντάνε δωρεάν. Πέρυσι το παλιό αυτό έθιμο αναβίωσε για πρώτη φορά στο Μεγάλο Χωριό με πρωτοστάτη τον αεικίνητο δήμαρχο Ποταμιάς κ. Γιάννη Ίβρο. Σημείωσε μεγάλη επιτυχία και έτσι θα επαναλαμβάνεται κάθε χρόνο για να κρατηθεί ζωντανή η παράδοση του τόπου μας.

Ο δήμαρχος Ποταμιάς Γ. Ίβρος μαζί με συγχωριανούς τραγουδάνε τα "Καλήμερα"

👁️ Ένα ακόμα αφιέρωμα στο Μικρό Χωριό

“Τα όμορφα χωριά, όμορφα ...ζωντανεύουν”

Για άλλη μια φορά η εφημερίδα “Καθημερινή” αναφέρθηκε στο χωριό μας, με την ευκαιρία ενός μεγάλου αφιερώματος στα χωριά της υπαίθρου τα οποία τα τελευταία χρόνια αναγεννήθηκαν. Φιλοξένησε μάλιστα και μια όμορφη φωτογραφία του παλαιού οικισμού με το καμπαναριό της Μεταμόρφωσης και το Μεγάλο Χωριό να φαίνεται στο βάθος, καθώς και δηλώσεις του δημάρχου Ποταμιάς, Γιάννη Ίβρου.

Τα όμορφα χωριά, όμορφα...ζωντανεύουν

Εκμεταλλεύτηκαν τους φυσικούς τους πόρους, επένδυσαν σε σύγχρονες ιδέες και ξανάφεραν πίσω τους ανθρώπους τους.

Τα όμορφα χωριά, όμορφα ερημώνουν. Τα τελευταία πενήντα χρόνια υπέροχα κεφαλοχώρια μετατράπηκαν σε χωριά γερόντων, τα σχολεία έκλεισαν, οι νέοι έφυγαν οριστικά. Και όμως, τα τελευταία χρόνια κάτι φαίνεται να αλλάζει, έστω και σε μικρή κλίμακα. Χωριά που εκμεταλλεύτηκαν τους φυσικούς τους πόρους και επένδυσαν σε “φρέσκες” ιδέες, σε νέες καλλιέργειες ή τον αγροτουρισμό κατάφεραν σιγά σιγά να αναστρέψουν την πληθυσμιακή τους αιμορραγία, εκμεταλλευόμενα την απογοήτευση των νέων από τη αγχωτική ζωή στην πόλη. Εκκατοστάδες όμως είναι ακόμα αυτά που προσπαθούν να ανακαλύψουν τη “μαγική συνταγή”, εκείνη που θα αναγεννήσει τον τόπο τους...

Μεγάλο και Μικρό Χωριό, Ευρυτανία.

Ο χειμερινός τουρισμός είναι πλέον η κύρια πηγή εσόδων και για το Μεγάλο Χωριό και το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας. “Ο αγροτουρισμός έδωσε ζωή στα χωριά. Παλιά παραδοσιακά σπιτία αναστηλώθηκαν για να γίνουν ξενώνες και καταλύματα, άνοιξαν ταβέρνες, μικρά μαγαζιά με τουριστικά είδη, εργαστήρια με παραδοσιακά γλυκά και προϊόντα της περιοχής μας. Σε όλα αυτά απασχολούνται νέοι της περιοχής”, λέει ο δήμαρχος Ποταμιάς, κ. Γιάννης Ίβρος. “Η αλλαγή είναι μεγάλη, καθώς συνέβη μόλις σε διάστημα δέκα ετών. Το Μικρό Χωριό και το Μεγάλο Χωριό είναι πλέον γνωστά σε όλη την Ελλάδα και οι νέοι έχουν ένα σημαντικό επιχείρημα να μείνουν”.

Γάμοι

Τα εγγόνια δυο αείμνηστων ιερέων του χωριού μας συνέπεσε να διαλέξουν την ίδια μέρα για το γάμο τους - 4 Σεπτεμβρίου 2004:

- Ο Θανάσης Λιαροκάτης, εγγονός του παπα Θανάση και γιος του Πελοπίδα και της Ελένης Λιαροκάτη ένωσε τη ζωή του με την αγαπημένη του Λουκία Σκαπιτούλια στην εκκλησία του Αγίου Χριστοφόρου στο Αργίριο.

- Ο Μπάμπης Παπανίκος, εγγονός του παπα Βασίλη και γιος του Θωμά και της Ελένης Παπανίκου παντρεύτηκε με την αγαπημένη του Αριστέα Μαυρωνά στην Αγία Μαρίνα του Πόρτο Ράφτη Αττικής.

Στην Αμερική, στην εκκλησία της Αγίας Αικατερίνης στη Βιρτζίνια, η Φανή Πολύζου, εγγονή της Φανίτσας Πολύζου και κόρη του Σπύρου και της Κικής Πολύζου παντρεύτηκε τον Παναγιώτη Μπουσάλη στις 23 Οκτωβρίου 2004.

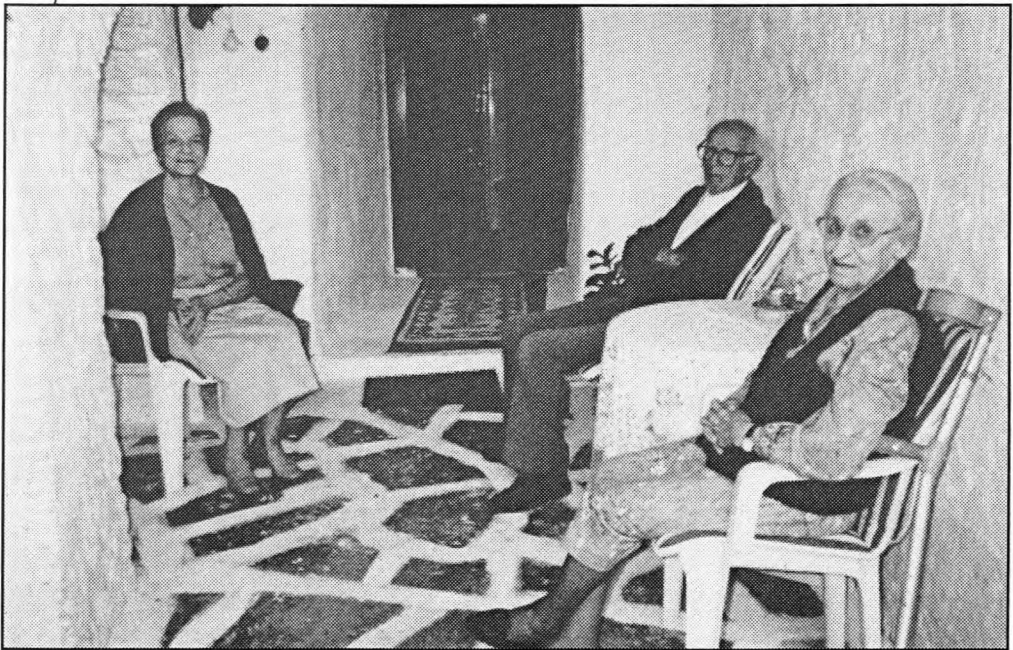
Ευχόμαστε και στα τρία νεαρά ζευγάρια να 'ναι πάντα ευτυχισμένα!

Αιωνόβιοι Μικροχωρίτες

Συγχαρητήρια επιστολή έλαβε ο κ. Νίκος Κομπορόζος από τον πρόεδρο των ΗΠΑ, καθώς συμπλήρωσε αισίως έναν αιώνα ζωής. Ας ευχηθούμε και εμείς να τα χιλιάσει και να παραμείνει ακμαίος.

Όπως φαίνεται τα ψηλά βουνά και τα έλατα της Ευρυτανίας δίνουν δύναμη ζωής στους ανθρώπους που γεννήθηκαν εκεί. Ας μην ξεχνάμε ότι υπάρχουν και άλλοι Μικροχωρίτες που συμπλήρωσαν ή ξεπέρασαν τα 100 χρόνια: Είναι η κ. Κούλα Νικολοπούλου (του Μιχάλη Νικολόπουλου) που ζει με την κόρη της Καλλιόπη στον Πειραιά, είναι η γνωστή ως Κασιόνα Αικατερίνη Ζαχαροπούλου, μητέρα του Σεραφείμ Ζαχαρόπουλου που ζει τον περισσότερο καιρό στο χωριό ενώ το χειμώνα έρχεται στην Αθήνα όπου μένει με το γιο της.

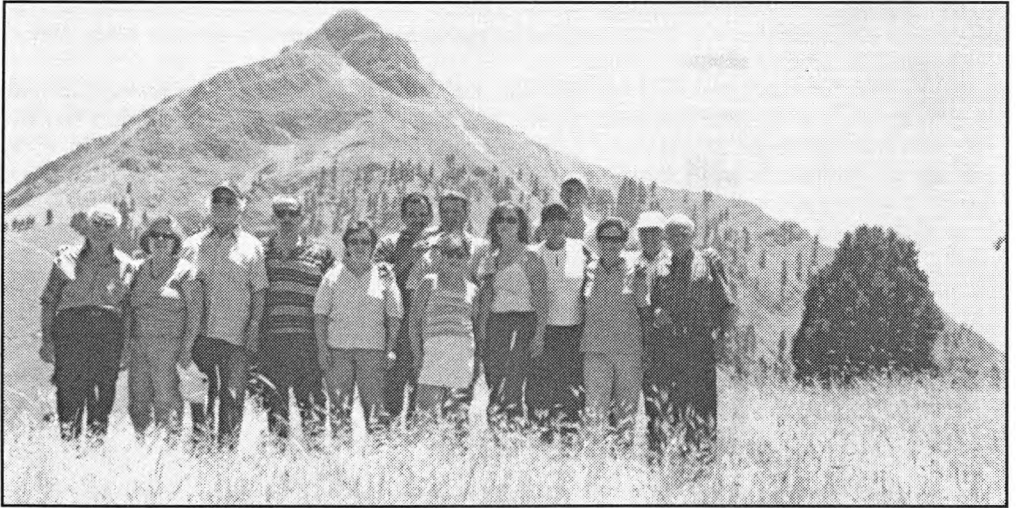
Αξίζει να θυμηθούμε εδώ και μια άλλη υπεραιωνόβια Μικροχωρίτισσα που είχε ξεπεράσει τα εκατό χρόνια: Την Μαρία Κεράνη μητέρα του Νίκου Δ. Κεράνη που ζούσε με την κόρη της Ισμήνη στις ΗΠΑ. Και αυτή έλαβε συγχαρητήρια επιστολή από τον πρώην πρόεδρο των ΗΠΑ Μπιλ Κλίντον.

Ο Νίκος Κομπορόζος με την καλή παρέα της Χαρίκλειας Κυρίτση και της Μαρίας Γιουρνά

2^ο αντάμωμα Χελιδόνας

Για δεύτερη συνεχή χρονιά έγινε φέτος στις 3 Ιουλίου 2004 το ετήσιο αντάμωμα των χωριών της Χελιδόνας στην όμορφη ορεινή τοποθεσία Παλιογωνιά. Στη λάκα, δίπλα στο γραφικό ερημοκλήσι, κοντά στο γάργαρο κρύο νερό του ποτιστή και με περίγυρο τις όμορφες βουνοκορφές συγκεντρώθηκε πολύς κόσμος και απολάυσε τον μυρωδάτο ολοκάθαρο βουνίσιο αέρα, το κλαρίνο, το ψητό αλλά και τα σπιτικά εδέσματα που αντάλλασαν φίλοι και χωριανοί. Αν και έτυχε νάιναι η μέρα του Αγ. Γερασίμου, πανηγυρική μέρα για το Μεγάλο Χωριό, ο δήμαρχος Ποταμιάς κ. Γιάννης Ίβρος κατάφερε να δώσει το παρών. Ομοίως, τίμησε το αντάμωμα ο βουλευτής Ευρυτανίας κ. Δημοσθένης Τσαμάκης αλλά και πολλοί εκπρόσωποι της νομαρχίας, των τοπικών συμβουλίων και συλλόγων των χωριών της Χελιδόνας.

Παράκαμψη Καρπενησίου

Σημαντικό έργο του Δήμου Καρπενησίου που θα αποσυμφορήσει το κέντρο της πόλης είναι η κατασκευή της νότιας παράκαμψης. Θα έχει μήκος περίπου 3,5 χιλιόμετρα, θα περνάει από τον κάτω Ξηριά και θα καταλήγει στο νότιο μέρος της Πειραιϊκής Πατραϊκής. Η παράκαμψη θα έχει δύο κόμβους, ο ένας θα είναι στη διασταύρωση της νέας με την παλιά εθνική οδό Καρπενησίου – Λαμίας όπου θα ενώνεται και η παράκαμψη και ο δεύτερος στη νότια πλευρά της Πειραιϊκής Πατραϊκής. Το έργο βρίσκεται στο στάδιο των απαλλοτριώσεων των ιδιοκτησιών στην περιοχή που πρόκειται να περάσει ο δρόμος (Ε.Ν. 14/4/04).

Σχολή Βυζαντινής μουσικής στο Καρπενήσι

Ένα παλιό όνειρο έγινε πραγματικότητα. Μετά από πολλούς και κοπιαστικούς αγώνες

δόθηκε άδεια ίδρυσης σχολής βυζαντινής μουσικής στην Ιερά Μητρόπολη Καρπενησίου. Το υπ αριθ. 23233/642/18-3-2004 Προεδρικό Διάταγμα αναφέρει τα εξής: «Χορηγούμε στην Ιερά Μητρόπολη Καρπενησίου άδεια ίδρυσης και λειτουργίας σχολής βυζαντινής μουσικής που θα στεγαστεί σε κτίριο του Ιερού Ναού Ευρυτάνων Αγίων επί της οδού Παναγίας Προυσιώτισσας αρ. 89 στον Πλατανιά Καρπενησίου και θα έχει την επωνυμία “Σχολή Βυζαντινής Μουσικής Ιεράς Μητροπόλεως Καρπενησίου Δημήτριος Κυφιώτης”. Στην αίθουσα ομαδικής διδασκαλίας δεν επιτρέπεται η φοίτηση περισσότερων των 15 σπουδαστών».

Τα επίσημα εγκαίνια της σχολής έγιναν την Τετάρτη 13 Οκτωβρίου 2004. Η Σχολή δίνει την δυνατότητα να διδαχθούν τη βυζαντινή μουσική δωρεάν, σε όσους το επιθυμούν. Το πτυχίο της σχολής θα είναι αναγνωρισμένο από το κράτος και η διάρκεια φοίτησης θα είναι ως και τέσσερα χρόνια.

Χριστουγεννιάτικες βιτρίνες

Ο δήμαρχος Καρπενησίου κ. Καραμπάς με τις κυρίες που κέρδισαν τα βραβεία πέρυσι

Το χειμώνα, όπως είναι γνωστό, το Καρπενήσι και οι γύρω περιοχές έχουν μεγάλη τουριστική κίνηση. Τα Χριστούγεννα βέβαια ο τουρι-

σμός βρίσκεται στο αποκορύφωμά του. Είναι φυσικό η πρωτεύουσά της αλλά και όλη η Ευρυτανία να ντύνεται στα γιορτινά της για να τους

υποδεχτεί. Όλα γύρω στολίζονται. Δρόμοι, δημόσια κτίρια, πλατείες, σπίτια, καταστήματα. Ο Δήμος Καρπενησίου με τη ΔΕΠΙΑΚ θέλοντας να συμβάλει στην αξιολογή αυτή προσπάθεια αποφάσισε τη βράβευση τριών καταστημάτων που εμφανίζουν την καλύτερη χριστουγεννιάτικη διακόσμηση. Κριτήριο για τη βράβευση είναι η καλαισθησία, η φαντασία και η πρωτοτυπία του στολισμού. Η βράβευση γίνεται σε ειδική εκδήλωση και το βραβείο είναι μια τιμητική πλακέτα. Πέρυσι, στις 5 Ιανουαρίου, τα βραβεία δόθηκαν στα εξής καταστήματα:

1^ο βραβείο - Κατάστημα: **Οικία**

2^ο βραβείο - Ζαχαροπλαστείο: **Βρέκος**

3^ο βραβείο - Κατάστημα: **Μπουκέτο Μπαλόνια**

Η Ευρυτανία έχει τον Ολυμπιονίκη της!

Ο Χρήστος Ταμπαξής, είναι ο Ευρυτάνας χρυσός ολυμπιονίκης. Κατάγεται από το Νέο Αργύρι Ευρυτανίας. Παππούς του είναι ο λαϊκός ποιητής Στάθης Ζαχαράκης, ο οποίος του έχει αφιερώσει, μεταξύ άλλων και την πρόσφατη ποιητική συλλογή: *Της ψυχής και του τόπου καινούργιες αντιλαλιές* (2000), γιατί εκτός από τον αθλητισμό ο Χρήστος έχει πάθος και με το ελληνικό και παραδοσιακό τραγούδι. Στους 12^{ους} Παραολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας 2004 κατέκτησε τρία μετάλλια στην κολύμβηση: Το χρυσό στα 50 μ. ύπτιο στην κατηγορία S1 και δύο αργυρά στα 50 μ. και 100 μ. ελεύθερο ανδρών της κατηγορίας S1. Ο Χρήστος λόγω προβλήματος κατά τον τοκετό δεν μπόρεσε να περπατήσει ποτέ, παρά τις αλλεπάλληλες χει-

ρουργικές επεμβάσεις και θεραπείες. Όμως δεν τόβαλε κάτω. Από το 1991 ξεκίνησε τον ειδικό αθλητισμό στην κολύμβηση και από το 1994 είναι μέλος της εθνικής μας ομάδας ατόμων με ειδικές ανάγκες. Κέρδισε πολλά μετάλλια σε πανελλήνιους, πανευρωπαϊκούς και παγκόσμιους αγώνες, ενώ το 1999, στη Γερμανία, κατάρφερε παγκόσμιο ρεκόρ στα 50 μ. ύπτιο, αλλά και τιμήθηκε ξεχωριστά ως ο καλύτερος αθλητής. Διακρίθηκε επίσης στις ολυμπιάδες της Ατλάντα και του Σίδνεϊ, όπου συμμετείχε. Γεμάτος περηφάνια για τη μεγάλη του επιτυχία, δήλωσε ότι αφιερώνει τα μετάλλιά του στην Ευρυτανία που υπεργαπιάει και σε όλους τους Ευρυτάνες. Η Νομαρχία Ευρυτανίας και ο Δήμος Καρπενησίου τίμησαν τον χρυσό Ευρυτάνα ολυμπιονίκη σε ειδική τελετή.

Δυο Ευρυτανοπούλες στους Ολυμπιακούς

Όπως μας πληροφορεί το περιοδικό «Χωριάτικοι Αντίλαλοι», δύο ακόμη Ευρυτανοπούλες αγωνίστηκαν στην Ολυμπιάδα του Αθήνα 2004. Η μια είναι η Σωτηρία Κουτσοπέτρου, που κατάγεται από τα Ψιανά και η δεύτερη είναι η Βάσω Καραντάσιου, που κατάγεται από τη Ρωσκά. Η Σωτηρία έλαβε μέρος στο αγώνισμα των συγχρονισμένων καταδύσεων στα 3 μ. γυναικών ενώ η Βάσω συμμετείχε στο beach volley. Και οι δυο έχουν αρκετές ευρωπαϊκές διακρίσεις στο εναεργητικό τους και έλαβαν επίσης μέρος στην Ολυμπιάδα του Σίδνεϊ το 2000.

Επιδόματα για μικρά εισοδήματα

Δυο οικογενειακά επιδόματα χορηγούνται από το κράτος σε φτωχές οικογένειες.

Τα επιδόματα κυμαίνονται από 300 – 600 ευρώ. Το ένα δίνεται σε οικογένειες που μένουν μόνιμα στην Ευρυτανία κατά τα 2 τελευταία χρόνια και το επίσης εισοδήματά τους, που δηλώνεται στην εφορία, δεν υπερβαίνει τα 2.500 ευρώ. Το άλλο δίνεται σε οικογένειες με παιδιά μέχρι 16 χρονών που πηγαίνουν σχολείο και το επίσης εισόδημα που δηλώνουν στην εφορία δεν υπερβαίνει τα 3.009 ευρώ. Μπορεί μια οικογένεια να δικαιούται και τα δυο επιδόματα.

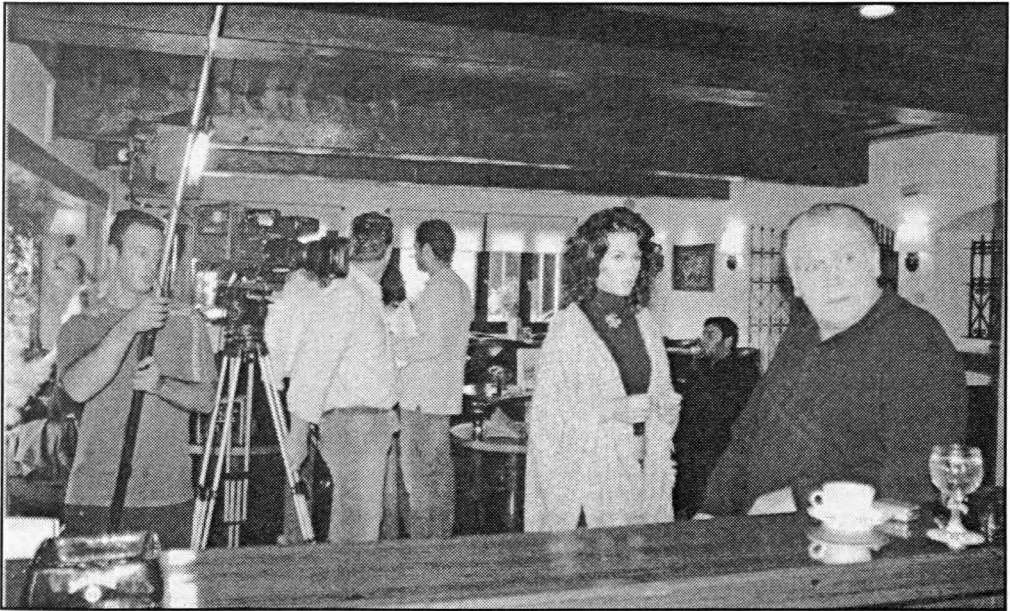
Οι αιτήσεις με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά υποβάλλονται στην εφορία Καρπενησίου από 8 Νοεμβρίου 2004 ως 31 Ιανουαρίου 2005.

Ευρυτανία και «Βέρα στο δεξί»

Σκηνές της γνωστής τηλεοπτικής σειράς «Βέρα στο δεξί» γυρίστηκαν στο Καρπενήσι, στον Προυσό αλλά και στο χωριό μας.

Τα συγκεκριμένα επεισόδια της σειράς του Mega στην οποία πρωταγωνιστούν γνωστοί ηθοποιοί, όπως ο Κώστας Καζάκος, η Κάτια Δανδουλάκη, η Δήμητρα Παπαδήμα και πολλοί άλλοι, προβλήθηκαν την εβδομάδα 13-17 Δεκεμβρίου. Όπως αναφέρει μάλιστα το δελτίο τύπου του καναλιού, “κατά τη διάρκεια των γυρισμάτων στο Καρπενήσι, ηθοποιοί και συνεργείο πέρασαν υπέροχα. Τα εξωτερικά γυρίσματα έγιναν σε καταπληκτικά μέρη όπως στο μοναστήρι του Προυσού και στο Μικρό Χωριό. Τα εσωτερικά

γυρίσματα έγιναν στο πανέμορφο ξενοδοχείο Montana, ενώ πλήθος κόσμος καθώς και συνεργεία από τοπικά τηλεοπτικά κανάλια παρακολούθησαν τις σκηνές. Οι κάτοικοι ήταν ενθουσιασμένοι για την παρουσία των συντελεστών της σειράς και ιδιαίτερα του Κώστα Καζάκου, ο οποίος είχε ξαναεπισκεφτεί την περιοχή παλιότερα συμμετέχοντας στα γυρίσματα μιας ταινίας, η οποία, όμως, δεν ολοκληρώθηκε ποτέ. Οι κάτοικοι της περιοχής ήταν ιδιαίτερα φιλόξενοι με αποτέλεσμα, οι ηθοποιοί να επιστρέφουν καθημερινά στο ξενοδοχείο φορτωμένοι με δώρα, κυρίως τοπικά προϊόντα”.

Από τα γυρίσματα του σήριαλ στο ξενοδοχείο Μοντάνα

Ο χειμώνας πριν έλθει μας προειδοποιεί με πολλούς τρόπους. Οι παλιοί με τη σοφία τους δίνουν τις συμβουλές τους, που είναι βγαλμένες από την πείρα και την συνήθειά τους να παρατηρούν τα φαινόμενα της φύσης, όπως για το κρύο:

Τ' Αη Μηνά διαβαίνοντας
κι' η πούλια βασιλεύοντας
ούτε τσοπάνος στα βουνά
μηδέ ζευγάς στον κάμπο

ή για το χιόνι που θάρθει:
Αν δεν έλθω τ' Αη Φιλίπ'
τ' Αη Ντριός αυτού θάμαι!

Χιονισμένη Ευρυτανία

Γιάννης Αθ. Βράχας
Από το ομώνυμο βιβλίο του Κ. Α. Παπαδόπουλου,
Ελληνικά Γράμματα, 2001

Κανένας λογοτέχνης δεν μπορεί να περιγράψει την Ευρυτανία τώρα που είναι χιονισμένη. Κανένας ζωγράφος δε μπορεί να αποδώσει με το χρωστήρα του τις απίθανες ομορφιές που έχει δημιουργήσει με το αφράτο, το κάτασπρο, το χαριτωμένο χιόνι ένας αφανής ζωγράφος, ο αέρας μαζί με τον αθάτο βοηθό του, τον πάγο. Κι ακόμη, κανένας γλύπτης, κανένας τεχνίτης, κανένας λεππουργός δεν μπορεί να σκαλίσει τόσα λεπτεπίλεπτα σχέδια, τόση πληθώρα αγαλμάτων που στολίζουν εκτάσεις απέραντες, όσες βλέπει το μάτι σου.

Άνθισαν τα πάντα στην Ευρυτανία. Το χαρούμενο άσπρο χρώμα ξοδεύτηκε αλύπητα. Τα μικρά και τα μεγάλα δένδρα ως τα πανύψηλα έλατα, τα χλωρά και τα ξερά κι αυτές οι πέτρες ακόμα άλλαξαν μορφή, όψη εμφάνιση. Έγιναν καλλιτεχνήματα, αγάλματα, λουλούδια, ζώα, πουλιά, δράκοντες, θηρία. Κι όλα άσπρα, κάτασπρα, μαγευτικά, υπέροχα. Ας σε τρυπάει το κρύο, ας σε φυσάει ο παγωμένος βοριάς, ας σε περιτριγυρίζουν οι χιονιάτικες πεταλούδες. Εσύ απορροφημένος από το υπέρλαμπρο αυτό θέαμα δε λες να τρυπώσεις να σωθείς. Κάθεσαι ολόρθος και δεν το χορταίνεις. Προσπαθείς να αποτυπώσεις αυτές τις τρισχαριτωμένες ομορφιές κι ο χρόνος δε σου φτάνει. Είναι αμέτρητες.

Οι κολώνες της ΔΕΗ, οι στύλοι του τηλεφώνου έχουν πνιγεί στη θάλασσα του χιονιού. Κι αν φαίνεται καμιά κορφή δε μπορείς να πεις πως είναι ο άχαρος στύλος, αλλά κάποια μαρμαρένια κολώνα από αρχαίο ναό. Και τα σύρματα έχουν γίνει ολόασπρες χνουδωτές γιρλάντες, που στολίζουν, όπου δεν έχουν κομματιαστεί, αυτή την απέραντη υπαίθρια σάλα τη στρωμένη μ' αυτό το αφράτο, χοντρό, ολόλευκο χαλί. Κι ο δρόμος κι αυτός στρωμένος στα λευκά, με λευκούς ψηλούς τοίχους, δεξιά κι αριστερά καμωμένος μέσα σε μια βραδιά από μηχανικούς που δεν τους βλέπεις, από τεχνίτες αόρατους, σε οδηγεί ανάμεσα απ' αυτές τις ομορφιές και όλο λες, καθώς προχωρείς, αχ να μην τελειώσεις γρήγορα!

Τα βουνά φόρεσαν την κάτασπρη λευκή τους κάπα. Έκρυσαν τις χαράδρες, τις ρεματιές, κάθε ασχήμια. Είναι λαμπροφορε-

μένα, είναι τρισχαριτωμένα. Τα πουλιά δε φαίνονται πουθενά. Οι άνθρωποι, που σπάνια συναντάς κανένα, δεν έχουν πρόσωπο, δεν έχουν κεφάλι. Τυλιγμένοι τα πιο χοντρά παλτά, τις κουκούλες, χωρίς πόδια, έχουν παραμορφωθεί σε κινούμενα μακρόστενα κακοφτιαγμένα μαπαλόνια.

Ένας πολύ μεγάλος αγώνας γίνεται τις μέρες αυτές επάνω στην Ευρυτανία. Αγωνίζονται σκληρά οι άνθρωποι να κρατήσουν στη ζωή τα ζώα τους, να τους φέρουν την τροφή, να τα ποτίσουν νερό. Αξιολύπητα και τα πουλιά. Δεν κινδυνεύουν μόνο από την πείνα, μα κι απ' τους κυνηγούς. Αγώνας επικίνδυνος να δεθούν τα κομμένα σύρματα, να αποκατασταθεί η συγκοινωνία, να 'ρθει το φως. Αγώνας να φτάσει ο μικρός μαθητάκος ως το σχολείο, ο γέρος να στεριώσει τα πόδια του στον κρουσταλλιασμένο δρόμο, ώσπου να φτάσει στο καφενείο του χωριού, στη ζεστή σόμπα.

Αυτή η παραμυθένια εμφάνιση της Ευρυτανίας μέσα στην καρδιά του χειμώνα κρατάει λίγο, πολύ λίγο. Μόλις φυσήσει ο Νοτιάς, όλα αυτά τα κάστρα, τα γυάλινα κάστρα γκρεμίζονται, οι ξωτικές ομορφιές εξαφανίζονται, τα ασήμια και μπριλάντια λιώνουν. Όλα, όλα γίνονται νερά που τα πίνει η γη, που τα παίρνουν τα ποτάμια.

Τρέξε, αγαπητέ φίλε, μόλις ακούσεις την Ευρυτανία χιονισμένη να απολαύσεις ένα θέαμα που θα σου μείνει αξέχαστο σ' όλη σου τη ζωή. Μη διστάσεις. Και ξενοδοχεία θαυμάσια με καλοριφέρ θα βρεις και κοντά στο τζάκι το αναμμένο μπορείς να καθίσεις κι όλες τις ανέσεις θα έχεις. Η χιονισμένη Ευρυτανία σε περιμένει.

Μια φωτογραφία, μια ιστορία

Πόσο θα θέλαμε να μπορούσαμε να ζωντανεύαμε την παραπάνω φωτογραφία έτσι ώστε όλοι οι εικονιζόμενοι να ξαναζούσαν αυτή την όμορφη εκδρομή τους στο μοναστήρι στα Κ(ου)μάσια. Θα είχαν να μας πουν τόσα πολλά απ' τη ζωή τους και απ' την ιστορία του τόπου μας. Ωραίες παρουσίες, ξεχωριστές στο ρόλο τους στην ευρυτανική πρωτεύουσα. Ταγμένοι, λόγω της νομικής τους επαγγελματικής ιδιότητας, να εξυπηρετούν τα δίκαια ολόκληρης της ευρυτανικής κοινωνίας. Αρκούμαστε μόνο να αναφέρουμε τα ονόματά τους:

Μονή Κουμασίων, 1926. Από αριστερά προς τα δεξιά:

Πρώτη σειρά: ο Βασίλειος Α. Φαρμακίδης, δικηγόρος, ο Γεώργιος Αρ. Παπαγεωργίου, δικηγόρος, ο Συμεών Αλεξανδρόπουλος, δικηγόρος και ο Δημήτριος Ι. Κρέτσης. *Δεύτερη σειρά:* Η κ. Δημητρακοπούλου, η κ. Πίκουλα, η κ. Βογιατζάκη, ο εισαγγελέας Εφετών κ. Πίκουλας, η κ. Συγγούρη, η κ. Παπαγεωργίου, η κ. Στέλλα Αλκ. Χριστίδου, ο κ. Δημήτριος Ιατρίδης, Δικηγόρος. *Τρίτη σειρά:* ο Αλκιβιάδης Χριστίδης, συμβολαιογράφος, ο πρωτοδίκης Δημητρακόπουλος, ο Γεώργιος Συγγούρης, εισαγγελέας Πρωτοδικών, η κ. Κρυσταλλία Ιατρίδου, ο Γεώργιος Βογιατζάκης, πρόεδρος Πρωτοδικών, ο Νικόλαος Κ. Παπαγεωργίου, δικηγόρος, ο πρωτοδίκης Καρδαμάνης, ο Κωνσταντίνος Χινόπωρος, δικηγόρος.

Η φωτογραφία είναι από το αρχείο του Ν. Παπαγεωργίου και προσφέρθηκε στην Αδελφότητα από τον κ. Ε. Ιατρίδη, τον οποίο ευχαριστούμε.

Για τα χθεσινά και τ' αυριανά, για τα τωρινά και τα περασμένα

Θυμάται και σχολιάζει ο Νοκόλος

Υψώματα, υψώματα, υψώματα!

Σε κάθε μεγάλη γιορτή, στο χωριό μας τουλάχιστον, όπως θα θυμούνται και οι παλαιότεροι πηγαίνουν στην εκκλησία την ημέρα αυτή με «υψώματα». Για να τιμήσουν τον άγιο που γιορτάζει προσφέρουν εκτός από μια «λειτουργιά» (πρόσφορο) και μια λειτουργιά που την «σηκώνουν» ως «ύψωμα» μαζί με το «ανάμα» (κρασί), που τα διαβάζει ο ιερέας στο τέλος της θείας λειτουργίας. Το «ύψωμα» αυτό δηλ. το διαβασμένο ειδικά από τον παπά το παίρνουν οι νοικοκυρές πίσω στο σπίτι και το μοιράζουν ως άρτο ευλογημένο. Τα υψώματα με το τελετουργικό τους, στο τέλος της θείας λειτουργίας προσθέτουν επί πλέον πανηγυρικό χαρακτήρα στην εορτή της ημέρας. Στις μεγάλες γιορτές του χωριού, ιδιαίτερα όταν γιορτάζει και ο ομώνυμος ιερός ναός, όπως λ.χ. Αγία Κυριακή, Μεταμόρφωση ή Ξωκλήσια όπως η Παναγιά, ο Άη Γιάννης, πλημμυρίζουν από υψώματα. Φέτος (2004) και πέρυσι (2003) έτυχε να βρίσκομαι στην Παναγιά την ημέρα της Κοιμήσεως της Θεοτόκου (15 Αυγούστου). Από το σημείο που στεκόμαστε παρακολουθούσα στη διάρκεια της θ. λειτουργίας τα υψώματα που κατέφθαναν μέχρι λίγο πριν το τέλος. Στην αριστερή γωνιά πριν να μπούμε στο ιερό, όλο και γέμιζε ο χώρος. Ο υπεύθυνος επίτροπος αγωνιούσε και προσπαθούσε κάθε τόσο να κάνει χώρο για να χωρέσουν. Φέτος τα υψώματα ήταν πιο πολλά. Ξεπερνούσαν τα τριάντα. Ας θυμόμαστε λοιπόν τέτοιες χρονιές μερες από το ωραιότερο θρησκευτικό έθιμο όσο μπορούμε περισσότεροι.

Εικόνες

Μια και βρισκόμαστε στο χώρο της εκκλησίας θα πρέπει να πούμε, ότι η παρουσία μας στην εκκλησία είναι, εκτός των άλλων, κι ένα αναβάπτισμα στην ιστορία του χωριού. Καθώς στεκόμαστε μπροστά στις εικόνες και ατενίζουμε την μορφή ενός αγίου, με τις πρώτες μας σκέψεις πετούμε νοερά προς τα άυλα και θεία που τα καταυγάζει το φως του Υψίστου με τη μεσολάβηση των αγίων. Ταυτόχρονα όμως τα μάτια μας, που δεν λένε να ξεκολλήσουν από τα εγκόσσια, διαβάζουν στο κάτω μέρος της εικόνας:

«Δέησις του δούλου ή της δούλης του Θεού ...»
Πιο κάτω διαβάζομε «εις μνήμην προγόνων» κ.λπ. Μπορεί να μη γνωρίζομε κανένα από τα ονόματα αυτά. Όσοι είναι δεμένοι όμως με το χωριό ή γνωρίζουν πρόσωπα, συγγενείς, φίλους κ.λπ. όλο και θυμούνται τα πρόσωπα αυτά, είτε ζουν είτε όχι. Οι εκκλησίες του χωριού μας, με πρώτη την Αγία Κυριακή, είναι γεμάτες από εικόνες αγίων και αφιερώσεις. Όπου και να κοιτάξεις θα δεις εικόνες, μορφές αγίων, ονόματα. Αρκεί να ριζώμας μια ματιά γύρω μας για να διαβάσομε ονόματα κι έτσι να παρελάσουν από τη μνήμη μας πολλά πρόσωπα που συνδέθηκαν με τη ζωή και την ιστορία του χωριού μας. Σαν θα φύγομε από την εκκλησία όλο και κάποια ονόματα θα μας μείνουν, που υπήρξαν κομμάτι της ιστορίας του χωριού μας.

Καλόγερος

Οι παλαιότεροι του χωριού ασφαλώς θυμούνται την ονομασία αυτή. Είναι όνομα τοποθεσίας στα αριστερά μας, καθώς αναφορίζομε προς τη Χελιδόνα από το «βούλαγμα» και πάνω. Φυσιολογικά, για να ονομάσουν έτσι την τοποθεσία αυτή οι παλιοί, θα πρέπει μάλλον να υπήρχε εκεί κάποιος καλόγερος, που διάλεξε να ζήσει σ' αυτά τα λημέρια. Ίσως να ήταν δύσβατα, απότομα, απόκρημνα και απόκοσμα, αν και ο τόπος γύρω έσφυζε από ζωή. Κοπάδια από γιδοπρόβατα έβουσκαν στην περιοχή, τσοπάνηδες ζούσαν εκεί με τις στρουγγες τους στα γύρω, αγωγιάτες και κόσμος που πήγαινε και ερχόταν από τα γύρω χωριά, που συναλλάσσονταν μεταξύ τους. Σήμερα, που οι παλιές αυτές εικόνες έχουν εκλείψει κι ελάχιστα σημάδια τους έμειναν να μας θυμίζουν τα περασμένα, εμφανίστηκε, όπως πληροφορούμαι, στην περιοχή μας πάλι ένας καλόγερος, καλή του ώρα. Βρήκε ιδανικό μέρος, όπως είδα, ήσυχο, αφού είναι σχεδόν έρημο, χαμηλά, περνάει από κει κοντά νερό, ακόμη φθάνει και η ρόδα, αν χρειασθεί, ως εκεί. Δεν ξέρομε ο παλιός καλόγερος τι στέγαστρο είχε, αν είχε καμιά σπηλιά για να κρύβεται ή καμιά καλύβα. Όμως, δυστυχώς, την ύπαρξη του νέου καλόγερου την προδίδει σήμερα ένα μικρό σύγχρονο ξύλινο οίκημα. Εκτός από την

πόρτα έχει μόνο ένα παράθυρο, που δείχνει ότι σκοπός του ενοίκου είναι η απομόνωση και όχι η θέα.. Είθε να απολαμβάνει τη φύση και μέσω αυτής να εκπληρώνει την αποστολή του, δηλ. την επικοινωνία του με τον Θεό και τον εαυτό του.

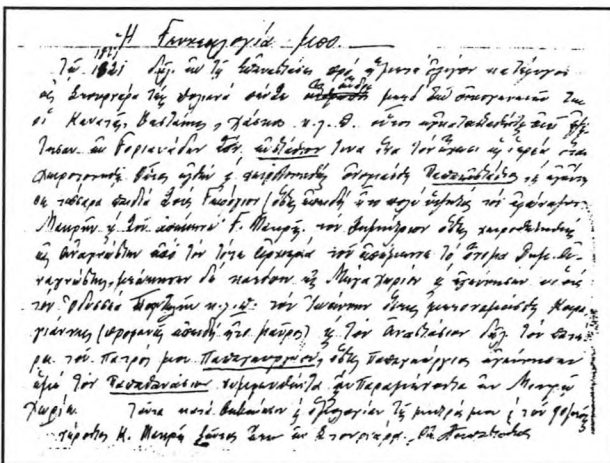
Θάνατος Πατριάρχη!

Οδυνηρό το άγγελμα. Ο Πατριάρχης Αλεξανδρείας Πέτρος και η πολυμελής συνοδεία του έχασαν τη ζωή τους, όταν το ελικόπτερο τύπου «Σινούκ» έπεσε στη θάλασσα του Αιγαίου, κοντά στο Άγιο Όρος, όπου ήταν και ο προορισμός τους. Ο Πατριάρχης Πέτρος εκλέχτηκε στην έδρα του Πατριαρχείου λίγα χρόνια νωρίτερα. Ο λόγος που τον θυμόμαστε σήμερα, πέραν του τραγικού του θανάτου, είναι ότι συνοπηφίός του για την έδρα του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας ήταν ο αείμνηστος συμπατριώτης μας Τιμόθεος Κοντομέρκος, Αρχιεπίσκοπος τότε Κεντρίας Αφρικής. Στην τρίτη ψηφοφορία

εκλέχτηκε ο Πέτρος, που ευνοήθηκε, όπως λέγεται από την πολιτική συγκυρία της εποχής, κάτι που πίκρανε τότε τον αείμνηστο Τιμόθεο, που είχε προσφέρει πάρα πολλά στο Πατριαρχείο και εν γένει στην Ορθοδοξία της αφρικανικής ηπείρου. Τώρα οι ψυχές και των δυο ιεραρχών αναπαύονται. Ο άλλος λόγος που θυμόμαστε το τραγικό αυτό συμβάν είναι ότι ανάμεσα σ' αυτούς που χάθηκαν ήταν και ο μητροπολίτης Μαδαγασκάρης Νεκτάριος. Ένας υπέροχος κληρικός, που με ιεραποστολικό ζήλο και αυταπάρηση έφυγε από την Αυστραλία κι εγκαταστάθηκε στη Μαδαγασκάρη κάτω από τις πλέον αντίξοες συνθήκες. Με τον αείμνηστο Νεκτάριο είχε συνεργαστεί ο χωριανός μας Νίκος Σ. Νταφύλης, που ζει με την οικογένειά του στην Αυστραλία και μας είχε στείλει ένα ενδιαφέρον οδοιπορικό από την εγκατάσταση του Νεκταρίου στη Μαδαγασκάρη, που δημοσιεύθηκε στο φύλλο 66 του περιοδικού μας.

Η γενεαλογία μου

Ο αείμνηστος ιερέας του χωριού μας παπα Θανάσης κατάφερε να βρει τις ρίζες του, που ανατρέχουν πίσω στα ηρωικά χρόνια του 1821. Τις κατέγραψε ο ίδιος και οι κόρες του θέλησαν να μοιραστούν μαζί μας το ιδιόγραφο κείμενό του:

«Το 1821 δηλ. εν τη επαναστάσει προ ή μετά ολίγον κατέφυγον εις Στουρνάρα στα Δολιανά πέντε άνδρες μετά των οικογενειών των, οι Κανατάς, Βαστάκης, Χάσκος κλπ. Ούτοι εγκατασταθέντες εκεί εξήτησαν εκ Γοριανάδων τον Ευστάθιον τινα ίνα τον έχωσι ως ιερέα, όταν χειροτονηθεί. Ούτος ελθών και χειροτονηθείς ονομάσθη Παπαστάθιος και εγέννησε τέσσαρα παιδιά της Γεώργιον (όστις επειδή ήτο πολύ υψηλός τον εφώναζαν Μακρήν και του απέμεινε Γ. Μακρής) τον Δημήτριον όστις χειροτονηθείς εις Αναγνώστην από τον τότε Αρχιερέα του απέμεινε το όνομα

Δημ. Αναγνώστης, μετόκησεν δε κατόπιν εις Μέγα χωριόν και εγέννησεν υιούς τον Οδυσσέα, Παντελήν κλπ. τον Ιωάννην όστις μετονομάσθη Καραγιάννης (προφανώς επειδή ήτο μαύρος) και τον Αναστάσιον δηλ. τον πατέρα του πατρός μου Παπαγεωργίου, όστις Παπαγιώργης εγέννησε εμέ τον Παπαθανάσιον νυμφευθέντα και παραμείναντα εν Μικρώ χωριώ.

Ταύτα κατά βεβαίωσιν και ομολογίαν της μητρός μου και του 90ετούς γέροντος Κ. Μακρή ζώντος έτι εν Στουρνάρα. Οικ. Παπαστάθης»

Ένα μεγαλοπρεπές ευρυτανικό αφιέρωμα **Τι ανεκάλυψε εις την Πόλιν**

Γράφει ο Αρχιμ. Δοσίθεος

Έχω ξαναγράψει παλαιότερα στα «Μικροχωρίτικα Γράμματα» για την ύπαρξη της ιεράς εικόνας του Αγίου Ιερομάρτυρος Σεραφεΐμ, Αρχιεπισκόπου Φαναρίου και Νεοχωρίου (+1601), στο δεξιό κλίτος του ναού των Εισοδίων της Θεοτόκου στο Πέραν. Είναι ένα μεγαλοπρεπές αφιέρωμα των εκ της επαρχίας Λιτζά και Αγράφων μπακάληδων της Πόλεως. Έγινε δε η αφιέρωσις αυτή στις 14 Μαρτίου 1812. Καρπενησιώτες και Αγραφιώτες είχαν σαν προστάτη τους τον συντοπίτη Άγιο. Και κατά την επέτειο της μνήμης του, στις 4 Δεκεμβρίου, ετελούσαν «θείαν λειτουργίαν μετ' αρτοκλασίας» μέχρι τις μέρες του 1922. Γνωστά αυτά.

Εφέτος βρίσκομαι για πολλοστή (εξηκοστή; εβδομηκοστή;) φορά εις την Πόλιν, 19 Σεπτεμβρίου 2004. Ο Πατριάρχης μας θα χοροστατούσε στον ναό της Κοιμήσεως της Θεοτόκου Διπλοκιονίου (Μπεσίκτας). Πρωί – πρωί ξεκινώ με τη συνοδία μου από το Ταξίμ. Πεζή. Κατηφόρα είναι, δροσιά έρχεται από τον Βόσπορο. Μέχρι το Μπεσίκτας είναι ένας θαυμάσιος περίπατος. Καθ' οδόν προσκυνούμε στο αγίασμα των Αγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων, που βρίσκεται πάνω απ' τ' ανάκτορα του Ντολμά Μπαχτσέ μέσα στον περίβολο του απέραντου Suisse Hotel. Δεν αργούμε να φθάσουμε. Ο ναός της Κοιμήσεως είναι μεγαλοπρεπής ναός, καύχημα της ομογένειας, άρτι ανακαινισθείς. Εισέρχομαι και το μάτι μου πέφτει αμέσως στην πρώτη κολώνα που χωρίζει το μεσαίο κλίτος από το αριστερό. Ένα υψηλό χρυσοποίκιλτο προσκυνητάρι σε ρυθμό μπαρόκ ξεχωρίζει. Στο κέντρο αργυρεπένδυτος λάμπει η εικόν του Αγίου Σεραφεΐμ. Πατά επάνω στην «βροτολοιγόν πανώλην», κύκλω δέκα έξ λεπτομερείς παραστάσεις από το μάρτυριον του Αγίου τονίζουν την μορφήν του. Υπάρχει η επιγραφή:

“Εν ιστορίθη η σεβασμία και θαυματόβριτος ηκών του αγίου ενδόξου Ιερομάρτυρος Σεραφεΐμ άρχη επισκόπου Φαναρίου και Νεοχωρίου του θαυματουργού και λιμοδιόκτου δια σηνδρομής και δαπάνης πάντων των ευσεβών ορθοδόξων Χριστιανών των βοηθούτων και βοηθησάντων εις την ευπρέπειαν της Ιεράς ηκόνως ταύτης και των δούλων

σου των ευλογημένων ρουφετήδων μπακάληδων Μπεσικαλήδων και πάντων των σηνδρομητών των βοηθούτων εν τη ιερά Ηκόνη ταύτη διά χάρης και ευλαβίας φερομένη και δια ψυχικήν σστηρίαν, Μαρτίου 25, 1812”.

Εκ της επιγραφής ταύτης αλλά και εξ όλης της εικόνας εξάγονται τα εξής συμπεράσματα:

- 1) Αμφότερες οι ιερές εικόνες του Αγίου Σεραφεΐμ προέρχονται από το ίδιο αγιογραφικόν εργαστήριον της Κωνσταντινουπόλεως.
- 2) Η δωρεά αυτής της δευτέρας εικόνας εγένετο ένδεκα μόνον ημέρες μετά την δωρεάν της πρώτης.
- 3) Εγένοντο αι δωρεαί αύται υπό του «ρουφετίου» της συντεχνίας των μπακάληδων, των παντοπωλών.
- 4) Αι παραστάσεις κύκλω της εικόνας του Μπεσίκτας, χλευασμός, καταδίκη, ανασκολοπισμός διά σούβλης, παλούκωμα της κεφαλής κ.λπ. καταδεικνύουν όλην την θηριωδία των Τούρκων βασιανιστών. Άρα προέρχονται εξ ανθρώπων που δεν υπελόγιζαν τον δυνάστην, από παληκάρια που το έλεγεν η καρδιά τους.

Γεννάται όμως το ερώτημα:

Εις την εικόνα της Παναγίας του Πέραν αναφέρονται ως δωρηταί οι εκ της επαρχίας του Λιτζά και Αγράφων μπακάληδες. Δηλαδή αυτοί που προήρχοντο εκ της γνωστής επισκοπής που έδρα είχε το Καρπενήσι. Εις την εικόνα της Παναγίας του Μπεσίκτας δεν αναγράφεται ο τόπος καταγωγής των «μπακάληδων». Δεν είναι όμως

Η εικόνα του Αγίου Σεραφεΐμ στο ναό της Κοιμήσεως της Θεοτόκου Διπλοκιονίου (Μπεσίκτας)

δύσκολο να τον ανιχνεύσει κανείς. Η τιμή του Αγίου Σεραφεΐμ δεν εγεννήθη στην Πόλι. Μετεφέρθη εκ της γενετείρας, εκ της ιδιαίτερας πατρίδος.

Μέχρι και σήμερα το βαπτιστικόν όνομα Σεραφεΐμ πλεονάζει εις την ορεινήν περιοχήν Καρπενησιού και Αγράφων. Η τιμή του διατηρείται έντονος και αμείωτος εν τοις «ανωτερικοίς μέρεσι». Τιμάται μετά των λοιπών της περιοχής αγίων την τελευταίαν Κυριακήν του μηνός Αυγούστου. Μεταφέρεται καθ' έκαστον έτος εκ της Μονής Κο-

ρώνης, ένθα φυλάσσεται, η Τιμία του Κάρα στο χωριό Χρύσω των Αγράφων προς προσκύνησιν υπό των πιστών.

Επομένως πάντες οι εν Κωνσταντινουπόλει Αγραφιώτες και Καρπενησιώτες ετίμων τον Άγιον. Το δε πλείστον αυτών ανήκεν εις το εσνάφιον των μπακάληδων, ήδη από του ΙΖ'αιώνος. Το Μπεσίκτας (Διπλοκίονιον) δεν ανήκεν εις την Κωνσταντινούπολιν. Ήτο χωριό (τότε) μεγάλο μακράν αυτής κείμενον εις την ευρωπαϊκήν ακτήν του Βοσπόρου (εγιαλέτιον Ρούμελης). Άρα είχε δικό του ανεξάρτητο ρουφέτιο μπακάληδων. Και αυτό ανήκε σε Καρπενησιώτες και Αγραφιώτες. (Δεν χρησιμοποιώ τον όρο «Ευρυτάνες» δια δυο λόγους: πρώτον, διότι ήτο άγνωστος τότε, επιβληθείς κατά την οθωνικήν περίοδον, και δεύτερον, διότι η σημερινή Ευρυτανία πόρρω απέχει από του να περιλαμβάνη τα εδάφη των δυο καζάδων Καρπενησιού και Αγράφων).

Αμφότερα τα ρουφέτια είχαν κοινή κατοίκηση στα απέναντι χωριά Μπουγιούκ και Κιουτσούκ Μπακάλκιοϊ,

κτήματα όντα της Μονής Τατάρνης, «εν τη επαρχία Χαλκηδόνος».

Συμπεραΐνομε λοιπόν ότι τα δυο ρουφέτια συναπεφάσισαν την δωρεά δυο εικόνων του Αγίου Σεραφεΐμ, ώστε να εορτάζεται ο Άγιος ταυτοχρόνως και στην Κωνσταντινούπολι και στο Μπεσίκτας. Δυο ρουφέτια – συντεχνίαί λοιπόν, δυο εικόνες, δυο πανηγύρεις αλλ' ένας τόπος καταγωγής. Τα υπόλοιπα δια τους Ευρυτάνας ιστοριοδίφας και ερευνητάς. Αν ευρεθούν και αν ενδιαφερθούν...

Έντυπα που λάβαμε

Εφημερίδες:

- **Αϊγιωργίτικα Νέα.** Μηνιαία εφημερίδα του Αγ. Γεωργίου Τυμφρηστού
- **Αρτοτίνα, η γενέτειρα του Αθανασίου Διάκου.** Δίμηνη ενημερωτική και πολιτιστική έκδοση του Συλλόγου Αρτοτινών Φωκίδας
- **Δελτίο Επικοινωνίας.** Τριμηνιαία έκδοση του Ιστορικού Λαογραφικού Μουσειακού Κέντρου Ευρυτανίας «Ο Εύρυτος»
- **Ο Διάκος.** Διμηνιαία έκδοση της Αδελφότητας Αθανασίου Διάκου
- **Δυτική Φραγίστα Ευρυτανίας.** Τριμηνιαία εφημερίδα του Συλλόγου Δυτικοφραγκιστιάνων
- **Δομινίτικα Νέα.** Διμηνιαία έκδοση του Συλλόγου Δομινιτών Ευρυτανίας
- **Ευρυτανική Εστία.** Τριμηνιαία έκδοση της Ομοσπονδίας Ευρυτανικών Συλλόγων με πλούσια ενημέρωση πάνω σε ευρυτανικά θέματα
- **Ευρυτανικά Νέα.** Εβδομαδιαία ευρυτανική εφημερίδα με λεπτομερή και πλήρη καταγραφή όλων όσων συμβαίνουν στην Ευρυτανία
- **Ευρυτανικός Παλμός.** Εβδομαδιαία εφημερίδα της Επισκοπής Δήμου Φραγκίστας με επίκαιρα θέματα του νομού μας
- **Ο Εύρυτος.** Μηνιαίο ενημερωτικό δελτίο του Φιλοπροσόδου Συλλόγου Δομνίστας Ευρυτανίας
- **Το Ζαγόρι μας.** Μηνιαία έκδοση Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Ζαγορίου
- **Κορυσάδες.** Τριμηνιαίο δελτίο επικοινωνίας του Συλλόγου των Απανταχού Κορυσσαδιωτών Ευρυτανίας
- **Λεπιανίτικα Νέα.** Τριμηνιαία εφημερίδα του Συλλόγου Λεπιανιτών Ευρυτανίας
- **Ρουμειώτικη Εστία.** Διμηνιαία έκδοση του Πνευματικού Κέντρου Ρουμειωτών με επίκαιρα άρθρα και ρουμειώτικες ειδήσεις
- **Ο Φουρνάς.** Τριμηνιαία έκδοση του Συλλόγου των Απανταχού Φουρνιωτών Ευρυτανίας «Ο Λεπενιώτης»

- **Ο Ρουμειιώτης.** Τρίμηνη έκδοση της Ένωσης Ρουμειωτών Πετρούπολης
- **Συγκρελλιώτικα Νέα.** Τρίμηνη έκδοση του Συλλόγου Συγκρελλιωτών «Η Αγία Παρασκευή»
- **Χρυσιώτικα Νέα.** Τριμηνιαίο ενημερωτικό δελτίο του Συλλόγου των απανταχού Χρυσιωτών Ευρυτανίας «Η Παναγία»
- **Λευκαδιώτικα Νέα.** Έκδοση του συλλόγου των απανταχού Λευκαδιωτών Φθιώτιδας «Ο Άγιος Νικόλαος»
- **Τα νέα της Δάφνης.** Διμηνιαία εφημερίδα γνώμης και ενημέρωσης. Έκδοση συλλόγου Δαφναιών (Αχαΐας) Αθήνας - Πειραιά
- **Ροβολιαρίτικα Νέα.** Έκδοση του συλλόγου των απανταχού Ροβολιαριτών Φθιώτιδας
- **Ο Δάφνος.** Τρίμηνη έκδοση της Ένωσης Δαφναιών Δωρίδας
- **Κραυγή αγωνίας.** Έκδοση του συλλόγου Θραψιμιωτιών Καρδίτσας
- **Κωσταλεξιώτικα Νέα.** Τριμηνιαία έκδοση της Αδελφότητας των απανταχού Κωσταλεξιωτών Φθιώτιδος «Ο Άγιος Αθανάσιος»

Περιοδικά:

- **Απεραντιακά.** Τριμηνιαία έκδοση του Συλλόγου Απεραντιών Ευρυτανίας «Οι Άγιοι Ανάργυροι»
- **Ευρυτανικά Χρονικά.** Τριμηνιαίο πολιτιστικό περιοδικό για την προβολή της Ευρυτανίας της Πανευρυτανικής Ένωσης
- **Πνευματική ζωή.** Φύλλα λόγου, τέχνης και πολιτιστικής καλλιέργειας. Διμηνιαίο περιοδικό υπό τη διεύθυνση του Ευρυτάνα λογοτέχνη Μιχάλη Σταφυλά
- **Στερεά Ελλάς.** Μηνιαία εικονογραφημένη επιθεώρηση ποικίλης ύλης
- **Χωριάτικοι αντίλαλοι.** Τριμηνιαία έκδοση του Συλλόγου Ευρυτάνων «Καλλιακούδα»
- **Τ' ανάβλεμμα.** Περιοδική έκδοση του Λυκείου Ελληνίδων Ραφήνας
- **Η φωνή του Μεγάλου Χωριού.** Τρίμηνη έκδοση του Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών «Η Αγία Παρασκευή»
- **Η φωνή του Πλάτανου Ναυπακτίας.**

Χριστούγεννα της στρουγγοκαλύβας

- Τώρα στρωθήτε ολόγυρα, παιδιάμ κι ακουρμαστήτε
Του κόσμου ο αφέντης ο Χριστός - να μη το λησμονήτε -
Γεννήθηκε σε μια σπηλιά που ζωντανά μαντρίζαν
Τ' αρνιά Τον χουχουλίζαν

Μες από κείνη βλόγησε κάθε βοσκού κοπάδι
και σαν απόψε αόρατος, γυρνά μες στο σκοτάδι
και παίρνει αράδα τα μαντριά, κοπάδια οπού φυλάνε,
ρωτώντας πώς περνάνε.

Για δαύτο την Παραμονή να μην πεινάν τα πράτα,
νάχουν περίσσια την θροφή, νάναι ζεστά, χορτάτα,
να μην τα βρίσκει ο αφέντης μας τα μαύρα παγωμένα
και νηστικά αφημένα.

Και τούτο ακουρμαστήτε το - δεν είναι παραμύθι -
Κατόπι οχ τα μεσάνυχτα και με το πρώτο ορνίθι,
στην μάντρα ένα χριστόψωμο να γλύφουν φέρνετε γύρα
γαλάρια αρνιά και στείρα.

Τι εμάθαν τόν αφέντη μας οπώγλυφαν στα γέννα
Και το θυμούνται χρονικής, παιδιά, τα βλογημένα,
κι αν δεν το γλύψουν το ψωμί την ώρ' αυτή βελάζουν,
σα γνωστικά ανακράζουν.

Από τα Άπαντα του Κ. Κρυστάλλη

Ένα ξεκαρδιστικό ιστορικό ανέκδοτο

Ο στρατηγός Κονδύλης και τα "δικά μας παιδιά"!

Μια ανεκδοτολογική διήγηση για τον αείμνηστο Ευρυτάνα στρατηγό και πρωθυπουργό Γεώργιο Κονδύλη μας θύμισε ο έγκριτος αρθρογράφος της εφημερίδας "Ελευθεροτυπία", Βίκτωρας Νέτας, στο φύλλο της 14ης Σεπτεμβρίου 2004. Με αφορμή το πάντα επίκαιρο θέμα της αξιολόγησης των δημοσίων υπαλλήλων με κομματικά κριτήρια, ο Βίκτωρας Νέτας ξεκινά το άρθρο του που έχει τίτλο "Δεν προκόβεις αν δεν έχεις μια... ιδεολογία! Από τον Γ. Κονδύλη στα "παιδιά μας" με το παρακάτω ανέκδοτο:

«Όταν ο στρατηγός Γεώργιος Κονδύλης κατέλαβε το 1935 πραξικοπηματικά την εξουσία και έγινε πρωθυπουργός, ένας εξάδελφος του, που έμενε στο χωριό -τον Προυσό της Ευρυτανίας- θεώρησε πως ήταν ευκαιρία να διοριστεί ο γιος του στο Δημόσιο. Εγραψε ένα γράμμα, φώναξε τον γιο του, του το έδωσε και του είπε: "Θα πας στην Αθήνα να βρεις τον μπάρμπα σου, θα του δώσεις το γράμμα και θα τον παρακαλέσεις να σε τακτοποιήσει σε δουλειά τώρα που είναι πρωθυπουργός. Πρόσεξε, όμως, μη σε μπερδέψει με τα πολιτικά. Αν σε ρωτήσει για κόμματα και τέτοια, να τους πεις πως εμείς εδώ στο χωριό δεν ξέρουμε από τέτοια". Πήρε ο νεαρός το γράμμα και πήγε στον στρατηγό. Ο Κονδύλης ρώτησε για το χωριό και τα ξαδέλφια του και κάποια στιγμή έκανε την κρίσιμη ερώτηση: "Δεν μου λες, ωρέ ανιψιέ, τι κόμμα είσαι;" Ο νεαρός, καθώς ήταν δασκαλεμένος από τον πατέρα του, δεν τα έχασε και απάντησε αμέσως, με ύφος μισοκακόμοιρο: "Δεν ξέρω εγώ από τέτοια, μπάρμπα". Τον κοίταξε πονηρά ο Κονδύλης, χάιδεψε το μουστάκι του και του είπε: "Έχε και μια ιδιουλογία, ωρέ ανιψιέ, για να δεις προκοπή στη ζωή σου".»

Σημαντικές χρονολογίες

Γράφει ο Συνεργάτης Χωρίς Όνομα

Μοναδικός σκοπός της στήλης αυτής είναι να φέρνει στη μνήμη των νεότερων σημαντικές χρονολογίες για γεγονότα, πρόσωπα και πράγματα του Μικρού Χωριού. Ταυτόχρονα και όσα συνδέονται με την ιστορία του τόπου (Ευρυτανία) αλλά και ευρύτερα με την εθνική μας ιστορία. Για τις ενθυμήσεις αυτές παίρνουμε αφορμή από το τελευταίο ψηφίο, στο οποίο λήγει το έτος που διανύουμε. Φέτος είναι το τέσσερα (4) αφού έχουμε ακόμα 2004:

1904:Ο Μακεδονικός Αγώνας και Μικροχωρίτες Μακεδονομάχοι

Αν πάμε έναν αιώνα πίσω, στα 1904, θα βρούμε τους πρώτους Μακεδονομάχους Μικροχωρίτες, όπως ο Γ. Γιαννακόπουλος (Γεωργούλας), Σταύρος Κομπορόζος (Κατσαδούρας) κ.ά., που κλονίστηκαν με τον θάνατο του ηρωικού τους αρχηγού Παύλου Μελά (Οκτώβριος 1904), ωστόσο, συνέχισαν να αγωνίζονται. Ο Μακεδονικός Αγώνας όμως δεν άργησε να δικαιωθεί με τους νικηφόρους Βαλκανικούς Πολέμους (1912). Σ' αυτούς τους αγώνες προσήλθαν κι άλλοι Μικροχωρίτες εθελοντές, που ήλθαν από την Κωνσταντινούπολη να πολεμήσουν μαζί με πολλούς άλλους Ευρυτάνες και Ρουμελιώτες, όπως ήταν οι Γιαννακοπουλαίοι, Ζορμπαλαίοι, Δερματαίοι, Κουτσουκαίοι, Πλακαίοι, Πολυζαίοι, Μανικαίοι, Μουχριτσαίοι, κ.ά. Κινητήρια δύναμη ο Βουτυριώτης, δημοσιογράφος και συγγραφέας Σταύρος Βουτυράς. Ο δραστήριος πνευματικός αυτός άνθρωπος αγωνίστηκε όσο λίγοι, ως συνήγορος του Πατριαρχείου και των εθνικών μας δικαίων σε διεθνές επίπεδο, όπως και στο Συνέδριο του Βερολίνου (1878).

1914: Οι Μικροχωρίτες στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο

Η ίδια γενιά των Μικροχωριτών που πολεμήσαν στον Μακεδονικό Αγώνα και στους Βαλκανικούς Πολέμους έλαβε μέρος και στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, που ξέσπασε τον Ιούνιο του 1914. Πολλοί

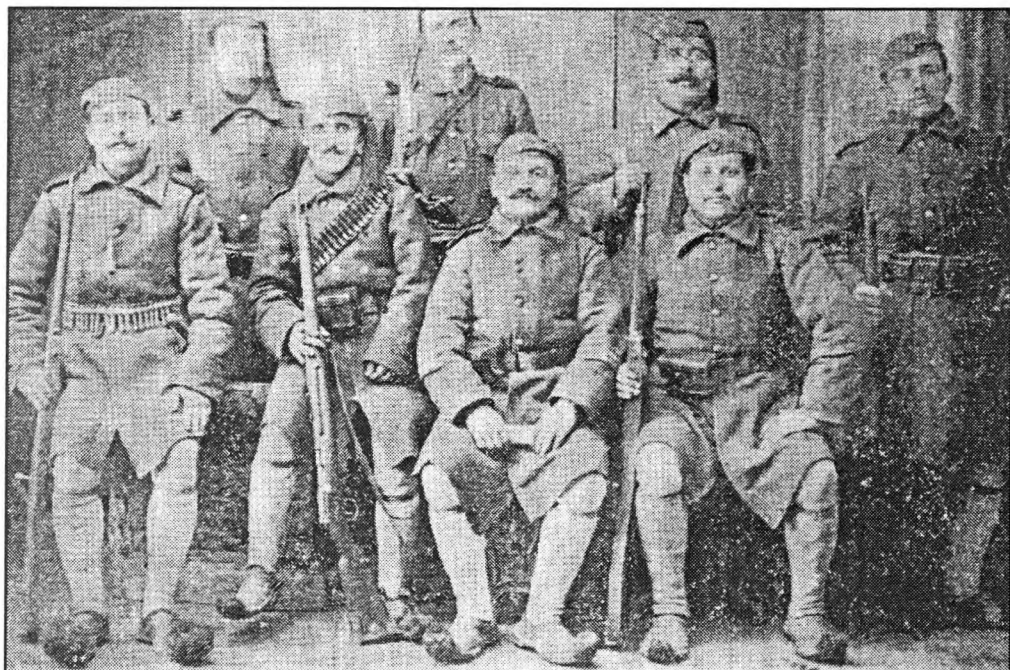
που ήλθαν εθελοντικά απ' την Πόλη έλαβαν μέρος σε ιστορικές μάχες όπως του Λαχανά και του Κιλκίς. Στις μάχες αυτές χάθηκαν ή τραυματίστηκαν αρκετοί Μικροχωρίτες, όπως οι Νίκος Δερματάς και Στ. Μουχρίτσας που σκοτώθηκαν στις μάχες Λαχανά και Δοϊράνης, Δ. και Κων. Ζορμπαλάς, Στ. Κομπορόζος, Ευάγ. Κωστόπουλος, Ν. Μανίκας που τραυματίστηκαν σε μάχες στα Γιαννιτσα, Κρέσνα, Λαχανά, κ.λπ. Τα ονόματά τους τα διέσωσε η προφορική παράδοση του Μικρού Χωριού.

1914: Εκλογές για την ανάδειξη προέδρου της Κοινότητας

Τον πρώτο πρόεδρο της Ανδρέα Δ. Σιδέρη διαδέχεται ο Νικόλαος Γ. Κυρίτσης, που δεκαετίες αργότερα εκτελέστηκε (24/12/1942) από τους Ιταλούς.

1924: Ανεγείρεται ο περικαλής ναός της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος

Έτσι η παλιά Αγία Σωτήρα, που από το 1821 είχε δυο εφημέριους, αντικαταστάθηκε από τη νέα εκκλησιά που χτίστηκε με κινητήρια δύναμη το νέο εφημέριο Αθανάσιο Παπαστάθη. Οι Μικροχωρίτες της Πόλης για καιρό έκαμαν έρανο για να χτίσουν μια μικρή Αγία Σοφία στο χωριό τους. Σύσσωμο το Μικρό Χωριό κινητοποιήθηκε. Μετέφερε πέτρες και υλικά με προσωπική εργασία κι έτσι καμαρώνουμε σήμερα το αρχιτεκτονικό κόσμημα που λέγεται Μεταμόρφωση του Σωτήρος, χτισμένη πάνω σε σχέδιο του ακαδημαϊκού Αν. Ορλάνδου.

Μικροχωρίτες Βαλκανιομάχοι 1912-1913
Κατά μαρτυρία παλαιότερων διακρίνονται: Ζορμπαλαίοι, ο Σπ. Κωστόπουλος,
ο Σπ. Πολύζος, ο Ι. Μαστρογεωργόπουλος.

1924: Το ρολόι τοποθετείται στο καμπαριό

Ελβετός μηχανικός με το συνεργείο και Μικροχωρίτες δούλεψαν αρκετές μέρες για την τοποθέτηση του ρολογιού στο καμπαριό. Δαπάνη και φροντίδες, όπως και το καμπαριό που χτίσθηκε το 1894, του Ιωάννη Δ. Σιδέρη. Πρωτότυπο με τους δυνατούς χτύπους του αλλά και με τα 12 γράμματα στη θέση των 12 αριθμών που διαβάζουν κυκλικά: ΕΛΕΝΗ Δ. ΣΙΔΕΡΗ, δηλ. το όνομα της μητέρας του Ι. Σιδέρη, στη μνήμη της οποίας έγινε. Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί η πρόσφατη μετατροπή του ρολογιού σε αυτόματου μηχανισμού χάρις στη γενναιόδωρη προσφορά του κ. Αυγέρη Αυγερόπουλου. Αυτό απάλλαξε τους Μικροχωρίτες από την ανάγκη τακτικού «κουρδίσματος», ένα σοβαρό καθήκον που απαιτούσε εκτός απ' την εθελοντική

προσφορά και κάποιες τεχνικές γνώσεις. Τελευταίος εθελοντής, που καταγινόταν με την τακτική συντήρηση του μηχανισμού του ρολογιού ήταν ο Νίκος Δ. Παπαδημητρίου, ο οποίος αντικατέστησε και το φθαρμένο από τα χρόνια ξύλινο περίβλημα του ρολογιού με νέο από αλουμίνιο, που είναι πιο ανθεκτικό στο χρόνο και τις καιρικές συνθήκες.

1924: Ευρυτάνας πρωθυπουργός της Ελλάδας

Το 1924 (Φεβρουάριος-Μάρτιος) γίνεται πρωθυπουργός ο Ευρυτάνας Γεώργιος Καφαντάρης, που καταγόταν από την Δυτική Φραγκίστα. Ο Ευρυτάνας πολιτικός ηγέτης για να μη συμβιβασθεί εγκατέλειψε την πρωθυπουργία μετά από ένα μήνα. Για να μη προδώσει τις αρχές του δεν έγινε ούτε Πρόεδρος της Δημοκρατίας, συγκρουόμενος με τον άλλοτε αρχηγό του Ελ. Βενιζέλο.

1934: Το νέο κτίριο του δημοτικού σχολείου

Ολοκληρώνεται η ανέγερση του νέου δημοτικού σχολείου, όπου σήμερα στεγάζεται η πνευματική γωνιά του χωριού. Χτίστηκε στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού εκσυγχρονισμού του τότε Κόμματος των Φιλελευθέρων με υπουργό Παιδείας τον Γ. Παπανδρέου. Στο σχολείο αυτό δίδαν έκτοτε και οι Μικροχωρίτες δάσκαλοι Γ. Παπαδής, Α. Γιουρνάς, Ρωξάνη Πλάκα - Μπετένιου.

1934: Πρόεδρος του Μικρού Χωριού εκλέχτηκε ο Γιάννης Ν. Κομματάς. Αυτός εγκαινίασε μια αναγεννητική περίοδο για το χωριό, που ανακόπηκε με την μετανάστευσή του στις Η.Π.Α. Αξίζει να σημειωθεί, ότι για πρώτη φορά τότε πήγαν και ψήφισαν στις εκλογές και 15 γυναίκες του χωριού.

1944: Πυρπόληση του Μικρού Χωριού

Στις 11 Αυγούστου γίνεται από τους Γερμανούς η τελευταία πυρπόληση του Μικρού Χωριού, που είχε καεί άλλες δυο φορές στη διάρκεια της Κατοχής. Τότε οι Γερμανοί έκαψαν και το Δημοτικό Σχολείο, που ξαναφτιάχτηκε μετά το 1950.

1944: Το Μάρτιο στην Βίνιανη Ευρυτανίας δημιουργήθηκε η πρώτη κυβέρνηση της Ελευθέρης Ελλάδας (ΠΕΕΑ). Τον Μάιο η ΠΕΕΑ συγκαλεί στις Κορυσσάδες το πρώτο Εθνικό Συμβούλιο με 150 εκλεγμένους εθνοσυμβούλους. Πολλές πράξεις της νέας αυτής κυβέρνησης και άλλα έντυπα τυπώνονται στο τυπογραφείο της Αντίστασης, που λειτουργεί κατά περιόδους στο Μικρό Χωριό. Το τυπογραφείο στεγάζεται στο ισόγειο της οικίας του Γ. Κυρίτση και ο Δημήτρης Κρίκος είναι ο πρώτος Μικροχωρίτης που εργάζεται σ' αυτό.

1944: Παιδαγωγική Ακαδημία

Στο Καρπενήσι ιδρύεται και λειτουργεί το Παιδαγωγικό Φροντιστήριο απ' όπου αποφοιτούν οι πρώτοι δάσκαλοι στην περι-

οδο της Εθνικής Αντίστασης. Αρκετοί ζουν ακόμα σήμερα. Εκεί διδάσκουν διακεκριμένοι παιδαγωγοί, όπως η Ρόζα Ιμβριώτη, Γιάννης Ιμβριώτης, Δημ. Γληνός κ.ά.

1944 Οκτώβριος:

Ήλθε η απελευθέρωση. Οι καμπάνες του χωριού σημαίνουν αδιάκοπα στέλνοντας γύρω, σε βουνά και φαράγγια, το χαρμόσυνο μήνυμα της λευτεριάς. Επί πολλές μέρες χτυπούν οι καμπάνες. Τα παιδιά συναγωνίζονται ποιος θα χτυπήσει περισσότερο, υπό την καθοδήγηση και άδεια του Μανθοπάνου, του οποίου η μητέρα εκτελούσε τότε χρέη νεωκόρου στην Αγία Σωτήρα.

1964: Νέο Χωριό

Αρχίζει η ανέγερση του Νέου Μικρού Χωριού, στη θέση Γκρεμενίτσες. Ο γενικός γραμματέας, τότε, του Υπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας, Απόστολος Κακλαμάνης θέτει τον θεμέλιο λίθο. Σώζεται σήμερα ταινία μικρού μήκους με την τελετή των εγκαινίων.

1974 Ιούλιος:

Αποκαθίσταται η δημοκρατία στην Ελλάδα μετά από την επτάχρονη στρατιωτική δικτατορία (1967-74). Μερικοί γνωστοί πολιτικοί σήμερα είχαν ζήσει ως εξόριστοι της δικτατορίας στο Καρπενήσι και τα χωριά της Ευρυτανίας. Μεταξύ αυτών και το Μικρό Χωριό. Το βράδυ της 23 - 24 Ιουλίου, εν μέσω εθνικής κρίσεως, επιστρέφει ο Κων. Καραμανλής από το Παρίσι, όπου είχε ζήσει, ως αυτοεξόριστος, για 11 χρόνια (1963-1974). Μαζί του επιστρέφει και ο νεαρός ανηψιός του Μιχάλης Λιάπης, γιος της αδελφής του Αντιγόνης και του Κώστα Λιάπη από το Μεγάλο Χωριό με μικροχωρίτικες ρίζες μια και η μητέρα του ήταν Κυριτισπούλα (Κυρτσοφωλή). Ο Μ. Λιάπης είναι σήμερα βουλευτής και υπουργός Μεταφορών και Επικοινωνιών.

Εορτή του Αγίου Πνεύματος Το μεγάλο αγαθό της ενότητας

Λόγος εκφωνηθείς στον Ι.Ν. Αγίας Τριάδας
Καρπενησίου από τον π. Νικόλαο Αζακά

**“Η του Θείου Πνεύματος επιδημήσασα δύναμις, την περι-
σθείσαν πάλοι φωνήν, κακώς ομονοησάντων, εις μιαν αρμο-
νίαν θείως συνήψε” (τροπάριο γ΄, ωδής δευτέρας μετά την
Πεντηκοστήν)**

Το γεγονός της Πεντηκοστής αποτελεί την λύση στο δράμα της διασπάσεως, που από την εποχή της Βαβέλ μέχρι σήμερα διαβρώνει την ευτυχία της ζωής. Μόνο με τη ζωογόνο χάρη του Αγίου Πνεύματος ενώνονται οι άνθρωποι, συγκρατούνται τα έθνη και οι λαοί και αναδεικνύονται οι κοινωνίες πραγματικές κοινωνίες προσώπων και όχι μάζες ατόμων. Ζώντας το δράμα της διασπάσεως των προσώπων σε όλη του την έκταση, δεν έχουμε άλλο δρόμο προς την ενότητα, παρά το δρόμο προς το νοητό υπερώων της Ιερουσαλήμ, που είναι η Εκκλησία του Χριστού μέσα στην οποία πραγματώνεται η ενότητα με την δύναμη του Αγίου Πνεύματος και ενώνονται γη και ουρανός, άνθρωπος και Θεός. Με την κάθοδο του Αγ. Πνεύματος στους μαθητές του Χριστού καθιερώθηκε οριστικά η Χριστιανική Εκκλησία.

Τέσσερις είναι οι ιδιότητες της Εκκλησίας. Λέγεται «μια» γιατί παρά το πλήθος των Ορθοδόξων Εκκλησιών είναι μια, αφού έχει μια κεφαλή και γιατί είναι ο μοναδικός χώρος της σωτηρίας. Μια είναι η κεφαλή και ένα είναι το σώμα. Λέγεται «αγία» γιατί αγιάστηκε από την Κεφαλή της, που είναι Αγία. Τα μέλη της Εκκλησίας αγιάζονται από αυτήν και δεν αγιάζουν αυτά την Εκκλησία. Λέγεται «καθολική» γιατί υπάρχει σε όλο τον κόσμο, διαθέτει ολόκληρη την αλήθεια για τον Θεό, τον άνθρωπο και την σωτηρία και γιατί η ζωή της είναι κοινή για όλα τα μέλη. Λέγεται ακόμη «αποστολική», γιατί αρχή της έχει τον Χριστό, που είναι Απόστολος και Αρχιερέας, θεμελιώθηκε στο θεμέλιο των Αποστόλων και είναι πατερική.

Επειδή είναι αποστολική έχουμε την βεβαιότητα ότι είναι και πατερική, αφού οι άγιοι Πατέρες είναι διάδοχοι των Αποστόλων στην πίστη, την ζωή και την χειροτονία. Το βιβλίο των Πράξεων μας μιλάει για το πρώτο χαρακτηριστικό της Εκκλησίας, σημειώνοντας, ότι «όλοι, όσοι πίστευαν στον Χριστό, ήταν συναγμένοι στο ίδιο μέρος και ήταν ενωμένοι σαν αν είχαν μια καρδιά και μια ψυχή». Κοινή πίστη, κοινός τόπος και ομοψυχία, να τα πρώτα βασικά στοιχεία της χριστιανικής εκκλησίας.

Τα στοιχεία αυτά τα συναντούμε πάντα στον εκκλησιαστικό θεσμό, από την πρώτη στιγμή της ιδρύσεώς του μέχρι σήμερα. Και ένα από αυτά τα στοιχεία αν λείπει, η Εκκλησία δεν υπάρχει. Βέβαια τα μέλη της εκκλησιαστικής κοινότητας δεν είναι όμοια. Διαφέρουν στο φύλο, την ηλικία, τον χαρακτήρα, το μορφωτικό και κοινωνικό επίπεδο. Ωστόσο, οι διαφορές αυτές υπερνικούνται μέσα στην Εκκλησία, χάρη στην παρουσία και ενέργεια του Αγίου Πνεύματος. Η εκπληκτική αυτή ενέργεια του Αγίου Πνεύματος εκδηλώθηκε για πρώτη φορά κατά την Πεντηκοστή, όπως διηγείται ο Ευαγγελιστής Λουκάς, που έγραψε τις Πράξεις των Αποστόλων: «Οι μαθητές του Χριστού είδαν το Άγιο Πνεύμα σαν φωτιά και από τη φωτιά αυτή διαμοιράζονταν πύρινες γλώσσες και σε κάθε ένα μαθητή καθόταν από μια πύρινη γλώσσα». Και με τον τρόπο αυτό το Άγιο Πνεύμα γέμισε ολόκληρη την ύπαρξή τους.

Μεγαλύτερο αγαθό της ζωής είναι η ενότητα. Και αντίθετα τραγικό φαινόμενο της είναι ο διχασμός. Γι' αυτό η ιστορία μένει

με θαυμασμό μπροστά σε περιπτώσεις ενότητας, τις τονίζει και καλεί τους λαούς να τις μιμηθούν. Οι άρχοντες σε κάθε περίπτωση τονίζουν τα ολέθρια αποτελέσματα της διαιρέσεως και καλούν τους υπηκόους τους σε ενότητα και αγάπη. Είναι αλήθεια ότι όποτε επικράτησε η ενότητα έγιναν θαύματα, ενώ οσάκις κυριάρχησε στη ζωή ο διχασμός, τα αποτελέσματα ήταν τραγικά. Και το Χριστό απασχόλησε το τραγικό φαινόμενο του διχασμού, ώστε έφθασε να κάνει κεντρικό θέμα της αρχιερατικής του προσευχής την ενότητα: «*Πάτερ άγιε, τήρησον αυτούς εν τω ονόματί σου ώ δέδωκάς μοι, ίνα ώσιν έν καθώς ημείς»* (Ιωάν ιζ'12). Δυστυχώς όμως ο διχασμός και η διάσπαση κυριάρχησαν στη ζωή της ανθρώπινης κοινωνίας ακόμα δε και της Εκκλησίας, με τα γνωστά τραγικά αποτελέσματα της αποσχίσεως αξιόλογων δυνάμεων από το Σώμα του Χριστού και της δημιουργίας άλλων εγωιστικών κατασκευασμάτων, τα οποία σήμερα εν ονόματι του Χριστού προπαγανδίζουν τα γήινα μικροσυμφέροντά τους, εξαπατούν και αποπροσανατολίζουν το λαό από το δρόμο της σωτηρίας και προωθούν το έργο του διαιρέτου διαβόλου.

Οι πολιτικές, οικονομικές, εθνικές, θρησκευτικές, επιστημονικές, φυλετικές διαφορές έχουν ανάψει στις καρδιές των ανθρώπων το πάθος του μίσους και της διχόνοιας. Οι εμφύλιοι πόλεμοι και οι αλληλοσπαραγμοί, η βία και η τρομοκρατία και μάλιστα η προκεκαλυμμένη τρομοκρατία των ισχυρών, την οποία ζούμε στην σημερινή εποχή, με την υποκρισία και το ψέμα, είναι τα κύρια χαρακτηριστικά της επικρατήσεως στις σχέσεις των συγχρόνων πολιτισμένων ανθρώπων, του κλίματος της διασπάσεως. Οι συμβατικές και επιφανειακές ενότητες που δημιουργούνται από ιδιοτελή συμφέροντα δεν είναι τίποτε άλλο παρά υποκριτικά προσώπεια που καλύπτουν το απάνθρωπο πρόσωπο της πραγματικότητας. Γι' αυτό άλλωστε γρήγορα διαλύονται.

Η οικογένεια παλιά ήταν σημείο ενότητας. Μέσα στο σπίτι ζούσαν αρμονικά οι γονείς και τα παιδιά. Γύρω από το τραπέζι το πρωί, το μεσημέρι και το βράδυ, όλοι ενωμένοι βίωναν την αγάπη και την ενότητα. Ο σεβασμός και η υπακοή των μικρών προς

τους μεγάλους και η στοργή των μεγάλων προς τους μικρούς απάλυναν τις διαφορές και συγκρατούσαν τον σύνδεσμο της αγάπης πάντα ζωντανό στις καρδιές. Σήμερα τα πράγματα άλλαξαν. Οικογενειακό τραπέζι δεν υπάρχει πια. Οι ώρες εργασίας κατήργησαν τα οικογενειακά γεύματα. Ο ένας γευματίζει νωρίς, ο άλλος αργά. Το παιδί δεν μωείται πια στην παραδοσιακή αυτή ενότητα του τραπέζιου. Μαζί με το τραπέζι διαλύθηκε η ενότητα του σπιτιού. Τα παιδιά φεύγουν, νοικιάζουν δικά τους διαμερίσματα για να ζήσουν ελεύθερα. Οι γέροντες γονείς εκποτίζονται στα ιδρύματα για να πεθάνουν από μαρασμό και εγκατάλειψη. Οι σύζυγοι με την παραμικρή δυσκολία οδηγούνται στο διαζύγιο. Η κατάσταση αυτή δυστυχώς έχει επηρεάσει όχι μόνο τη χωρίς Θεό, αλλά κι' αυτή τη χριστιανική οικογένεια. Η ζωή της οικογένειας κατά φυσική συνέπεια έχει τις επεκτάσεις της στην κοινωνία. Χωρισμένοι και διασπαρμένοι στην οικογένεια οι άνθρωποι είναι αδύνατο να ζήσουν την ενότητα μέσα στην κοινωνία, στην οποία ούτε συγγένεια αίματος, ούτε κοινή καταγωγή, ούτε κοινά συμφέροντα και επιδιώξεις έχουν. Στη σημερινή κοινωνία επικρατεί ο νόμος της ζούγκλας. Ο δυνατός κυριαρχεί στον αδύνατο, ο πλούσιος στο φτωχό, ο μεγάλος στον μικρό. Δεν υπάρχει η ισορροπία της αγάπης. Ο καθένας προσπαθεί να ζήσει καλύτερα, άσχετα αν στην προσπάθειά του αυτή πατεί επί πτωμάτων, καταργεί την παράδοση, διχάζει και διασύρει οικογένειες, διαλύει φιλίες.

Η πνευματική πορεία της κοινωνίας μας δεν είναι ανιούσα. Παρ' όλες τις κατακτήσεις του ανθρώπινου πνεύματος στον τεχνικό πολιτισμό, παρ' όλες τις καταπληκτικές επιστημονικές προόδους και ανακαλύψεις, παρ' όλη την άνοδο του βιοτικού επιπέδου, η ηθική στάθμη της κοινωνίας δεν είναι γοητευτική. Από την οικογένεια στην κοινωνία και από την κοινωνία στα έθνη και στους λαούς απλώνεται η σύγχυση της σύγχρονης Βαβέλ. Αν υπήρχε ενότητα δεν θα είχαμε πολέμους. Κάθε έθνος διατηρώντας τη φυσιογνωμία του θα μπορούσε να ζει αρμονικά με τα άλλα έθνη. Τώρα όμως έχουν υψωθεί σύνορα, το 2004 κτίζονται τοίχοι, το

ένα έθνος υποβλέπει το άλλο. Στη manία της κυριαρχίας έχουν αφανισθεί πολιτισμοί. Πρώτα και κύρια αίτια της καταστάσεως αυτής είναι η διάσπαση του ανθρωπίνου προσώπου. Ζούμε μέσα στο μαρτύριο των εσωτερικών συγκρούσεων, που δημιουργούν στην ψυχή μας συνειδησιακές κρίσεις και αναστατώνουν τον εσωτερικό μας κόσμο, έχουμε διχαστεί ψυχικά. Λατρεύουμε δυο θεούς, το εγώ μας και τον Θεό μας. Ενώ έχουμε διαπιστώσει την υπεροχή του ενός, του αληθινού Θεού, δεν αποφασίζουμε να νεκρώσουμε τον παλαιό άνθρωπο μαζί με τις επιθυμίες του, με αποτέλεσμα να ζούμε το δράμα των εσωτερικών συγκρούσεων καλού και κακού, αμαρτίας και αρετής, διαβόλου και Χριστού. Η διπλή ζωή, η διπλή πίστη, διχάζει το πρόσωπο. Τι πρέπει να γίνει; Η πύρινη παρουσία του Αγίου Πνεύματος μέσα στην Εκκλησία απεργάζεται την άρρητη ενότητα των μελών της. Μέσα στις φλόγες του Αγίου Πνεύματος κατακαίονται όλες οι διαφορές, όλες οι μικρότητες και αδυναμίες των χριστιανών. Και μέσα στο καμίνι της παρουσίας του Αγίου Πνεύματος σφυρηλατείται σαν χρυσή αλυσίδα η ενότητα που ενώνει πνευματικά και ψυχικά όλους τους πιστούς «εν πάσης φυλής και γλώσσης». Γι' αυτό και μέσα στην Εκκλησία δεν γίνεται καμιά διάκριση, ανάμεσα σε πλούσιους και φτωχούς, σε άνδρες και γυναίκες, σε ισχυρούς και αδύνατους, σε μαύρους και λευκούς. Γιατί όλοι οι άνθρωποι, εφ' όσον πιστεύουν στον Κύριο Ιησού και παίρνουν το Άγιο Πνεύμα, μετέχοντας στα μυστήρια της Εκκλησίας γίνονται ισότιμα μέλη του σώματος του Χριστού.

Όπως γνωρίζουμε από την ιστορία της Παλαιάς Διαθήκης, ο Θεός εμπόδισε παλαιά και σταμάτησε την οικοδόμηση του πύργου της Βαβέλ, με τη σύγχυση των γλωσσών και το διασκορπισμό των κατοίκων της γης. Και αυτό γιατί το κίνητρο που ένωνε τότε τους ανθρώπους ήταν η αλαζονεία και η ματαιοδοξία. Κατά την Πεντηκοστή όμως ο Θεός, με τις πύρινες γλώσσες, που μοίρασε στους μαθητές του Χριστού, κάλεσε όλους σε μια καινούργια ενότητα: Στην ενότητα της Εκκλησίας, που βασίζεται όχι σε ανθρώπινα, εγωιστικά κίνητρα αλλά στο Άγιο

Πνεύμα. Γι' αυτό και η Εκκλησία είναι το υπέροχο δημιουργήμα του Αγίου Πνεύματος. Το Άγιο Πνεύμα δρα στον κόσμο με τρόπους που η φτωχή ανθρώπινη διάνοια δεν μπορεί να ανιχνεύσει. Αυτούς που ελκύονται από τη χάρη του, τους οδηγεί, από δρόμους που μόνο η σοφία του Θεού γνωρίζει, «εις πάσαν την αλήθειαν». Τους προκαθαίρει για να τους μεταμορφώσει τελικά σε «φωτόμορφα τέκνα της Εκκλησίας». Αυτό μόνο χαρίζει σοφία, σύνεση, ελευθερία, πίστη, εγκράτεια, πραότητα, αγαθοσύνη, χαρά, όλα τα καλά της ζωής. Το «πνεύμα της Πεντηκοστής» είναι η ενότητα της Εκκλησίας. Δεν είναι χωρίς σημασία εκείνο που μας πληροφορούν οι Πράξεις των Αποστόλων για την ιστορική εκείνη ημέρα που κατέβηκε στους Αποστόλους το Άγιο Πνεύμα. Μας λένε δηλαδή, πως οι Απόστολοι ήταν «ομοθυμαδόν» και «επί το αυτό». Οι δυο αυτές εκφράσεις δηλώνουν τα δεσμά της αγάπης που ένωναν μεταξύ τους τους πρώτους εκείνους χριστιανούς αλλά και χαρακτηριστικά του κλίματος, μέσα στο οποίο πνέει ο Παράκλητος. Βέβαια η ενότητα αυτή δεν ήταν απλώς βασισμένη στο συναίσθημα. Είχε τις διαστάσεις μιας ουσιαστικής συμμετοχής όλων από κοινού στην πίστη αρχικά και βαθμιαία κατόπιν, τις βάσεις του πολιτεύματος της Εκκλησίας, στη λατρεία και στο ήθος. Αυτή η ενότητα βρήκε την έκφρασή της στη Θεία Ευχαριστία, που συγκέντρωσε τους πιστούς γύρω από τον Επίσκοπο και γύρω από το θυσιαστήριο. Όλοι όσοι είμαστε μέλη του πνευματικού αυτού οργανισμού, που λέγεται Εκκλησία, έχουμε χρέος να παίρνουμε συνεχώς τη χάρη και τη δύναμη του Αγίου Πνεύματος, μετέχοντας στη ζωή και τις εκδηλώσεις της Εκκλησίας. Με τον τρόπο αυτό θα υπερνικούμε τις διαφορές και μικροαδυναμίες μας και θα σφυρηλατούμε την ενότητά της. Και ας μη λησμονούμε, ότι στην ιερή αυτή ένωση της Εκκλησίας, με την ενέργεια του Αγίου Πνεύματος, πρόκειται να συμμετάσχουν όλα τα έθνη και όλες οι φυλές της γης: «Και γενήσεται μια ποίμνη εις ποιμήν». Η κάθοδος του Αγίου Πνεύματος πάνω στους αγίους Αποστόλους, κατά την ιστορική εκείνη ημέρα, μετά την Ανάληψη του Κυρίου, αποτελεί την αρχή μιας και-

νούργιας δημιουργίας του κόσμου. Γιατί όπως τότε στην αρχή της πρώτης δημιουργίας, το Πνεύμα του Θεού έφερε τον κόσμο από το άμορφο χάος της αβύσσου στην ομορφιά και στο φως της ζωής, έτσι και τώρα η «βιαία πνοή» του ιδίου Αγίου Πνεύματος, αναπλάθει την παραμορφωμένη από την αμαρτία μάζα των εθνών και δημιουργεί τον νέο λαό του Θεού, την Εκκλησία, την νέα εν Χριστώ κτίση. Σεισμό πνευματικό δημιούργησε μέσα στις καρδιές των ανθρώπων η κάθοδος του Αγίου Πνεύματος κατά την ημέρα εκείνη. Και όσοι άκουσαν την φλογερή ομιλία του Αποστόλου Πέτρου και «κατενύγησαν τη καρδιά» ρώτησαν του Αποστόλου: «Τι ποιήσωμεν, άνδρες αδελφοί» για να σωθούμε και εμείς; Και ο Απ. Πέτρος απάντησε: «Μετανοήσατε...». Κατά το θαυμάσιο, λοιπόν, Εσπερινό που τελέσθηκε

χθες Κυριακή της Πεντηκοστής, ακούσαμε την προτροπή του λειτουργού « *έτι και έτι κλίναντες τα γόνατα του Κυρίου δεηθώμεν*», ως κλίνουμε κι' εμείς ευλαβικά «*γόνυ καρδίας*» εμπρός στον πανάγαθο Κύριο. Και σ' αυτή τη στάση της συντριβής και της ταπεινώσεως, ως Τον παρακαλέσουμε θερμά, η χάρη του Πνεύματος της Πεντηκοστής να μας επισκιάζει πάντοτε και να μας οδηγεί «*εις πάσαν την αλήθειαν*», να είναι η ζωή μας μια αδιάκοπη Πεντηκοστή, πλούσια σε καρπούς «*πνεύματος αγίου*».

-Ας προσευχηθούμε αδελφοί μου για «*την των πάντων ενότητα*»,

-Ας προσευχηθούμε για την ενότητα της Εκκλησίας.

Αυτό είναι του Κυρίου μας το θέλημα, η επιταγή των καιρών και το χρέος το δικό μας. Αμήν.

Η ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ

Με πνίγει το παράπονο και μαύρα δάκρυα χύνω,
σαν βλέπω έρημα χωριά, πικρό φαρμάκι πίνω.
Ευρυτανία μου γλυκιά της Λευτεριάς ελπίδα
ήσουν πάντα αδούλωτη, στο Έθνος μας ασπίδα.
Φτωχούλα πάντα εδώ ψηλά, κι όμως κρατάς τη δάδα
πάντα γενναία στήριξες, ένδοξη την Ελλάδα.

Σχολές του γένους άνθισαν, μες της σκλαβιάς τον τρόπο
φωτίσανε και δείξανε της λευτεριάς το δρόμο.
Αρματωλούς ανέδειξες, πολεμιστές γενναίους
και τ' Άγραφα εδόξασες με τους Κατσαντωναίους.
Μάνα τσολιάδων ηρωικών, φτωχή Ευρυτανία,
αυτοί που αέρα φώναζαν, τότε στην Αλβανία.

Τώρα δεν σε χρειάζονται και στη σκιά σ' αφήνουν,
παρατημένη άστοργη, σιγά – σιγά σε σβήνουν.
Ταπεινωμένη τώρα πια, μοιάζεις φτωχούλα χήρα,
που δεν έχει πουθενά, ούτε στον ήλιο μοίρα.
Και δεν την τίμησαν ποτέ, ούτε μ' ένα στεφάνι
και πικραμένη χωρίς στοργή, φτωχούλα θα πεθάνει.

παπα Γιώργης Δήμου

Ίμβρος • Το νησί της πικροδάφνης

Γράφει η Χριστίνα Παναγιώτου-Δακτυλίδη

καθηγήτρια, λύκειο Ραφήνας Αττικής

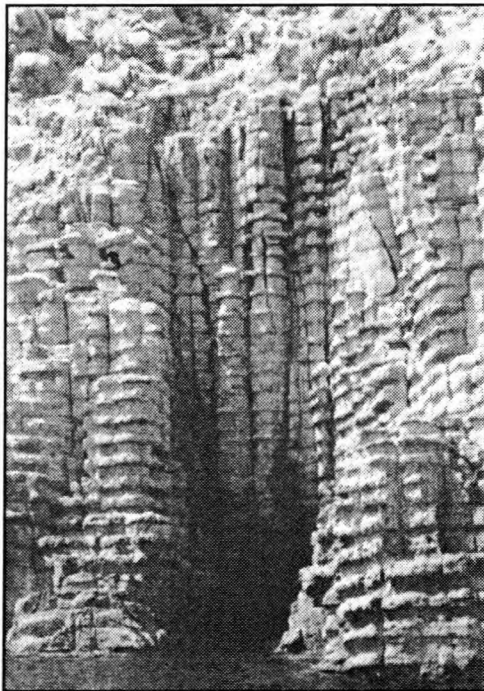
Κατακαλόκαιρο: Ιούλιος μήνας. Περάσαμε τα Τουρκικά σύνορα στον Έβρο και κατεβήκαμε τη χερσόνησο της Καλλίπολης, για να φθάσουμε στο λιμανάκι του Καπάντεπε. Εκεί μας περίμενε το καράβι για την Ίμβρο. Από και μόνο μπορεί να πάει κάποιος στο νησί, που τα τελευταία δέκα χρόνια «άνοιξε» για τους λιγοστούς Έλληνες και ξένους επισκέπτες.

Από το 1923, μετά τη Μικρασιατική καταστροφή και τη συνθήκη της Λοζάνης, η Ίμβρος είναι τουρκικό νησί. Αυτή και η μικρή Τένεδος στερήθηκαν τα αδέρφια τους, τη Σαμοθράκη, τη Λήμνο, τον Αη Στράτη, που όλα μαζί αποτελούσαν τη νησιωτική οικογένεια των Θρακικών Σποράδων. Μεγάλο νησί η Ίμβρος είχε τότε, το 1923, 10.000 Έλληνες κατοίκους και 200 Τούρκους. Μετά τη συνθήκη της Λοζάνης, οι Έλληνες Ίμβριοι, παρά την πίκρα για την άδικη απόφαση, έμειναν οι περισσότεροι στο νησί τους, μια και η συνθήκη τους εξασφάλιζε. Μπορούσαν να έχουν τις εκκλησιές τους, τα σχολεία τους, τις περιουσίες τους και την αυτονομία τους. Η πραγματικότητα όμως, όπως εξελίχθηκε, ήταν διαφορετική.

Αυτά σκεφτόμαστε τις 2 ώρες που το μικρό καράβι πλησίαζε το νησί κι όταν η Ίμβρος άρχισε να φαίνεται αχνά μπροστά μας οι σκέψεις αυτές επέμεναν στο μυαλό μας. Σήμερα η Ίμβρος έχει 150 Έλληνες, που το καλοκαίρι γίνονται 300 με αυτούς τους εξαμηνίτες Ίμβριους, που η ελληνική πολιτεία συνταξιοδοτεί, εφόσον μένουν έξι μήνες στο νησί τους. Και από την άλλη έχει 2.000 Τούρκους εποίκους, φτωχούς, πάμφτωχους, που η τουρκική κυβέρνηση έφερε από τα βάθη της Ασίας και εγκατέστησε στο νησί. Έχει ακόμη στρατόπεδα με πολλούς Τούρκους στρατιώτες που η παρουσία τους είναι καθημερινά αισθητή. Και πριν λίγα χρόνια είχε και φυλακές για Τούρκους βαρυνπίντες που γυρνούσαν ελεύθεροι στα χωριά και προκαλούσαν τρόμο. Για τους Έλληνες Ίμβριους η ζωή ή-

ταν δύσκολη και σιγά-σιγά εγκατέλειπαν το νησί τους φεύγοντας για την Πόλη, την Ελλάδα, την Αυστραλία, την Αμερική.

Προσεγγίσαμε στο λιμανάκι του Αγίου Κήρυκου. Μικρό λιμάνι, μικρή κίνηση. Λίγες βαρκούλες αραγμένες, δυο-τρία ψαροκάικα, Τούρκοι λιμενεργάτες, δυο φορτηγά αυτοκίνητα και το τοπίο ξερό. Μπήκαμε σε δυο μικρά παλιά αυτοκίνητα και ξεκινήσαμε την περιήγησή μας. Το τοπίο άλλαξε! Άρχισαν να φαίνονται οι πικροδάφνες. Έβαφαν με το ροζ-μωβ χρώμα τους τις χαράδρες, τα χαντάκια, τα μέρη όπου υπήρχαν άλλοτε νερά και πηγές, γιατί σήμερα δεν υπάρχουν. Στέρε-

φαν κι αυτές αφότου συγκεντρώθηκαν τα νερά και φτιάχτηκε ένα μεγάλο φράγμα για να υδροδοτηθούν οι Τούρκικοι νέοι οικισμοί των εποίκων.

Γυρίσαμε όλα τα ελληνικά χωριά του νη-

σιού. Πήγαμε στ' Αγρίδια, στο Γλυκύ, στο Κάστρο, στην πρωτεύουσα Παναγιά, στους Αγίους Θεοδώρους, στο Σχοινούδι.

Στ' *Αγρίδια*, σ' αυτό το ορεινό κακοτράχαλο τόπο μας περίμενε ο παπα Σταύρος. Φόραγε μαύρο κοστούμι, όπως όλοι οι ιερείς της Ίμβρου. Είχε μαγαζί στη Θεσσαλονίκη. Συνταξιούχος πια, γύρισε στο νησί του, έμαθε την παπαδική, χειροτονήθηκε και ιερουργεί στην εκκλησιά του Ευαγγελισμού για τους 25 γέροντες που μένουν μόνιμα στο χωριό. Σερβιανίσαμε στα δρομάκια του χωριού ανάμεσα στα σπίτια τα γκρεμισμένα, τα κλειστά, τα εγκαταλειμμένα και μπήκαμε προσκνητές στο νεκροταφείο, εκεί που Ίμβριοι κάνουν και τα νεκρόδειπνα. Στην είσοδο επιγραφή γράφει: «*Προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν*». Στο χώρο του δεσπόζει το μικρό εκκλησάκι του Αγίου Μόδεστου, του προστάτη των ξωντάρηδων, των κτηνοτρόφων, των βοσκών, γιατί αυτοί ήταν οι άνθρωποι του άγριου αυτού τόπου.

Στο *Γλυκύ* βρήκαμε τον μεγαλύτερο πλάτανο της Ίμβρου στην πλατεία της Βρυσάρας, με τις πυροστιές γύρω, όπου βράζουν το νερό για πλύσιμο αλλά και τα κρέατα για τα κουρμπάνια στα πανηγύρια. Πέντε άνδρες και μια γυναίκα ζουν σήμερα στο Γλυκύ, σ' αυτό το όμορφο μικρό χωριό που βρίσκεται σε ύ-

ψωμα με μαγευτική θέα κάτω το παλιό λιμάνι του Κάστρου και απέναντι τη Σαμοθράκη.

Η *Παναγιά* είναι το μεγαλύτερο τώρα, το πιο ζωντανό χωριό, το κεφαλοχώρι, η πρωτεύουσα του νησιού. Εκεί, δίπλα στην εκκλησιά της Κοίμησης είναι το κτίριο της Μητρόπολης Ίμβρου και Τενέδου. Ο μητροπολίτης Κύριλλος, ευγενική μορφή, Αγριδιανός κι αυτός, ακούραστα παλεύει για την Ορθοδοξία σ' αυτόν τον ακριτικό τόπο. Στο τραπέζι που καθίσαμε μαζί του στη μεγάλη σάλα της Μητρόπολης, γνωρίσαμε την αρχοντιά των Ιμβριών και την Ιμβριακή φιλοξενία. Κι όσο μέσα εκεί κυριαρχούσε η κατάνυξη κι η ηρεμία, τόσο έξω απ' τη Μητρόπολη, στον εμπορικό πολύβουο δρόμο, τον κεντρικό του χωριού, βούιζε το πλήθος από τους πραματευτάδες, τους μαγαζάτορες, τους θαμώνες των καφενέδων και τους προσκνητές στο τζαμί. Ο θόρυβος ανακατευόταν με τις μυρωδιές από τις ταβέρνες που ετοιμάζαν τις πίτες, τα γιοισλεμέ, τα κεμπάπ, τα πείνιρλί αλλά και τις μυρωδιές από τα μαγαζάκια με τα μπαχαρικά και τους ψημένους ξηρούς καρπούς. Ένα κεφαλοχώρι με χρώμα τουρκικό και ελληνικό είναι η Παναγιά.

Το *Κάστρο* είναι στον πιο ψηλό λόφο του νησιού, όπου και η πρωτεύουσά του από τα αρχαία χρόνια. Γύρω και κάτω από τα βυζα-

ντινά ερείπια απλώνεται το χωριό. Ούτε ένας Έλληνας δεν μένει πια εκεί. Κανείς δε γύρισε πίσω. Κι η Αγία Μαρίνα του Κάστρου είναι ένα ερείπιο. Κι όμως είχαμε την τύχη να βρεθούμε σε λειτουργία στη χάρη της. Ήταν η πρώτη λειτουργία 30 χρόνια μετά τη φυγή του '64. Λειτουργήσε ο μητροπολίτης Κύριλλος, ο παπα Σταύρος απ' τα Αγρίδια, ο παπα Δημήτρης απ' την Παναγιά. Ήταν εκεί οι Ίμβριοι του καλοκαιριού και μεις μαζί τους. Ψάλλαμε το «Φως ιλαρόν» και «τη Υπερμάχω» σε μια συγκινητική ατμόσφαιρα σε μια εκκλησία κουφάρι. Μια αρχαία πέτρα έγινε Αγία Τράπεζα, μια αρχαία στήλη είχε το θυμίαμα και τα αναμμένα κεριά στα χέρια μας φώτιζαν το χώρο και τις ψυχές μας.

Οι Άγιοι Θεόδωροι είναι το πιο κατοικημένο χωριό της Ίμβρου. Είναι το χωριό του Πατριάρχη Βαρθολομαίου. Εκεί είναι το δίπατο σπίτι του, και στο ισόγειο το κουρείο του πατέρα του, σήμερα καφενείο. Στα μνήματα του χωριού είναι και ο τάφος της οικογένειας Αρχοντώνη, της οικογένειας του Πατριάρχη. Δυο ψηλά κυπαρίσσια υψώνονται στη χωμάτινη ράχη του. Όμορφο χωριό οι Άγιοι Θεόδωροι με καλοσυντηρημένα σπίτια. Ανάμεσά τους το νεοκλασικό αρχοντικό του π. αρχιεπισκόπου Αμερικής Ιακώβου. Στην καγκελόπορτα είναι γραμμένα τα αρχικά του ονόματός του Ι - Κ. (Ιάκωβος Κουκούλης). Ερειπωμένο είναι το σπίτι του μεγάλου Έλληνα φωτογράφου της Αντίστασης, αείμνηστου Σπύρου Μελετζή. Το 1991 γύρισε στο νησί του ο Σπύρος. Συγκινημένος μήπκε στην αυλή του σπιτιού του, αγκάλιασε τον κούμαρο (στάμνα) κι έκλαιγε.

Το μεγαλύτερο Ελληνικό χωριό της Ίμβρου ήταν το Σχοινούδι. Εκεί μπήκαμε στα πλυσταριά του μαχαλά, ένα κλειστό σκεπαστό κτίσμα με 11 γούρνες λαξευτές και με τζάκια (εστίες) για τα καζάνια. Εκεί οι μεγαλοκυράδες του Σχοινουδίου στέλνανε τις δούλες να πιάσουν θέση για το πλούσιμο, βάζοντας μια πέτρα στη γούρνα. Εκεί οι γυναίκες του χωριού έπλεναν, κουβέντιαζαν, τραγουδούσαν. Άλλες εποχές! Τώρα το Σχοινούδι, μεγαλοχώρι με πολλά σπίτια, είναι έρημο. Τα πιο πολλά σπίτια είναι ρημαγμένα. Όμως εκεί μένει η κ. Άννα και ο Πασχάλης ο άντρας της, εκεί συναντήσαμε

και τη Ρενιέ την Τουρκάλα που παντρεύτηκε Έλληνα. Σ' ένα αναπαλαιωμένο σπίτι μένει κι ο Νίκος ο Δουλδουρής που γύρισε απ' την Αυστραλία, για να μείνει μόνιμα στο νησί του. Με κόπο και μεράκι διαμόρφωσε ένα μεγάλο κτήμα σ' ένα παραδοσιακό ξενώνα, σ' ένα χώρο περιποιημένο, προσεγμένο, φιλικό και φιλόξενο. Σ' αυτό το κτήμα γίνονται συναυλίες κι άλλες εκδηλώσεις από επώνυμους Έλληνες καλλιτέχνες που τα τελευταία χρόνια έρχονται να δώσουν ζωή στο νησί και να τονώσουν τους ανθρώπους του. Η Σχοινουδιώτισσα κ. Βενετία μας είπε: «Ο Νίκος μας αξίωσε το χωριό».

Δεν θα φεύγαμε απ' την Ίμβρο, αν δεν ανεβαίναμε στην Παναγιά τη Μπαλωμένη, ένα μικρό εκκλησάκι με δυο αγιάσματα ψηλά σε λόφο, ένα «ιερό κορυφής». Τη λένε Μπαλωμένη την Παναγιά, γιατί μπάλωσε την κοιλιά ενός μικρού παιδιού που τραυματίστηκε. Άκουσε τις προσευχές της παραμάνας που κινδύνευε από τον άρχοντα πατέρα του μικρού κι έκανε το θαύμα της. Είναι η Παναγιά η γιάτρισσα για την Ίμβρο, η θαυματουργή, που η φήμη της έφτασε σ' όποια μεριά της Γης σκόρπισαν οι Ίμβριοι.

Χαιρετούσαμε την Ίμβρο και εικόνες από το νησί ξεδιπλώνονταν μπροστά μας. Τα βουνά της με πιο ψηλό την περήφανη Αρασιά. Τα ελληνικά χωριά της, τα σπίτια, τα χαλάσματα. Τα τουρκικά χωριά της με τα ομοίομορφα σπιτάκια! Οι πετρόκτιστες εκκλησιές της, οι κτισμένες από Μαδυτινούς μαστόρους με τις βοτσαλωτές αυλές

Εξωτερικά και τις πολλές υπέροχες χρωματιστές γυάλινες κρεμαστές καντήλες στο εσωτερικό τους! Οι όμορφες απόκρημνες ακτές της! Τα εντυπωσιακά Κασκαβάλια, αυτά τα απότομα βράχια που μοιάζουν με ανεμόσκαλα ή με κεφάλια τυριά το ένα πάνω στ' άλλο. Οι Έλληνες Ίμβριοι. Ακρίτες, φιλότιμοι, φιλόξενοι, καλοσυνάτοι και γλεντζέδες. Μα περισσότερο οι πικροδάφνες, παντού διάσπαρτες. Μας άφηναν μια γεύση πίκρας! Λουλουδιασμένες όμως, όπως ήταν, μας δημιουργούσαν κι ένα αίσθημα ελπίδας κι αισιοδοξίας. Δυνάμωναν την πεποίθηση πως το ελληνικό στοιχείο είναι και θα παραμείνει ζωντανό και δυναμικό σε τούτο το νησί σε αρμονική σχέση με τον τουρκικό πληθυσμό του.

Η ιστορία του ελληνικού τσιγάρου

“Η Ελλάδα είναι καπνός, πολύτιμη κι αέρινη”

Γ. Καφαντάρης

Ένας πολύ επιμελημένος τόμος, που εξέδωσε το Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο (1997), μας πληροφορεί για την ιστορία του καπνού και της καπνοβιομηχανίας στην Ελλάδα, παραθέτοντας ένα πλούσιο και σπάνιο φωτογραφικό υλικό. Η Ευρυστανία δεν διαθέτε το κατάλληλο κλίμα για την καλλιέργεια καπνού, όμως το Μικρό Χωριό είχε τη δική του καπνοβιομηχανία, μια και ο ιδρυτής της Γ.Α. Κεράνης αλλά και οι βασικοί συνεταιροί του αργότερα ήταν Μικροχωριότες.

Διαβάζουμε λοιπόν σ' αυτό το πολύ ενδιαφέρον βιβλίο ότι ο καπνός, ένα φυτό της αμερικανικής ηπείρου, μεταφέρθηκε στην Ευρώπη από τους συντρόφους του Χρ. Κολόμβου που το ονόμαζαν “ιερή βοτάνη”. Καλλιεργείται σε όλες σχεδόν τις χώρες του κόσμου. Εξάιρση αποτελούν οι Σκανδιναβικές χώρες και κάποιες άλλες που αποτελούνται από ερήμους ή έντονο τροπικό κλίμα. Με εξαίρση το τσάι και τα κητευτικά

προϊόντα είναι σχεδόν το μόνο φυτό που καλλιεργείται για το φύλλο του.

Υπάρχουν πολλές ποικιλίες καπνού. Τα ελληνικά καπνά είναι τα λεγόμενα ανατολικά καπνά. Είναι μικρόφυλλα, σε αντίθεση με τα αμερικάνικα απ' όπου προήλθαν που έχουν μεγάλα φύλλα, και αυτό οφείλεται στην προσαρμογή των σπόρων στις ντόπιες κλιματολογικές και εδαφικές συνθήκες. Στην Ελλάδα υπάρχουν 12 ποικιλίες

Το πρώτο κτίριο της καπνοβιομηχανίας Κεράνη

ανατολικών καπνών (μυρωδάτα, μαύρα, μπασμά, κ.λπ.). Κάθε μια έχει τα δικά της χαρακτηριστικά. Διαφέρουν στο σχήμα του φύλλου, στο χρωματισμό, στο μέγεθος, στη γεύση, στο άρωμα κλπ. Ακόμη και φύλλα ίδιας ποικιλίας διαφέρουν από περιοχή σε περιοχή.

Η καλλιέργεια του καπνού άρχισε στον ελληνικό χώρο τον 16ο αιώνα. Στην αρχή η παραγωγή κάλυπτε τις εγχώριες ανάγκες αλλά η εκλεκτή ποιότητα των ανατολικών καπνών έγινε ευρύτερα γνωστή για να φθάσει να γίνει η Ελλάδα η δεύτερη εξαγωγική χώρα καπνού μετά τις Η.Π.Α. για πολλά χρόνια, πράγμα που σήμαινε ότι για την ελληνική κοινωνία οι εξαγωγές καπνών ήταν πλέον συναλλαγματοφόρο προϊόν.

Η καλλιέργεια του καπνού είναι μια πολύ κοπιαστική δουλειά. Διαρκεί κοντά ένα χρόνο και αρχίζει το Μάρτιο με τη δημιουργία φυτωρίων. Κατά το Μάιο γίνεται η μεταφύτευση από τα φυτώρια. Τα φυτά μεταφυτεύονται ένα προς ένα. Τον Ιούλιο αρχίζει η ωρίμανση των φύλλων και η συγκομιδή τους. Τα φυτά ωριμάζουν σταδιακά από τα κάτω φύλλα προς τα επάνω. Η συγκομιδή τους γίνεται επίσης σταδιακά και διαρκεί ως το Σεπτέμβριο. Ο παραγωγός συλλέγει τα φύλλα ανά τρία ή ανά τέσσερα ανάλογα με την ωρίμανσή τους. Αυτό σημαίνει ότι ανάλογα με τα φύλλα του φυτού, που είναι περίπου 18, θα πρέπει να επισκεφθεί το χωράφι του 4 ως 5 φορές. Στη συνέχεια τα φύλλα αρμαθιάζονται, γίνονται, όπως λέγεται, γιrolάντες για να εκπεθούν στον ήλιο για αποξήρανση. Η σωστή και ομαλή αποξήρανση των φύλλων παίζει πολύ σημαντικό ρόλο στην τελική ποιότητα του καπνού. Μετά την αποξήρανση οι αρμαθιές κρεμιούνται σε υπόστεγα για να προφυλαχτούν από τη βροχή, τον αέρα και τη σκόνη. Τον Οκτώβριο αρχίζει η δεματοποίηση των καπνών.

Κατά τη δεματοποίηση ο παραγωγός αφαιρεί τυχόν ακατάλληλα, άρρωστα, πράσινα ή καμένα φύλλα, ώστε κάθε δέμα να περιέχει καπνά ίδιου μεγέθους, χρώματος και ποιότητας. Στη συνέχεια τα δέματα συσκευάζονται σε ένα στενόμακρο καναβάτσο, που καλύπτει τις τέσσερις πλευρές και δένεται με λεπτό σχοινί. Τέλος, τα δέματα αποθηκεύονται και περιμένουν την επίσκεψη των υποψήφιων αγοραστών.

Τα καπνά που παράγονται δεν είναι χρησιμοποιήσιμα ως έχουν και επομένως χρειάζονται με-

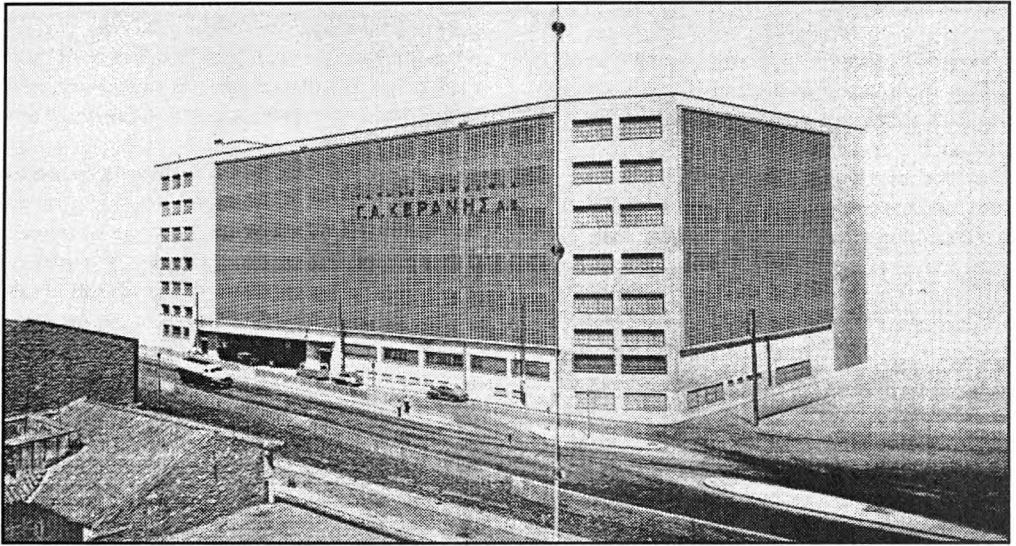
ταποίηση πριν από τη σιγαρεττοποίησή τους. Η μεταποίηση αυτή, ονομάζεται "επεξεργασία" των καπνών και την αναλαμβάνει ο αγοραστής, που μπορεί να είναι καπνέμπορος ή βιομηχανία τσιγάρων.

Στην εκατονταετία 1860 - 1960 έχουν καταγραφεί 991 Έλληνες, οι οποίοι ασχολήθηκαν με την κατασκευή τσιγάρων. Ανάμεσα σ' αυτούς και το όνομα του συγχωριανού μας Γεωργίου Α. Κεράνη. Ο τόμος περιγράφει την ίδρυση και εξέλιξη της καπνοβιομηχανίας Κεράνης ως ακολούθως:

Κεράνης Α.Ε. (1926 - σήμερα)

Η εταιρεία ιδρύεται το 1926 από τον Γεώργιο Α. Κεράνη και στεγάζεται στις εγκαταστάσεις του δημόσιου καπνοκοπηρίου. Τον Απρίλιο του 1927, κατατίθενται για βιομηχανική διάκριση τα σήματα: ΕΘΝΟΣ και ΕΘΝΟΣ (ντάμες). Σε σύντομο χρονικό διάστημα, το ΕΘΝΟΣ γίνεται πρώτο σε πωλήσεις στην ελληνική αγορά και δίνει το όνομά του στην καπνοβιομηχανία. Το 1927, η εταιρεία επεξεργάζεται 20.160 χγρ. καπνού. Το 1928, κατατίθεται το σήμα ΕΘΝΟΣ με την κεφαλή του Ερμή. Το 1929, το σήμα ΑΡΩΜΑ. Την ίδια χρονιά, το 1929, ο Γεώργιος Κεράνης συνεταιρίζεται με τους συγχωριανούς του - από το Μικρό Χωριό του Καρπενησίου - Νικόλαο Κεράνη και Σοφοκλή Φλέγκα. Το 1933 η εταιρεία αποκτά το δικό της βιομηχανικό χώρο στον Πειραιά, στην οδό Αθηνών 39, όπου στεγάζεται μέχρι σήμερα. Τα σήματα που κυκλοφόρησαν ήταν τα: ΕΘΝΟΣ (εξαιρετικά ελαφρά), ΕΘΝΟΣ (εξαιρετικά γλυκοσέριτκα), ΕΘΝΟΣ (extra-extra χορταστικά), REX, ΕΡΜΗΣ και ΑΑ. Το 1935 μετατρέπεται σε ανώνυμο εταιρεία με την επωνυμία "Καπνοβιομηχανία Έθνος - Γ.Α. Κεράνης Α.Ε.". Το 1939 μπαίνει δυναμικά στο χρηματιστήριο και το 1960, επεκτείνει τους εργοστασιακούς της χώρους κατά 28.736 τ.μ., με δυνατότητα παραγωγής 4.769.912 χγρ. τσιγάρων.

Ο ιδρυτής, Γεώργιος Κεράνης πεθαίνει πρόωρα το 1948, πάνω στην ακμή της δραστηριότητάς του και την επιχείρηση αναλαμβάνει η γυναίκα του, πλαισιωμένη από ικανούς συνεργάτες και συνεταιίρους. Το 1968 κατασκευάζει μια από τις μεγαλύτερες και πιο σύγχρονες για την εποχή αποθήκες, στην οδό Θηβών 198, στου Ρέντη, με συνολικό αποθηκευτικό χώρο 48.000 τ.μ. και δυνατότητα αποθήκευσης 12 εκατομμυρίων κιλών ακατέργαστου καπνού. Τη δεκαετία του 1960 πα-

ράγεται από την εταιρεία το πρώτο ελληνικό blend τσιγάρο που κατασκευάστηκε στην Ελλάδα, το PALLAS, που σημειώνει ρεκόρ πωλήσεων. Ακολούθησε το ΚΕΡΑΝΗΣ (φίλτρο σκληρό και μαλακό), που είναι εδώ και χρόνια το σήμα με τις μεγαλύτερες πωλήσεις της καπνοβιομηχανίας. Το 1974, η καπνοβιομηχανία αποφασίζει να έχει μερίδιο και στο χώρο των διεθνών σημάτων.

Έτσι, την ίδια χρονιά υπογράφει συμβόλαιο με την "Lorillard International S.A. - Switzerland" για την παραγωγή του KENT στην Ελλάδα και στη συνέχεια την παραγωγή του PALL MALL. Το 1978, υπογράφει συμβόλαιο με την "Bat - Zigaretten Fabriken GmbH - Germany" για την παραγωγή του HB στην Ελλάδα. Τη δεκαετία του 1980, υπογράφει συμβόλαια για την εισαγωγή του BENSON & HEDGES από την Αγγλία, των KIM και CORTINA από τη Γερμανία και της οικογένειας πούρων HENRI WINTERMANS από την Ολλανδία. Το 1979 δημιουργείται τμήμα επεξεργασίας φύλλων καπνού, με αποτέλεσμα την αύξηση της δυνατότητας επεξεργασίας σε 14.000 κιλά, ανά εργοστασιακή βάρδια. Άλλα σήματα της εταιρείας είναι τα: ΠΡΩΤΟ, ΑΥΡΑ, ΔΕΛΦΟΙ (κασετίνα), CASTELLO, GALLOP, VIRGINIA STAR.

Η καπνοβιομηχανία "Έθνος - Γ.Α. Κεράνης Α.Ε." κατά το έτος 1993 κατείχε το 8,5% του όγκου της εγχώριας αγοράς και το 23% στο σύνολο των εξαγωγών. Αξίζει να σημειωθεί ότι η μεγάλη

προσπάθεια της "BAT" Γερμανίας, για την εξέλιξη του τσιγάρου τεχνολογικά, έφερε ως αποτέλεσμα να παρουσιαστεί στην αγορά το CORTINA ULTRA, το πρώτο τσιγάρο που κατάφερε να πετύχει περιεκτικότητα 0,1 mg νικοτίνης και 1mg πίσσας, κάτι αδιανόητο μέχρι το 1988 στην ελληνική αγορά. Η παρουσία του και η πολύ γρήγορη αποδοχή του από τους καταναλωτές, δημιούργησε ένα νέο χώρο στην αγορά των τσιγάρων, που ως τότε χωριζόταν σε δυο τμήματα, τα full flavor και τα lights. Ο τομέας αυτός ονομάστηκε ultra lights και από την ημέρα εκείνη, η κατανάλωση των τσιγάρων ultra lights αυξάνεται καθημερινά με ραγδαίους ρυθμούς. Το 1993, διεκόπη η συμφωνία εισαγωγής του BENSON & HEDGES.

Η παρουσία της καπνοβιομηχανίας στην εγχώρια αγορά συνοδεύεται από δυο πρωτίες. Το OSCAR (100's) είναι το πρώτο σε πωλήσεις, στο σύνολο των τσιγάρων 100 χιλ. με ποσοστά πάνω από 1% επί του συνόλου της αγοράς, και το CORTINA ULTRA είναι το πρώτο, στο σύνολο των διεθνών ελαφρών (lights) και πολύ ελαφρών (ultra - super lights), με ποσοστό πάνω από το 2% επί του συνόλου της αγοράς και μόλις τρίτο στο σύνολο όλων των ελαφρών τσιγάρων της ελληνικής αγοράς. Μια ακόμη πρωτιά της καπνοβιομηχανίας "Έθνος - Γ.Α. Κεράνης Α.Ε.", είναι ότι βρίσκεται πρώτη σε όγκο εξαγωγών τσιγάρων στις χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και δεύτερη στο σύνολο των ελληνικών εξαγωγών.

Διασκευή Αι. Κ

Πηγαίνοντας για το μοναστήρι

Γράφει η Φωτεινή Σκανδάλη
καθηγήτρια γαλλικών

Ζαλίστηκαν από τις στροφές και είπαν να σταματήσουν για να πάρουν λίγο αέρα. Σταμάτησαν το αυτοκίνητο δίπλα σε μία βρύση και κατέβηκαν. Πέρασαν στην απέναντι πλευρά του δρόμου και έκατσαν στον πάγκο που βρισκόταν εκεί. Ήταν ένα υποτυπώδες μαγαζάκι. Ένας πάγκος, ένα τραπέζι και λίγες καρέκλες κάτω από ένα δέντρο. Στο διπλανό δέντρο ένας πάγκος με λίγα ποτήρια, λουκούμια και ρίγανη. Τα δύο παιδάκια που κρατούσαν αυτό το «μαγαζάκι» έμοιαζαν πολύ μεταξύ τους. Τα ίδια μεγάλα καστανά μάτια, το ίδιο στόμα. Το κορίτσι μόνο ήταν ψηλότερο. Είχε δέσει τα μαλλιά του σε αλογοουρά και οι κινήσεις του ήταν αδέξιες καθώς προσπαθούσε να κρύψει μέσα στο κοντό του φόρεμα το παιδικό σώμα που άρχιζε να μεγαλώνει. Τα δύο ζευγάρια είχαν καθίσει κιάλας στο τραπέζι και ο πιο χοντρός από τους δύο κυρίους φώναξε στο παιδί:

- Τέσσερα λουκούμια.

Το κορίτσι με τα μεγάλα μάτια πέρασε απέναντι προσέχοντας να μη χτυπήσει τα ξυπόλυτα πόδια του στις πέτρες του χωματόδρομου. Έπληνε τέσσερα ποτήρια, τα γέμισε με δροσερό νερό και τα έφερε πίσω. Οι ταξιδιώτες έφαγαν τα λουκούμια, ήπιαν το κρύο νερό και άρχισαν την κουβέντα. Ο χοντρός κύριος έβγαλε μία θήκη από την τσέπη του και πρόσφερε σε όλους από ένα ακριβό τσιγάρο. Τα παιδιά περίεργα κοιτούσαν πίσω από το δέντρο τους κομψούς κυρίους που κάθισαν στο μαγαζάκι τους.

- Οι δουλειές μου δεν πήγαν και πολύ καλά αυτό το μήνα, είπε ο χοντρός κύριος. Τον περασμένο μήνα είχα τζίρο 50.000 ευρώ, ενώ τώρα μόνο 20.000.

- Δίκιο έχεις, απάντησε ο άλλος συμμεριζόμενος τη δυστυχία του χοντρού.

Πετάχτηκε τότε η γυναίκα του χοντρού και είπε:

- Ίων, μην ξεχνάς ότι τώρα θα είχες τις 30.000 ευρώ, αν δεν έχανες προχθές το βράδυ στο καζίνο.

- Ο χοντρός δαγκώθηκε. Έριξε μία άγρια

ματιά στη γυναίκα του και αντί να τη βρῖσει, προτίμησε να σωπάσει. Ο άλλος κύριος της παρέας αισθάνθηκε τη βαριά ατμόσφαιρα και είπε:

- Πηγαίνουμε;

Ο χοντρός χτύπησε τα χέρια του δυνατά και φώναξε:

- Κατάστημαααα...

Το κορίτσι στην άλλη πλευρά του δρόμου κοιτούσε με θαυμασμό τη σκονισμένη Μερσεντές. Άκουσε τη φωνή του κυρίου και έτρεξε μορφάζοντας από τις πέτρες που της πόνεσαν τα πόδια.

- Πόσο κάνουν τα λουκούμια; ρώτησε ο χοντρός.

- Τέσσερα ευρώ, απάντησε το κορίτσι με φωνή που μόλις ακουγόταν.

- Δωσ μου κι ένα σακουλάκι ρίγανη, είπε ο χοντρός.

- Όλα μαζί έξη ευρώ, είπε πάλι το κορίτσι.

Έβγαλε το πορτοφόλι ο κύριος, το άνοιξε. Γεμάτο από χαρτονομίσματα ήταν.

- Έχεις να μου χαλάσεις πενήντα ευρώ; ρώτησε.

Το κορίτσι κοίταξε τον πλούσιο κύριο με το γεμάτο πορτοφόλι και κούνησε το κεφάλι αρνητικά.

Ο χοντρός κύριος έβαλε το γεμάτο πορτοφόλι στην τσέπη, και έβγαλε ένα άλλο πιο μικρό. Έριξε όλα τα ψιλά στο τραπέζι και τα έσπρωξε προς το κορίτσι.

- Δύο και ένα τρία και ένα τέσσερα, και είκοσι λεπτά. Δεν έχω άλλα. Θα σου τα χρωστάω, είπε γελώντας για το αστείο του.

Γύρισε στους άλλους και είπε:

- Πάμε.

Μετά ξαναγύρισε προς το κορίτσι και ρώτησε:

- Είναι μακριά το μοναστήρι;

Το κορίτσι δεν απάντησε. Ένοιωσε κάτι να του θολώνει το βλέμμα.

Οι ταξιδιώτες μπήκαν στο αυτοκίνητο και ξεκίνησαν αφήνοντας πίσω τους την ερημιά. Μόνο τα μεγάλα καστανά μάτια το ακολουθούσαν μέχρι τη στροφή του δρόμου.

Λαϊκές παραδόσεις

Τα ερπετά της Ρούμελης

Στις λαϊκές παραδόσεις της Ρούμελης για τα ερπετά αναφέρεται στο βιβλίο του "Ο κεκρυμμένος θησαυρός των λαϊκών παραδόσεων" ο φιλόλογος Κωνσταντίνος Σταυρόπουλος. Πως πιστεύουν οι χωρικοί ότι μπορεί να ξεφύγουν από τη σαϊτούρα, πόσο κακό είναι να δει κανείς τη μονομερίδα με τα δυο κεφάλια, τι κάνουν οι χωρικοί με τα κέρατα του ελαφίτη.

Η έχιδνα, κοινώς οχιά, γράφει ο Κ. Σταυρόπουλος, έχει μήκος ενός περίπου μέτρου και πάχος κατά τι περισσότερο του μεσαίου δακτύλου της χειρός. Διακρίνεται από τα επί της ράχεώς της στίγματα κοινώς πλουμίδια. Η κεφαλή της είναι τριγωνική και είναι όφισ λίαν δηλητηριώδης. Προσβάλλει τους ανθρώπους και ζώα και ένεκα τούτου ο άνθρωπος, όπου την συναντήσει, την σκοτώνει, όπως και κάθε άλλο φίδι μη δηλητηριώδες και εντελώς αβλαβές, καθόσον τα θεωρεί ως θανασίμους εχθρούς του. Όταν δε τις δαγκωθεί υπό οχιάς, αμέσως πρέπει να δέσει σφιχτά το προσβληθέν μέρος, χέρι ή πόδι και ολίγον παραπάνω από το δάγκωμα, συγχρόνως δε να σχίσει δια μαχαιριδίου ολίγον το δέρμα δια να τρέξει το δηλητηριασμένο αίμα ή και να βγάλει στο μέρος εκείνο - με βεντούζες - αίμα. Απαραίτητον όμως είναι να καλέσει αμέσως ιατρόν. Το δέσιμον να μην είναι πάρα πολύ σφιχτό, καθόσον τότε μπορεί να αχρηστευθεί το μέρος από την πληγή και κάτω. Η οχιά, πλην του ανθρώπου, έχει ακόμη εχθρόν την γάτα και τον σκαντζόχοιρο.

Και η μεν γάτα, κατόπιν μονομαχίας, καταξεσχίζει δια των γαμψών ονύχων της την κεφαλήν της οχιάς, οπότε νεκράν πλέον την τρώγει, πλην της κεφαλής.

Ο δε σκαντζόχοιρος την κτυπά εις την κεφαλήν και αφού προβάλλει τας ακάνθας του, κρύβεται εις το καβούκι του. Η οχιά μανιασμένη τον κτυπά, χωρίς να το καταλάβει επάνω εις τα αγκάθια του. Έτσι με μερικά κτυπήματα ακόμη, αποθνήσκει και τότε νεκράν πλέον την κατατρώγει ο σκαντζόχοιρος.

Ο οστρίτης

Ο όφισ αυτός είναι παρόμοιος με την οχιά, αλλά τα επί της ράχεως στίγματα, διαφέρουν από τα της οχιάς και θεωρείται περισσότερο δηλητηριώδης από αυτήν.

Τάδε λέγει η λαϊκή παράδοσις περί των φιδιών αυτών:

"Αν σε φάω εγώ η οχιούλα, με το μέλι και με το γάλα (δηλαδή θα θεραπευθείς). Αν σε φάει ο γιος μου οστρίτης, το τσαπί και το φκιαράκι!".

Ο λουρίτης

Ο λουρίτης, είναι λεπτότερος της οχιάς και το χρώμα του είναι σταχτί και δεν είναι δηλητηριώδης.

Η Σαϊτούρα, είναι μήκους ενός και ημίσεως μέτρου, μη δηλητηριώδης - με την εξήγησι ενταύθα ότι και αυτά έχουν δηλητήριο, αλλά τούτο είναι ασθενές και μη θανατηφόρον.

Είναι κατ' εξοχήν ελαστική και ευλύγιστος και όταν είναι γεννημένη, δηλαδή όταν έχει νεογνά, είναι λίαν επικίνδυνος, καθόσον επιτίθεται κατά του ανθρώπου και τον τρέπει εις αισχράν φυγήν επί πολλήν ώραν καταδιώκουσα αυτόν κατ' εντελώς ιδιάζοντα τρόπον.

Στηριζομένη επί της ουράς της, στέκεται προς στιγμήν ολόρθη εις κατακόρυφον γραμμήν και κάμνουσα πηδήματα μέχρι δέκα μέτρων, προσπαθεί να κολουριασθεί περί τον λαιμόν του φεύγοντος, τον οποίον -αν εννοείται τον προλάβει- τον περισφίγγει εις τοιούτον βαθμόν, ώστε ο δυστυχής αποθνήσκει εκ ασφυξίας. Αυτό δύναται να συμβεί μόνον, αν τρέξει ο άνθρωπος εις ευθείαν γραμμήν, οπότε αύτη τον προλαμβάνει. Εκ πείρας όμως το γνωρίζουν αυτό οι άνθρωποι των

χωρίων και τρέχουν κατά γωνίαν, δηλαδή ζικ-ζακ, οπότε ή θα κουρασθεί αυτή ή ο διωκόμενος εύρει και αρπάσει κανένα ξύλο, υποχωρεί, λαμβάνουσα την άγουσαν προς την φωλεάν της.

Η δεντρογαλιά, μπορεί να φτάσει τα δύο μέτρα και το πάχος της είναι όσο ο καρπός της χειρός συνήθους ανθρώπου, η δε στρογγυλή κεφαλή της, όσον είναι το κεφάλι μικρής γάτας, με το οποίον έχει μεγάλην ομοιότητα και επειδή ευκόλως σκαρφαλώνει στα δέντρα, έλαβε το όνομα δεντρογαλή, ή δεντρογαλιά. Και αυτή δεν είναι δηλητηριώδης.

Η δεντρογαλιά είναι το πλέον δειλόν απ' όλα τα φίδια. Όταν είναι γεννημένη και αισθανθεί κίνδυνον, από βαδίζοντα προς το μέρος της άνθρωπον, περιτυλίγεται γύρω από τα μικρά της και εκβάλλει οξύν συριγμόν, και σε κοιτάζει με τα μεγάλα μάτια της πανικόβλητος, σαν να σου ζητάει οίκτον, να μην σκοτώσεις τα παιδάκια της!

Είναι ωφέλιμος εις την γεωργίαν και κτηνοτροφίαν, διότι κυνηγεί τους ποντικούς και τις οχιές. Ουδέποτε επιτίθεται κατ' ανθρώπων και ζώων. Πολλάκις όμως απομυζά γάλα από τους μαστούς αγελάδων και προβατινών. Την γίδα δεν την πλησιάζει, διότι την χτυπάει με τα κέρατά της!

Το τυφλοκόνακο, είναι σπιθαμιαίον και εντελώς αβλαβές, βλέπει δε, ως παραδέχεται η κοινή γνώμη, μόνον κάθε Σάββατον.

Το κονάκι είναι κατά τι μεγαλύτερον της σπιθαμής και ομοιάζει με το τυφλοκόνακο, αλλ' είναι δηλητηριωδέστερον και της οχιάς ακόμη. Αλλοίμονον εις εκείνον που θα τον δαγκώσει. Δεν υπάρχει καμιά σωτηρία. Το μαρτυρεί η εκ πείρας κοινή γνώμη.

*Αν σε φάει το κονάκι
το τσαπί και το φκιαράκι!*

Η μονομερίδα είναι και αυτή σπιθαμιαία, έχει δυο κεφαλάς -η άλλη είναι εις την ουράν- και περπατεί μόνον μια σπιθαμή την ημέραν. Οι χωρικοί δεν δέχονται ουδεμίαν αντίρρησιν, το ότι δηλαδή δεν έχει δύο κεφαλάς και ισχυρίζονται επιμόνως ότι το έχουν εξακριβώσει.

Μετά την γοργόναν Μέδουσαν της μυ-

θολογίας, την οποίαν όποιος την έβλεπε κατά πρόσωπον απελιθούτο, η μονομερίδα είναι ο απαισιώτερος των οιωνών, καθόσον κατά την κοινήν ομολογίαν, όποιος την συναντήσει και την ιδεί - αυτόν- κατά την φρασεολογίαν των χωρικών - δεν τον βρίσκ' ο χρόνος, δηλαδή εντός ενός έτους το πολύ, θα αποθάνει. Σώζεται μόνον υπό τον όρον, όχι μόνον να την σκοτώσει, αλλά και να την ενταφιάσει εις λάκκον, ο οποίος να είναι μιας σπιθαμής βάθους και άλλου τόσου μήκους και πλάτους!

Ο ελαφίτης - τα λιόκρانا

Ο ελαφίτης είναι ο σπανιότερος από όλα τα φίδια, είναι άκακος και αβλαβής και θεωρείται ευεργετικός.

Φέρει εις την κεφαλήν του δύο κέρατα, σαν της ελάφου, εξ ου και ελαφίτης, και όταν ιδεί άνθρωπον, σπεύδει προς αυτόν, σαν να τον καταδιώκει! Ο χωρικός έχων εκ πείρας υπ' όψιν του τον σκοπόν του φρονίμου αυτού ερπετού, αφήνει επίτηδες χαμαί την πατατούκα του και παραμερίζει εις απόστασιν τινα. Ακριβώς αυτό ζητούσε και ο ελαφίτης.

Ξαπλώνεται απάνω στο σακκάκι και τρίβει σ' αυτό τα κέρατά του, έως ότου να του πέσουν, οπότε και φεύγει, ο δε χωρικός μαζί με το σακκάκι του, παίρνει και τα πολύτιμα κέρατα, τα οποία καλούνται λιόκρانا.

Αυτά χρησιμεύουν ως φάρμακον για διάφορες αρρώστιες στα μικρά παιδιά. Η μητέρα ζύνει λίγο από το κέρατο του ελαφίτη και τη σκόνη αυτή την ρίχνει σε ποτήρι με νερό και αφού ψιθυρίσει λίγα ξορκιστικά λόγια, το δίνει στο κατακίτρινο και λυωμένο από την αρρώστεια παιδάκι της και το πίνει, το οποίον τώρα βλέπει την υγεία του.

Η νεροφίδα, είναι απαράλλαχτη σαν το χέλι, ζει μέσα στο νερό, ιδίως στα ποτάμια και είναι εντελώς αβλαβής.

Ο τυφλίτης, όπως πιστεύουν οι χωρικοί είναι στραβό μόνο κατά την πανσέληνο. Το μήκος του δεν υπερβαίνει τους σαράντα πόντους, το δε πάχος του είναι διαμέτρου τριών πόντων περίπου. Είναι βραδυκίνητον, δεδομένου ότι είναι κυλινδροει-

δές και δεν καταλήγει εις ουράν. Έχει χρώμα ελαφρώς ερυθρόν και καταλήγει εις λευκοκίτρινον εις την κοιλίαν. Είναι δελιαν δηλητηριώδες. Έχει πολύ αστεϊόν τρέξιμο και τούτο, διότι αφ' ενός είναι κακοφκιασμένο και αφ' ετέρου, διότι στερείται οράσεως -εξ ου και τυφλίτης- και επομένως σκοντάφτει επί φυτών, ριζών και χαλικίων.

Την φωλεάν του κάμνει στο χώμα εντός του εδάφους, όπως τα τυφλοπόντικα και οι αρουραίοι.

Ο σαπίτης είναι ολίγον χοντρότερος από την δεντρογαλιά. Έχει κεφαλήν μεγάλην και το φύσημά του ακούεται μακρόθεν. Αγαπάει να διαμένει εις λασπώδη μέρη που υπάρχει υγρασία.

Το μέρος του σώματος που θα δαγκάσει το φίδι αυτό, σαπίζει εξ ου και σαπίτης.

Η σαύρα, ανήκει στα ερπετά και κοινώς λέγεται γουστέρα ή σκουτερέλα. Έχει τριγωνικήν κεφαλήν, χρώμα πράσινον και είναι εντελώς αβλαβής, διαφέρει δε από τα φίδια, διότι έχει δύο πόδια τα οποία είναι πολύ μικρά.

Η βροχαλίδα, είναι και αυτή ερπετό και όπως η σαύρα έχει δύο πόδια. Το μήκος δεν είναι μεγαλύτερον των δεκαπέντε πόντων και επί της ράχεώς της φέρει πολύχρωμα στίγματα, αλλά τόσοσ όμορφα είναι τα πλουμίδια αυτά, που χαιρέσαι να την κοιτάζεις. Εξέρχεται από την κρύπτην της, μόνον όταν βρέχει και παραμένει επί πολλήν ώραν για να δροσισθεί. Όθεν και βροχαλίδα. Δύναται να θεωρηθεί ως ένας νάνος κροκόδειλος με τον οποίον έχει καθ' όλα καταπληκτικήν ομοιότητα. Είναι εντελώς αβλαβής και οι άνθρωποι ουδέποτε την καταδιώκουν. Η βροχαλίδα κατά την άνοιξιν και το φθινόπωρο, την στιγμή που την κοιτάζεις, αλλάζει αυτοστιγμεί χρώματα.

Παροιμιώδεις φράσεις εν είδει απειλής

- Σ' έφαε το φίδ' το κολοβό

πούν' στην ουρά στριμμένο (σχήμα οξύμωρον)

- Μαύρα φίδια π' σε φαγαν

κι κολοβά π' σε τσίμπ'σαν!

(Είναι απειλή μάνας κατά παιδιού διά να μην εκτελέσει το παιδί κάτι το οποίον είναι επιζήμιον εις το σπίτι).

- Μαύρα φίδια π' όφαγαν τ'ς οχιές!

Μαύρα φίδια δεν υπάρχουν εις την Ρούμελην. Φαίνεται όμως ότι άλλοτε υπήρχον και δι' άγνωστον λόγον εξέλιπον.

Τα φίδια ουδέποτε προσβάλλουν τον άνθρωπον παρά μόνον όταν ευρίσκονται εν αμύνη διά την ιδίαν των ζωήν, ή όταν κάπου εκεί πλησίον ευρίσκεται η φωλιά των με τα μικρά των, για να τα υπερασπίσσουν.

Ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός -ως θα έχετε ακούσει το Ευαγγέλιον- είπει:

“Γίνεσθε φρόνιμοι ως οι όφεις και αθώοι, ως περιστέραί”.

Τα φίδια υπεραγατούν το γάλα.

Το φιδόκαμψο

Ουχί σπανίως απαντά κανείς εις το δάσος, το φιδόκαμψο. Είναι το δέρμα του φιδιού, το οποίον τούτο αλλάζει κατά διαφόρους εποχάς του έτους.

Ο Κ. Σταυρόπουλος, αφού καταγράφει τα ερπετά που μπορεί να συναντήσει κανείς στη Ρούμελη, αναφέρεται στις ιαματικές ιδιότητες που έχουν τα ζώχια, τα οποία όπως πιστεύουν οι χωρικοί εξουδετερώνουν τα διάφορα δηλητήρια. “Ζώχο ζώχο έτρωγα, τα φίδια δεν φοβάμαι” λέει ο λαός.

Ιδού λοιπόν πως αποκαλύφθηκε η αντιδηλητηριώδης ιδιότητα του ζώχου.

Ένας τσοπάνος ελημέριαζε τα πρόβατά του κοντά στις όχθες μιας ρεματιάς κάτω από ψηλά πλατάνια.

Μια μέρα βλέπει έναν κάβουρα, ο οποίος αφού πήγαινε και έτρωγε, όσο του ήταν αρκετό μια ψόφια οχιά, αμέσως ξεκινούσε τρεχάλα και έβρισκε ένα ωρισμένο χόρτο, το οποίο έτρωγε. Αυτό επαναλαμβανόταν κάθε μέρα και κίνησε την περιέργεια του βοσκού ο οποίος την ώρα που ο κάβουρας έτρωγε την οχιά, σκέπασε με μια πέτρα το χόρτο το οποίο δεν ήταν άλλο από τον ζώχο. Το καυμένο το ζώο μάταια προσπάθησε να μετατοπίσει την πέτρα, μετά από λίγη ώρα έσκασε.

ΙΔΡΥΜΑ ΓΑΖΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΥ ΤΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ ΕΤΟΥΣ 2004-2005

Το Ίδρυμα Γαζή Τριανταφυλλόπουλου προκηρύσσει τη χορήγηση επτά (7) υποτροφιών για προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό κατά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος 2004-2005. Οι υποτροφίες θα δοθούν σε Έλληνες φοιτητές, σπουδαστές και πτυχιούχους Α.Ε.Ι. που κατάγονται από την Ευρυτανία ή κατοικούν στην Ευρυτανία για μια τουλάχιστον πενταετία. Το πλήρες πρόγραμμα έχει ως εξής:

- 1. Πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών για φοιτητές Α.Ε.Ι.** Τέσσερις (4) υποτροφίες για όλα τα γνωστικά πεδία και για φοιτητές που έχουν ολοκληρώσει το προηγούμενο έτος σπουδών και έχουν με επιτυχία εξετασθεί σε όλα τα μαθήματα του έτους. Δεν περιλαμβάνονται πρωτοετείς φοιτητές καθώς και φοιτητές που έχουν ολοκληρώσει τα προβλεπόμενα για τη σχολή τους έτη σπουδών.
- 2. Πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών για σπουδαστές Τ.Ε.Ι.** Μία (1) υποτροφία για όλα τα γνωστικά πεδία και για σπουδαστές που έχουν ολοκληρώσει το προηγούμενο έτος σπουδών και έχουν με επιτυχία εξετασθεί σε όλα τα μαθήματα του έτους. Δεν περιλαμβάνονται πρωτοετείς σπουδαστές και σπουδαστές που έχουν ολοκληρώσει τα προβλεπόμενα για τη σχολή τους έτη σπουδών.
- 3. Πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών πτυχιούχων Α.Ε.Ι.** Δύο (2) υποτροφίες για όλα τα γνωστικά πεδία στο εσωτερικό ή το εξωτερικό. Οι υποτροφίες αυτές απονέμονται στη μνήμη του **Αριστοτέλη Θάνου**, αντιπροέδρου του Δ.Σ. του Ιδρύματος.

Οι αιτήσεις υποψηφιότητας συνοδευόμενες από όλα τα δικαιολογητικά σε τρία αντίτυπα θα υποβάλλονται από 1-12-2004 μέχρι 31-1-2005 στη γραμματεία του Ιδρύματος, οδός Τσιτσάρα αρ. 3, Καρπενήσι Τ.Κ.361-00 κατά τις εργάσιμες ημέρες και από ώρα 10:00 ως 13:00, καθώς και στα γραφεία του Ιδρύματος στην Αθήνα, οδός Σόλωνος 19, Τ.Κ. 106-71 κάθε Τρίτη και Πέμπτη και από ώρα 13:00 ως 14:00. Μετά την λήξη της προθεσμίας αυτής καμιά αίτηση δεν θα γίνεται δεκτή. Υποψηφιότητες με ελλιπή στοιχεία δεν θα εξετάζονται.

Τα προσόντα των υποψηφίων, οι προϋποθέσεις, η διαδικασία επιλογής και κάθε σχετική πληροφορία περιέχεται στον κανονισμό υποτροφιών του Ιδρύματος.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να παραλάβουν αντίγραφο του κανονισμού Υποτροφιών, αιτήσεις υποψηφιότητας και κάθε πρόσθετη πληροφορία από τις παραπάνω διευθύνσεις κατά τον αντίστοιχο χρόνο, καθώς και στα τηλέφωνα:22370-24766 (και Fax), 210- 36.14.331, 210-36.17.219, Κιν. 697.77.44.907, Fax: 210-360.41.43.

Αθήνα 24-10-2004

Για το Ίδρυμα
Γιάννης Καραχοντζίτης
Πρόεδρος Δ.Σ.

Του Δημητρίου
Σπ. Δερματά

Συνέχεια από το προηγούμενο

Εγώ για να τον ξεφορτωθώ του είπα ότι πήγα βίζιτα στη γυναίκα και επειδή μου άρεσε πολύ αυτή, πήρα τη φωτογραφία της μόνος μου από το τραπέζι. Αυτό βέβαια του άρεσε και κολακεύτηκε κιόλας, γιατί φαίνεται ότι αυτός είχε ιδιαίτερες σχέσεις με την κοπέλα, δηλαδή παρίστανε τον αγαπητικό. Με την εξήγηση αυτή έλειξε και ο παρ' ολίγον καβγάς και το επεισόδιο με αυτόν και τη μοιραία συνάντησή μας.

Ο καιρός πέραγε, οι πληροφορίες για τον έξω κόσμο ήταν λιγοστές, λόγω της απομόνωσης που είχαμε αφού ήμασταν και στο Κιλκίς που και που έρχονταν κανένας από τη Θεσσαλονίκη κάποια μάνα ή αδελφή, ή αδελφός να δουν το δικό τους άνθρωπο. Από αυτούς μαθαίναμε για την έξω κατάσταση και όπως φαίνεται τα πράγματα τότε ήταν πολύ άσχημα μεγάλη φτώχεια στον κόσμο. Καθημερινές απεργίες, μεγάλα επεισόδια ανάμεσα σε απεργούς και αστυνομία. Η κατάσταση κορυφώθηκε όταν η αστυνομία έκανε έφοδο στο Εργατικό Κέντρο της Θεσσαλονίκης και χτυπώντας τους εργάτες που ήταν συγκεντρωμένοι τους υποχρέωσαν να φύγουν πανικόβλητοι και όπως ήταν γεμάτο το κέντρο στο επάνω πάτωμα στριμώχθηκαν στις σκάλες και πέφτοντας ο ένας απάνω στον άλλο σκοτωθήκανε πολλοί. Την άλλη μέρα έγινε γενική απεργία και όλος ο κόσμος ακολούθησε την κηδεία. Ξαναχτύπησε η αστυνομία προκαλώντας ακόμα την αγανάκτηση και των στρατιωτών. Οι στρατιώτες τάχθηκαν πολλοί με το μέρος του αγανακτισμένου λαού και εναντίον της χωροφυλακής. Αυτά γράφανε και οι εφημερίδες, αλλά εμείς τα πληροφορούμασταν από στόμα σε στόμα από τους επισκέπτες που αναφέραμε παραπάνω.

Τέλος Ιουλίου με αρχές Αυγούστου.

Έρχεται διαταγή να φύγει το σύνταγμα αμέσως για τη Θεσσαλονίκη. Με τις αγριοφωνάρες του λοχαγού συγκεντρωθήκαμε και αφού μπήκαμε στα αυτοκίνητα και φθάσαμε στη βάση μας είχαν κανονίσει πού θα πηγαίναμε το κάθε τμήμα. Δηλαδή με πλήρη εξάρτηση (εξοπλισμό) μπαλάσκες γεμάτες φυσίγια και τα όπλα Μάλινχέρι που μας δώσανε το γυλιό (στρατιωτικό σακκίδιο) και τις δύο κουβέρτες.

Μας οδήγησαν από μία διμοιρία στο κάθε αστυνομικό τμήμα. Την άλλη μέρα το πρωί μας είπαν ότι κηρύχθηκε ο στρατιωτικός νόμος και ότι έγινε δικτατορία για τη σωτηρία της πατρίδος από τον πρωθυπουργό Γιάννη Μεταξά. Τον Μεταξά τον είχαν εγκρίνει όλα τα κόμματα για την προάσπιση της δημοκρατίας και αυτός με τον ξενόφερτο Γλύξμπουργκ κάνανε τη δικτατορία, δηλαδή "βάλανε το λύκο να φυλάει τα πρόβατα".

Η δική μας διμοιρία με τον διμερίτη μας Μαυροειδή είμασταν ένα τμήμα στο Ντεπώ, περιοχή 25ης Μαρτίου. Δεν ξεχνώ μέχρι σήμερα που πέρασαν 60 χρόνια τη δακρυσιμένη έκφραση του καλού αυτού αξιωματικού γι' αυτό το κακό που έγινε στον τόπο μας, ότι αναγκάστηκε αυτός και οι περισσότεροι από μας που ήμασταν δημοκράτες, να συνδράμουμε για την εγκατάσταση αυτής της δικτατορίας. Η κατάσταση άλλαξε άρδην και στο Λόχο στριμώξανε πιο πολύ τα πράγματα. Ο Λοχαγός έγινε πιο απάνθρωπος. Φαίνεται ότι αυτή η νέα τάξη τον ενέπνεε περισσότερο για αγριοφωνάρες βρισιές και τιμωρίες.

Η σκέψη μου ήταν πώς θα απαλλαγώ από κει. Με είχανε 8ο στη σειρά μεταξύ 200ο για Λοχία. Ευτυχώς ο πατέρας του φίλου μου Άλκη Τριανταφύλλου, γνώριζε τον συνταγματάρχη διοικητή του συντάγματος Στεργιόπουλο και αφού ξόδεψα 2 χιλιάδες περίπου για τραπεζώματα κ.λ.π. και αφού τελείωσε και η βασική μου εκπαίδευση, κατόρθωσα να φύγω από τον ουλαμό και αποστάσθηκα ως δεκανέας στο λόχο προσκολλησέως. Το προ-

σωπικό του Λόχου αυτού ήταν οι φρουροί της πύλεως και οι εκάστοτε διερχόμενοι.

Πήγα εκεί λοιπόν παρουσιάσθηκα στα γραφεία που μου υποδείξανε, το θάλαμο, το κρεβάτι μου και αφού τακτοποίησα τα πράγματα μου, μου λέει ο επιλοχίας να πάω σ' ένα θάλαμο να πάρω τους άντρες που θα βρω εκεί και να πάμε να καθαρίσουμε τα αποχωρητήρια δηλαδή τη γνωστή μας Καλλιόπη (όπως την ονομάζουν οι στρατιώτες). Μπήκα λοιπόν στο θάλαμο και όντας βαθμοφόρος και γω άρχισα να φωνάζω παίρνοντας το γνωστό ύφος του υποδεκανέα Καλαμπόκη και αφού εγώ ήμουν δεκανέας έχοντας ένα βαθμό ανώτερο απ' αυτόν φανταζόμουν ότι θα ενέπνεα μεγαλύτερο σεβασμό και φόβο στους σπλίτες.

Μέσα στο θάλαμο ήτανε καμιά δεκαριά στρατιώτες καθισμένοι στα κρεβάτια και άλλοι ξαπλωμένοι σε αυτά. Στη φωνή και την αγριάδα μου μόλις και γύρισαν και με κοίταξαν με μισόκλειστα τα μάτια τους. Ένας από αυτούς μου μίλησε "Τι λες ρε κωλόπαιδο, τι συμβαίνει;" Αγρίεψα λιγάκι περισσότερο και υπέδειξα "Εσύ και συ σηκωθείτε γρήγορα και πάρτε τις σκούπες για το αποχωρητήριο". Μου λέει ένας: "Εμείς είμαστε ελεύθεροι ιατρού, έχουμε τα ρούχα μας, την περιόδο μας και έτσι δεν μπορούμε να σου κάνουμε το χατίρι". Οι άλλοι άρχισαν να γελάνε.

Τί νάκανα λοιπόν ο δόλιος. Πήρα μόνος μου σκούπα και κουβά και πήγα και καθάρισα το αποχωρητήριο που οι βρωμιές του ήτανε ως έξω. Σκεπτόμουνα με κλονισμένο το ηθικό ότι ίσως το παρουσιαστικό μου δεν ενέπνεε τον ανάλογο σεβασμό και φόβο που απαιτεί ο βαθμός που φέρω και πώς θα τα βγάλω πέρα όταν θα υποχρεώνομαι κάθε μέρα να κάνω τις αγγαρείες μόνος μου.

Παρηγορήθηκα όταν έμαθα ότι αυτοί οι στρατιώτες ήτανε σχεδόν μόνιμα τιμωρημένοι. Άλλος είχε τρία χρόνια, άλλος τέσσερα και δεν απολύονταν από τις φυλακίσεις που είχαν, άλλος από το στρατοδικείο και άλλος από το σύνταγμα κ.λ.π. Ότι έπαθα αυτό και με έστειλε σε αυτούς ο επιλοχίας για να σπάσουν πλάκα και ότι το κάνουν σε κάθε βαθμοφόρο που έρχονταν στο λόχο τον πρωτοστέλνανε σ' αυτούς. Ήρθε η καρδιά στον τόπο.

Από την άλλη μέρα έπαιρνα κανονικούς

στρατιώτες και πήγαινε η δουλειά ρολόι. Λοχαγό είχαμε κάποιον ονομαζόμενο Μπονά. Άνθρωπο που είχε εξελιχθεί από υπαξιωματικός από ανδραγαθίες στον πόλεμο και από τα πολλά χρόνια που υπηρετούσε, ήτανε το αντίθετο από τον Σερεμέτη, καλόκαρδος, χαμογελαστός πάντοτε. Αλλά και επιρρεπής προς το κλέψιμο, όπως θα δούμε παρά κάτω από το δόλιο το κράτος. Τη δουλειά αυτή την κάνανε από τους μαγείρους ως το συνταγματάρχη.

Σπιστής ήτανε μόνιμος λοχίας, Βαλαής ονομαζόμενος. Τον επιλοχία και αυτού του μόνιμου δεν θυμάμαι το όνομα του. Ο λόχος αυτός αποτελούνταν από φρουρές που φρουρούσαν τα διάφορα δημόσια κτίρια. Και διερχόμενους που πήγαιναν από το ένα σώμα στο άλλο και από στρατιώτες αθλητές που έρχονταν στη Θεσσαλονίκη για διάφορες επιδείξεις και παρελάσεις κ.λ.π. Προσαρμόσθηκα καλά στο νέο μου περιβάλλον ήμουνα καλός στην υπηρεσία μου και γι' αυτό και κατά διαστήματα έπαιρνα και καμιά άδεια διανυκτερεύσεως για κανένα κινηματογράφο καμιά επίσκεψη στα φιλικά σπίτια και προπαντός στο σπίτι του φίλου μου Χρυσοσπάθη στο συνοικισμό Τριανδρίας όπου συναντούσα και την Άννα που είχαμε δεσμό.

Τώρα η έξω κατάσταση μετά την δικτατορία. Το αστυνομικό κράτος επιβλήθηκε. Η κάθε διαμαρτυρία και απεργία κόπηκαν με το μαχαίρι. Άρχισαν αμείλικτες διώξεις εναντίον των κομμουνιστών γενικά και κάθε δημοκράτη με εξορίες και βασανιστήρια. Με φυλάκιση σε όσους αντιστέκονταν. Το καθεστώς αντέγραφε πλήρως το γερμανικό και ιταλικό φασισμό. Αλλά τους ξεπερνούσε αυτούς σε σαδισμό. Ποτίζοντας τους κρατούμενους με καθάρσιο προκαλώντας διάρροιες μέχρι εξαντλήσεως και μετά βάζοντας αυτούς τους δύστυχους να κάθονται γυμνοί σε κλώνες πάγου.

Χτύπησε αλύπητα, αμείλικτα τη διανόηση. Επέβαλε λογοκρισία στα πάντα, εφημερίδες περιοδικά και κάθε σύγγραμμα φιλολαϊκό και προοδευτικό. Κατάσχεσαν από τα βιβλιοπωλεία συγγράμματα όλα όσα νόμιζαν οι άξεστοι διανοούμενοι υποστηρικτές της δικτατορίας ότι δεν ταίριαζαν με τις ιδέες τους.

Τα βιβλία αυτά τα μάζευαν σωρό σε δημόσιο χώρο. Ανάβανε φωτιά και τα καίγανε και γύρω από τις φωτιές ούρλιαζαν καννιβαλικά τα καθάρματα της νέας τάξης. Εγώ όπως είπαμε και παραπάνω είχα δημιουργήσει μία μικρή βιβλιοθήκη από μυθιστορήματα αλλά και άλλα μαρξιστικά και εκλαϊκευμένα επιστημονικά και γενικά προοδευτικά βιβλία. Ο διάχυτος φόβος που επικράτησε σε όλο τον κόσμο, με κατέλαβε και μένα και αποφάσισα να απαλλαγώ από αυτά τα βιβλία. Πήγα λοιπόν στο δωμάτιο όπου μου επέτρεπαν να πηγαίνω ακόμα και αφού τα ξεχώρισα, φώναξα τη κυρά Αγγέλα και της έδειξα ποια θα κάψει και ποια θα αφήσει. Μου είπε “δεν τα καίω τώρα, θα τα κάψω αύριο που θα βάλω μπουγάδα”.

Έφυγα λοιπόν ξέγνοιαστος από κει. “Όταν ξαναπήγα στο δωμάτιο μου και κοίταξα τα βιβλία είδα απάνω απάνω από αυτά να φιγουράρει πρώτος ο Μαρξ. Τι να κάνω τώρα, αφού έκανε λάθος η κ. Αγγέλα. Της είπα να κάψει και τα υπόλοιπα και έμεινα ρέστος από βιβλία.

Πέρασε κάμποσο διάστημα που υπηρετούσα ως δεκανέας υπηρεσίας για τις αγγαρείες του λόχου και τις αλλαγές της εσωτερικής φρουράς. Τις ημέρες αυτές απολύθηκε ο δεκανέας που ήταν σπιτάρχης του λόχου και θεωρήθηκε ο πιο κατάλληλος να τον αντικαταστήσω. Μου αναθέσανε αυτή τη δουλειά η οποία ήταν να προμηθεύομαι από την αγορά και από ορισμένα μαγαζιά τα ψώνια, δηλαδή τα τρόφιμα που χρειάζονταν για τα μαγειρεία του λόχου. Η υπηρεσία αυτή αν και είχε και κάποια περισσότερη ευθύνη για το παρασκευαζόμενο φαγητό, ήταν εύκολη πιο ξεκούραστη και μου ταίριαζε περισσότερο.

Ανακατεύτηκα λοιπόν με την τροφοδοσία και με το μαγειρείο στο οποίο υπηρετούσε σαν αρχιμάγειρας που είχε το γενικό πρόσταγμα ένας στρατιώτης παλαιάς κλάσεως, ο οποίος όπως διαπίστωσα μ’ αυτά ήταν καλός μάγειρας και καλλίτερος κλέφτης. Αν πρέπει να χαρακτηρίσουμε κάποιον έτσι που τάπαινε χωρίς να πιάνεται ποτέ. Κάθε μέρα αλλάζανε οι βοηθοί που ήταν δυο στρατιώτες και όταν ήταν για καθάρισμα πατάτες κ.λ.π. έρχονταν και άλλες αγγαρείες. Στην αγορά πηγαίναμε όλοι οι σπιτάρχες από όλους τους λόχους όλοι μαζί σε ορισμένα μαγαζιά μπακάλικα, χασάπικα κ.λ.π. που ήταν συμβεβλημένα

με το

σύνταγμα και αφού ψωνίζαμε ότι είχε προγραμματίσει ο κάθε λόχος και βάση

των αναλογιών των ποσοτήτων. Δηλαδή που έγραφε ο κανονισμός για κάθε πολίτη και αναλόγως τη δύναμη του κάθε λόχου. Φορτώναμε τα όνια (ψώνια) σε κάρα ή στρατιωτικά αυτοκίνητα και τα πηγαίναμε ο καθένας στο λόχο του.

Δεν άργησα να μπω το νόημα από τους άλλους σπιτάρχες για τις κλεψιές από μπαχαρικά μέχρι μακαρόνια, ρύζι και όσπρια ακόμα που παίρνανε από τα μπακάλικα. Παίρνανε λιγότερα απ’ ότι ήταν γραμμένα στις καταστάσεις και κανονίζανε το χαρτζιλίκι που τους έδινε ο πονηρός μπακάλης ο οποίος κράταγε τη μερίδα του λέοντος. Το ίδιο γινότανε και με τα κρέατα και κάθε άλλη προμήθεια. Εγώ δεν θέλησα να μπω σε αυτό το κύκλωμα, όχι μόνο γιατί φοβόμουν να μην με πιάσουν. Αλλά δεν είχα και ανάγκη για χρήματα γιατί είχα προβλέψει για το στρατό και είχα πολλά στο ταμειυτήριο. Τη δουλειά που δεν έκανα εγώ την έκανε ο αρχιμάγειρας και γω ακόμα δεν μπορούσα να ανακαλύψω πώς τάπαινε που τα έκρυβε και πώς τα έβγαζε έξω. Όχι από την πύλη ασφαλώς γιατί θα πιάνονταν από τους φρουρούς. Ίσως είχε ανοίξει καμιά τρύπα στο συμμάτινο περιφραγμα και είχε από έξω άλλον που τάδινε.

Η επιθεώρηση στα μαγειριά από τους αξιωματικούς του συντάγματος γινότανε σπάνια και αυτό για τα μάτια, γιατί όπως φαίνεται όλα ανήκαν στο κύκλωμα. Δύο φορές είδα εγώ τον συνταγματάρχη διοικητή σε δύο διαφορετικά μπακάλικα που δεν πήγαιναν βέβαια για τα όμορφα μάτια των μπακάληδων.

Μια από τις σπάνιες αυτές επιθεωρήσεις και από ανώτερο αξιωματικό τον γνωστό μας Τσολάκογλου, που αργότερα υπόγραψε τη συμφωνία για την παράδοση μας στους Γερμανούς, τον είχαμε λοιπόν τότε μέραρχο. Τον συνόδευαν στην επιθεώρηση ο διοικητής Στεργιόπουλος, ο λοχαγός μας και άλλοι αξιωματικοί. Μου σφύριξε ο μάγειρας ότι είχε 30 μερίδες παραπάνω στο καζάνι. Αυτό δύσκολα δικαιολογόντανε. Επειδή ήταν λόχος προσκολλησέως δικαιολογούνταν ως μερίδες. Ο Τσολάκογλου ήτανε και αυτός κέρατο βερνικωμένο και τις σαραντάρες φυλακές τις έβαζε για το τίποτα.

Αφού λοιπόν επιθεώρησε τα μαγειρεία για την καθαριότητα και να μην είναι τίποτα αδικαιολόγητο αποθηκευμένο στα ντουλάπια. Μου είπαν να μετρήσω τις μερίδες το κρέας που μόλις το βγάλαμε από το καζάνι. Έκανα την προσευχή μου από μέσα μου και άρχισε το μέτρημα. Έχοντας το μέραρχο δίπλα μου φόραγα ένα μακριμάνικο πουκάμισο που το μανίκι του έβγαине λίγο έξω από το χιτώνιο και κάλυπτε το χέρι μου. Άρχισα λοιπόν το μέτρημα πιάνοντας ανάμεσα 2 μερίδες μαζί λογαριάζοντάς τες για μία και το τελικό αποτέλεσμα βγήκε έξι παραπάνω που δικαιολογήθηκε ως λόγος διοικήσεως ότι μπορεί να έχουμε νεοφερμένους στρατιώτες.

Έληξε λοιπόν ομαλά η επιθεώρηση. Αλλά του τάψαλα του μάγειρα γιατί δεν του έφταναν τ' άλλα που σούφρωνε έκλεβε ακόμα και μαγειρεμένο κρέας. Η αποχή μου από τις κλεψιές σκανδάλιζε ακόμα και τους προμηθευτές. Έτσι τις παραμονές του Αγίου Δημητρίου που ως γνωστόν γίνεται η παρέλαση και οι γιορτές, θα έρχονταν στη Θεσσαλονίκη και στο λόχο μας πολλοί αθλητές στρατιώτες.

Ο λόχος μας ήτανε προγραμματισμένος να διπλάσιασθεί. Θα σιτίζονταν περίπου 350 άνδρες και η κατάθεση ήτανε διπλή. Δηλαδή θα μαγειρεύαμε μεσημέρι βράδυ κρέας. Επίσης θα μοιράζονταν γλυκά και φρούτα. Μόλις πήγα να πάρω το κρέας που προγραμματίστηκε από το γραφείο του σπιστού στο χασάπη και είδε αυτός την ποσότητα για φαγητό που ήτανε το ένα κοντά στο άλλο, άρχισε να μου λέει ξέροντας με και από τις άλλες αγορές "Βρε αρχιβλάκα θα το πάρεις όλο αυτό το κρέας και θα φτιάξεις δύο φαγητά το ένα κοντά στο άλλο. Στο δεύτερο συσσίτιο δεν θάρθει κανένας στρατιώτης να φάει".

Μου λέει "θα σου δώσω κανονικό κρέας για το πρώτο συσσίτιο και θα στείλω λίγο μετά το βραδυνό και θα μοιρασθούμε τα χρήματα που αναλογούν από αυτό που δεν θα πάρεις." Εγώ παρ' όλο ότι έτρεμε το φυλλοκάρδι μου για το τι θα συμβεί το ίδιο έκανα και με το ζαχαροπλάστη και το μανάβη για τα φρούτα. Πήρα απ' όλους λιγότερα για την απογευματινή διανομή.

Του μάγειρα του είπα γι' αυτά όλα και συμφώνησε γελώντας λέγοντας μου ότι "έβαλες επιτέλους μυαλό και κάνεις ότι κάνουμε όλοι". Μαγειρέψαμε το πρώτο συσσίτιο. Κατέ-

ληξε να τελειώσει η παρέλαση στις δύο η ώρα το μεσημέρι. Μοιράσαμε το φαγητό στους 350 συσσιτούντες και αυτοί χάθηκαν από τον λόχο όταν φάγαμε.

Βάλαμε αμέσως το λίγο κρέας να βράσει για το βραδυνό και μένα η αγωνία μου ήτανε να μην παρουσιασθεί κανένας αξιωματικός και μου γίνει κανένας έλεγχος και περάσω στρατοδικείο. Αλλά δεν έγινε τίποτα.

Στους λόχους όλου του συντάγματος έβλεπες μονάχα ελάχιστους οπλίτες. Χτύπησε λοιπόν η σάλπιγγα για το βραδυνό συσσίτιο και εκείνοι που συνταχθήκανε να πάρουν φαγητό από το λόχο μας δεν ξεπερνούσαν τους 30. Ήρθε η καρδιά στον τόπο της. Έπαιρνα και με τις δύο χούφτες το κρέας και τους γέμιζα τις καρβάνες. Τα μακαρόνια δεν τα κοίταζε κανένας και τα στείλαμε με όλο το καζάνι στο γουρνοκούμασο να το φάνε τα γουρούνια που φύλαγε το σύνταγμα.

Είπα στο μάγειρα "πάρε το λίπος και τα μακαρόνια που κράτησες και μη μου ξαναμιλήσεις γι' αυτά τα πράγματα. Είναι η πρώτη φορά που πήρα και εγώ κάτι από τα συσσίτια και αυτό ήτανε μισή κλεψιά. Γιατί και ακόμα αν τάπαιρνα όλα και τα μαγειρέυα πάλι θα τα πετάγαμε. Είχε δίκιο λοιπόν ο προμηθευτής και καρπώθηκε και αυτός το ανάλογο".

Ως σπιτάρχης έκανα 3 μήνες μετά πήγα βοηθός συσσιπίου σ' αυτή τη θέση παρέμεινα τρεις μήνες περίπου και μετά που μετατέθηκε ο μόνιμος σπιστής Βαλαής, ανέλαβα τη θέση του συσσιπίου και παρέμεινα σ' αυτή τη θέση ως την απόλυση μου. Μπορώ να πω ότι από την ώρα που ανέβαλα το λόχο δεν ήμουνα σχεδόν στρατιώτης αλλά υπάλληλος γραφείου και τούτο να γιατί: Ο λοχαγός ήτανε παλαιά καρβάνα και στο στρατό την εποχή εκείνη απ' ότι κατάλαβα εγώ ήτανε σπάνιο να ήταν κανένας που να μην έκλεβε και όπως διαπίστωσα για τον λοχαγό μας το είχε πολύ ανεπτυγμένο αυτό το χόμπι και να πως: Με καλεί μία μέρα στο γραφείο του και μου λέει, ότι αυτές τις μέρες θάρθει η επιμελητεία για να διαγράψουμε φθαρμένο υλικό. Και ότι ο λόχος από προηγούμενα λάθη έχει έλλειμμα 20 κουβέρτες και πρέπει να βρούμε τρόπο στο μετρημα να διαγραφούν. Γι' αυτό να κόψουμε 20 κουβέρτες στη μέση και πρέπει να φροντίσεις να περνούν και αυτές οι μικρές για ολόκληρες.

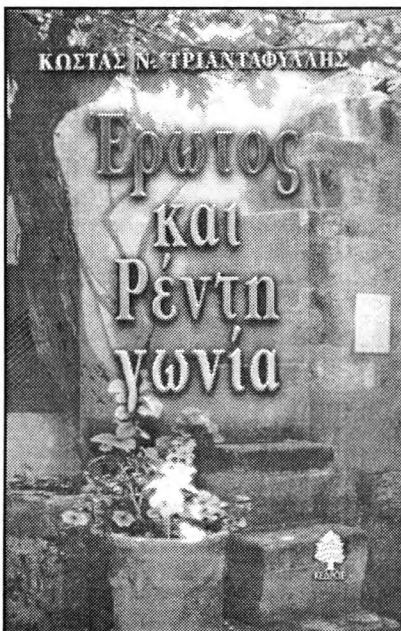
Συνεχίζεται

Έρωτος και Ρέντη γωνία

του Κώστα Τριανταφύλλη

Συνέχεια από το προηγούμενο

Όλη αυτή την ώρα, ο κυρ Δημήτρης ήταν απασχολημένος στο τηλέφωνο, και δεν έδειχνε ότι τον απασχολούσε η κάποια φασαρία που έγινε. Όταν όμως τελείωσε, ποιος είδε τον Θεό και δεν τον φοβήθηκε! Έγινε θηρίο. Χίμηξε πάνω στο φορτοεκφορτωτή που έριξε την “καλλονή” κάτω και τον χτύπησε στα μούτρα με ένα μάτσο κλειδιά που κρατούσε. Τον έσπρωχνε συνεχώς, του έσκισε τα ρούχα και τον έδιωξε. Κανένας δεν τόλμησε να μπει μπροστά του, να του πει πως αυτό που κάνει είναι άδικο. Όλοι μαρμάρωσαν κι άφησαν το χαμάλη να τις φάει. Όχι βέβαια γιατί δεν μπορούσαν, αλλά, απ’ ό,τι

κατάλαβα, ήθελαν μάλλον να τον αφήσουν να κάνει το παλικάρι ή γιατί τον είχαν ανάγκη.

Όταν τελείωσε ο κυρ Δημήτρης με το φορτοεκφορτωτή, έτρεξε αμέσως στην “καλλονή”, που εν τω μεταξύ προσπαθούσε να την περιποιηθεί ο κόσμος. Την πήρε στα χέρια του, και την έβαλε να καθίσει στην καρέκλα του. Την ρωτούσε κάποια πράγματα και εκείνη κάτι του απαντούσε. Δεν άκουγα καλά τι λέγανε, πάντως ήταν φανερό ότι συνεννοήθηκαν. Φωνάζει κάποιον, δικό του άνθρωπο από ό,τι φάνηκε, και τον πρόσταξε να φέρει το αμάξι. Σε λίγο μια πελώρια Μερσεντές σταμάτησε δίπλα στο ψυγείο με τα κρέατα.

Ο κυρ Δημήτρης οδήγησε την “καλλονή” μέχρι εκεί, την έβαλε να καθίσει στο πίσω κάθισμα, έδωσε κάποια χρήματα στον οδηγό και του έδωσε οδηγίες κάτι να ψωνίσει. Εγώ δεν πίστευα στα μάτια μου. Η σκελετωμένη γυναίκα, που πριν μια ώρα περιμάζεψα μισοπεθαμένη μέσα από τα καφάσια, το περιθωριακό άτομο που δεν μπορούσε να σταθεί στα

πόδια του, που δε μιλούσε, που έπινε το κονιάκ σαν νερό, έφευγε από μπροστά μου, αναχωρούσε από το χώρο της λαχαναγοράς σαν βιομήχανος, σαν διοικητής κάποιων τράπεζας. Ασφαλώς, δε μου έμεινε καμιά αμφιβολία πως αυτή η γυναίκα είχε στενή οικογενειακή σχέση με τον κυρ Δημήτρη, το μεγαλύτερο κρεάτων. Τώρα, τι και πώς, δεν μ’ ενδιέφερε να φάξω εγώ την ιστορία του καθενός.

Ο κυρ Δημήτρης πήγε στη θέση του και καθόταν σκεπτικός. Θεώρησα ότι μου δίνεται η ευκαιρία να του μιλήσω, από την άλλη μεριά φοβόμουν ότι δεν του είχαν περάσει ακόμα

τα νεύρα, οπότε δε θα ‘χα καμιά πιθανότητα να πετύχω το σκοπό μου. Ταλαντεύτηκα για κάποια δευτερόλεπτα, πήρα την απόφαση. Τον πλησίασα.

- Καλημέρα σας, κύριε Δημήτρη, του λέω.

Σήκωσε το κεφάλι, με κοίταξε και μετά από κάποια δευτερόλεπτα μου ‘πε κι αυτός “καλημέρα”.

- Σας ενοχλώ εκ μέρους του φίλου σας του Λάζαρου. Λέγομαι Κώστας Τριανταφύλλης, είμαι υπάλληλος στην “Εθνική Ασφαλιστική”, μου μίλησε με τα καλύτερα λόγια για σας ο φίλος σας.

- Ααα! ο Λάζαρος. Τι κάνει αυτός ο άνθρωπος; Χαθήκαμε. Τι ώρα είναι;

- Εφτά, του απαντάω.

- Θα τον πάρω τηλέφωνο, ξυπνάει νωρίς κι αυτός.

Αμέσως, τραβεί τη συσκευή του τηλεφώνου κοντά του, και σχηματίζει τον αριθμό του φίλου του, που τον θυμόταν απέξω. Ο άλλος, από την άλλη άκρη, απάντησε. Το πρόσωπο

του κυρ Δημήτρη άλλαξε όψη. “Καλό σημάδι”, είπα στον εαυτό μου και απομακρύνθηκα λίγο, γιατί οι δυο φίλοι άρχισαν να λένε τα δικά τους. Μιλήσανε πάνω από δέκα λεπτά, κάτι είπανε και για μένα, απ’ ό,τι πήρε τ’ αυτί μου. Όταν τελείωσε το τηλεφώνημα, ο μεγαλύτεμος σηκώθηκε όρθιος. Ζύγωσα πάλι κοντά του. Τώρα με χαιρέτισε δια χειραψίας.

- Ναι, μίλησα με το Λάζαρο, μου ‘πε για σένα. Πρέπει να βοηθηθείς, το καταλαβαίνω, θα κάνω ό,τι μπορώ. Μόνο που εδώ το μέρος δεν προσφέρεται για συζήτηση, θα μου κάνεις τη χάρη να με περιμένεις έξω από την αγορά, στο γωνιακό καφενείο; Σήμερα έχει πολλή δουλειά, τώρα δεν μπορώ να σου προσδιορίσω την ώρα που θα ‘ρθω.

- Ευχαριστώ πολύ, έτσι θα γίνει, δεν υπάρχει πρόβλημα. Εγώ θα περιμένω στο καφενείο, όποια ώρα και να έρθετε.

Βγήκα έξω από την αγορά, ψυχικά και σωματικά κουρασμένος, αλλά με την ελπίδα πως τελικά θα πετύχω κάποιο όφελος, θα βγει το μεροκάματο. “Ωραία η ιδέα να συναντηθούμε στο καφενείο”, σκέφτηκα. “Από την ώρα που ξύπνησα, έχω καπνίσει ένα πακέτο τσιγάρα, χωρίς να ‘χω βάλει στο στόμα μου τίποτα, ούτε έναν καφέ.”

Βρίσκομαι έξω από το καφενείο και δεν μπορώ να διακρίνω τίποτα από το εσωτερικό του, γιατί τα τζάμια ήταν θολά, θα ‘λεγα σκοτεινά από τους υδρατμούς που προκαλούσε η διαφορά θερμοκρασίας. Ανοίγω την πόρτα σιγά σιγά, αλλά μια αποπνικτική μυρωδιά, που ‘χε έντονο το στοιχείο του τσιγάρου, μ’ έκανε να μην προχωρήσω, και να μείνω εκεί, με την πόρτα μισάνοιχτη. Αμέσως όμως άρχισαν να διαμαρτύρονται οι θαμώνες του καφενείου, γιατί τους ενοχλούσε ο κρύος αέρας.

- Έλα, έλα, ή μέσα ή έξω.

- Κλείσε την πόρτα, ρε, μου φωνάζει ένας ξυφτός.

Δε γινόταν αλλιώς, προχώρησα προς τα μέσα κι έκλεισα την πόρτα. Τραπέζι άδειο δεν υπήρχε, υποχρεωτικά κάθισα με άλλους μαζί και παράγγειλα τον καφέ μου. Σπάνια έμπαινα σε καφενείο, και ποτέ δε μ’ άρεσε αυτή η ατμόσφαιρα, ούτε οι άνθρωποι που συχνάζουν σ’ αυτά. Από τις ματιές που ‘ρίχνα με τρόπο, διαπίστωσα ότι τριγύρω μου υπήρχαν κάποιοι άνθρωποι από την επαρχία που κάποια ανάγκη τους είχε φέρει εδώ, αλλά

προπάντων μικρομανάβηδες που ‘χαν παρκάρει τα καρότσια τους, ή τα κάρα με τ’ άλογα, ή τα γαϊδούρια έξω από το καφενείο. Ήταν και μερικοί γύφτοι που περίμεναν, απ’ ό,τι άκουσα μετά, να περάσει η ώρα κι ύστερα να μπουνε μέσα για ν’ αγοράσουνε την πατάτα πιο φτηνά.

Μια νεαρή γύφτισσα, θα ‘λεγα αρκετά όμορφη, καθότανε στο κέντρο του καφενείου μ’ ένα αγοράκι εφτά οχτώ χρονώ δίπλα της, κι ένα άλλο αρκετά πιο μικρό που κοιμότανε με ακουμπισμένο το κεφάλι του πάνω στο τραπέζακι του καφενείου. Δίπλα από το κεφαλάκι του μικρού υπήρχε ένα τασάκι γεμάτο αποτσιγάρα. Συχνά σηκωνόταν όρθια για να ανακουφιστεί, γιατί ήτανε σε προχωρημένη εγκυμοσύνη. Τη βλέπω ν’ ανάβει τσιγάρο και να καπνίζει αρειμανίως.

Κάποια στιγμή, άφησε το αναμμένο τσιγάρο στο τασάκι, δίπλα από τη μύτη του μικρού που κοιμόταν. Τότε το μεγαλύτερο παιδί δεν έχασε την ευκαιρία, άρπαξε το τσιγάρο της μνάσας του κι άρχισε να καπνίζει όπως εκείνη. Η γύφτισσα έκανε προσπάθειες να πάρει το τσιγάρο από το στόμα του παιδιού της. Μα τίποτα, εκείνο κρυβότανε συνεχώς κάτω από τα τραπέζια του καφενείου. Εκείνη έσκυβε όσο της επέτρεπε η κοιλιά της, να πιάσει τον πρώιμο καπνιστή, χωρίς αποτέλεσμα, και δεν την ενοχλούσε καθόλου κάθε φορά που έσκυβε, που ήταν υποχρεωμένη εκεί δημόσια να κάνει τη χαρακτηριστική κίνηση για ν’ απελευθερώσει το φουστάνι της από τα ευτραφή οπίσθια της.

- Μου φάγανε τους κόππους ενός χρόνου, μουμούρισε ένας από το τραπέζι όπου καθόμουν. Θα τις ξεριζώσω, δε θα αφήσω ούτε μία. Τίνος να το πω τούτο που ‘παθα; Θα με κοροϊδεύουν ούλοι στο χωριό.

Είδα τον άνθρωπο, υπέφερε, φούσκωνε και ξεφούσκωνε. Το τσιγάρο που κρατούσε το τελείωσε με λίγες ρουφηξιές και το πάτησε κάτω. Πρόσεξα πως στα πόδια του υπήρχε ένα φαράσι αποτσιγάρα. Φαινόταν νορμάλ άνθρωπος. Από περιέργεια τον ρώτησα τι του συμβαίνει. Εκείνος άρπαξε την ευκαιρία και άρχισε μεγαλοφώνως:

- Υπάρχει κράτος; Υπάρχει κυβέρνηση; Σκατά υπάρχει. Αυτοί οι λωποδύτες εδώ μέσα κυβερνάνε, ρε, πάρτε το χαμπάρι! Δεν το πιστεύεις, ε; Δεν το πιστεύεις, καλά. Δεν ξέρεις

τι σου γίνεται. Με συγχωρείς, δεν το 'πα για σένα, γενικώς μιλάω.

- Μη φωνάζεις έτσι, του λέει σιγανά ο διπλανός του, μπορεί να 'ναι άνθρωπος της επανάστασης.

- Ποια επανάσταση, ρε, την έχω χεσμένη την επανάστασή σας! Νομίζεις θα φοβηθώ τη φυλακή; Περισσότερο θα τρώω μέσα.

- Δε μας είπατε, τελικά, τι σας συμβαίνει; τον ξαναρώτησα.

- Άκου, ρε παιδάκι μου, εγώ είμαι απ' την Άρτα. Εκεί ερχόντουσαν δυο τρεις ξεφτιλισμένοι από δω μέσα.

- Από πού δηλαδή;

- Απ' τη λαχαναγορά, ντε! Μας δίνανε πέντε δεκάρες μπροστά και μας παίρνανε όλο το περβόλι. Ή τα 'χαμε ή δεν τα 'χαμε, ήτανε το ίδιο για μας, αυτοί τα τρώγανε όλα. Από πού κάνανε τις βίβες και τις Μερσεντές; Ρε, αυτοί, σου λέω, κυβερνάνε. Που λες, ορκίστηκα, δε θα ξαναπάρω λεφτά μπροστά, θ' ασχοληθώ μόνος μου, με την οικογένειά μου. Πρέπει να περισσέψει κάτι, έχω κορίτσι της παντρείας, με περιμένουν προίκες, έξοδα. Έχω τ' άλλο, σπουδάζει στη Θεσσαλονίκη, τη γριά κατάκοιτη. Έτσι έκαμα, παλέψαμε μόνοι μας. Κάναμε ένα περβόλι άλλο πράμα, τους βγήκαν τα μάτια ολωνών. Αγόρασα κλούβες, πλήρωσα μεροκάματα και μάζεψα δέκα τόνους πορτοκάλι αθέρα. Νοίκιασα το φορτηγό του παιδιού από δω και το 'φερα μόνος μου στην Αθήνα. Παρκάραμε εδώ πιο κάτω, και μπαίνω μέσα σ' αυτό το μπουρδελο, δηλαδή τη λαχαναγορά, μωρέ. Πάω στον πρώτο έμπορα και του λέω "το και το". "Δε θέλω πορτοκάλι", μου λέει, "έχω κάνει το κουμάντο μου". Πάω παρακάτω, το ίδιο. Ο άλλος, "πόσο τα 'χεις;" "Πέντε δραχμές", του λέω. "Χα, χα!, αφού τρεις πουλάμε", μου λέει. Μη σ' τα πολυλογώ, έχω τρεις μέρες εδώ χάμω. Δεν ξέρω τι θα γίνει, όσα και αν πιάσω δε μου φτάνουν να πληρώσω το φορτηγό του ανθρώπου που το 'χω δεσμευμένο. Αυτά που πλήρωσα για μεροκάματα; Τα λιπάσματα; Ο δικός μας κόπος; Το κτήμα μου; Τι θα γίνω εγώ φέτος; Πες μου, εάν είσαι βαφτισμένος.

Τα 'πε και ξαλάφρωσε ο αγρότης. Άναψε πάλι τσιγάρο και σκούπισε το μέτωπό του από τον ιδρώτα.

Εκεί που όλοι καθόμαστε σκεφτικοί και προβληματισμένοι με τα προβλήματα του επαρχιώ-

τη, σηκώνεται κάποιος απ' τη γωνιά, έρχεται στο τραπέζι μας, δείχνει εμφανώς την αστυνομική του ταυτότητα στον ταλαιπωρημένο αγρότη, και τον προστάζει να τον ακολουθήσει στην Ασφάλεια.

Παγώσαμε όλοι εκεί μέσα.

- Θα 'ρθω και εγώ μαζί σου, είπε ο οδηγός του φορτηγού στο συμπατριώτη του.

- Όχι, όχι, μην έρθεις. Δώσε όσο τα πορτοκάλια κι ό,τι πάρεις δικά σου. Αν δε φτάνουν, αν ξανασιμξουμε, θα τα πούμε. Φύγε, μην έρθεις κοντά μου.

Και γυρίζοντας προς εμένα ξανάπτε:

- Δε σου το 'πα εγώ, ρε; Υπάρχει κράτος, υπάρχει κυβέρνηση; Σκατά υπάρχει.

Μόλις απομακρύνθηκε ο αστυνομικός με τον αγρότη, το τι έγινε δεν περιγράφεται. Οι βρισιές κατά Παττακού και Παπαδόπουλου κι όλης της παρέας δεν είχαν τέλος. Πολλοί πίστευαν ότι ο καφετζής ήξερε πως υπήρχε μέσα αστυνομικός, και δεν έκανε με τρόπο νόημα στον αγρότη να μη βρίζει. Ακόμα και οι γύφτοι σηκώθηκαν όρθιοι, απειλώντας και βρίζοντας, με τη χαρακτηριστική τους γλώσσα, θεούς και δαίμονες.

Παγερά αδιάφοροι, και αφοσιωμένοι στο τάβλι που έπαιζαν, ήταν δυο κύριοι ευτραφείς που κάθονταν στο μικρό τραπεζάκι πίσω από τη μεσαία κολόνα. Δεν ξανάχα δει σε κανένα καφενείο να παίζουν τάβλι τόσο πρωί. Παρατήρησα πως πολύ συχνά ζυγώνανε προς τα κει κάποιοι άνθρωποι μέσα από το καφενείο, κάτι συζητούσαν πολύ σιγά, κάνανε κάποιες κινήσεις, αλλά η κολόνα και τα ογκώδη σώματά τους με εμπόδιζαν να καταλάβω τι ακριβώς γίνεται.

Έξω από το καφενείο σταμάτησε ένα τρίτροχο, με μία σχετικά μεγάλη καρότσα. Ο οδηγός κατέβηκε και με αργά βήματα μπήκε μέσα στο καφενείο. Έβγαλε ένα κομπολογάκι από την τσέπη του και παίζοντας προχώρησε κι έκανε μια αναγνωριστική βόλτα στο εσωτερικό του μαγαζιού. Ήταν φρεσκοξυρισμένος, τα μαλλιά του ήταν καλά στρωμένα, μόνο που γυάλιζαν από το πολύ λάδι ή ό,τι άλλο τους είχε βάλει επάνω. Δε μιλούσε σε κανέναν, μόνο έκανε κινήσεις που έδειχναν πως ήθελε να στρώσει το μουστάκι του. Το παντελόνι του ήταν κοντό κι αταίριαστο με το σακάκι, το χρώμα της γραβάτας δεν είχε καμία σχέση με τα ρούχα του, και η "χρυσή" καρφίτσα που την κοσμούσε έκανε

μπαμ από μακριά πως ήταν τενεκές.

- Μπάμπη, καφέ, λέει στον καφετζή με ύφος αφέντη.

- Μάλιστα, κύριε Ωνάση, καθίστε, του απαντάει ο καφετζής.

Πέρασε αρκετή ώρα, αλλά ο καφετζής δεν του πήγε καφέ.

- Μπάμπη, καφέ σου είπα, ξαναλέει ο τύπος.

- Σου είπα και χτες πως καφέ εδώ δεν ξαναπίνεις, εάν δε μου πληρώσεις αυτά που χρωστάς.

- Πόσα είναι;

- Πολλά!

- Πόσα πολλά, δηλαδή;

- Χίλιες τριακόσιες.

- Χίλιες τριακόσιες; Δεν ντρέπεσαι, ρε; Τέσσερα χρόνια καφέ βερεσέ μου δίνεις; Πάνω από είκοσι καφέδες δε σου χρωστάω.

- Τον κακό σου τον καιρό, τα μετρητά δεν τα μετράς, ρε;

- Ααα! βάζεις και τα μετρητά; Για στάσου όμως, εγώ οχτώ κατοστάρικα δανείστηκα πριν δέκα μέρες.

- Μόνο; Τις δυο φορές από ένα κατοστάρικο τις ξεχνάς;

- Πότε ρε Μπάμπη, βοήθα με.

- Δε θυμάσαι, ρε, που μου 'λεγες: "Βοήθα με, Μπάμπη, δεν πάμε καλά, συνέχεια βρέχει, δεν πουλάω. Η Κούλα δεν μπορεί να σταυρώσει πελάτη".

- Ααα! καλά, ρε Μπάμπη και τ' άλλα τριακόσια από που τα βγάνεις;

- Τις τόκοι, ποιος θα τις πληρώσει;

- Τριακόσιες δραχμές τόκοι για δέκα μέρες;

- Αυτή η τράπεζα έτσι δουλεύει, αν δε θες, πλήρωσέ με, και να πηγαίνεις στον Τάκη να σου ρουφάει το αίμα, ένα να σε δανείζει σήμερα και δυο να του επιστρέφεις αύριο.

- Μην ξανακούσω τ' όνομά μου, θα 'χουμε φασαρίες, πετιέται και λέει ένας από τους ευτραφείς κυρίους που έπαιζε τάβλι πίσω από την κολόνα.

Τώρα κατάλαβα κι εγώ πως πίσω από την κολόνα γινόταν εμπόριο χρημάτων, και μάλιστα με το μεγαλύτερο επιτόκιο που 'χα ακούσει ποτέ μου. Μου το 'πε κι εμένα ο καφετζής λίγο αργότερα, που μείναμε οι δυο μας. Δε με γνώριζε και μου 'πιασε την κουβέντα. Μπορεί να 'τανε και καρφή της ασφάλειας.

- Ο χοντρός, ο Τάκης, που λες, αγαπητέ, είναι ο μεγαλύτερος τοκογλύφος που πέρασε ποτέ

απ' την αγορά. Ένα σου δανείζει σήμερα, δύο θα του δώσεις αύριο.

- Δε μου πήγε στο μυαλό πως κάνουν αυτή τη δουλειά οι χοντροί πίσω απ' την κολόνα, του απαντάω.

- Όχι, δεν είναι και οι δύο, ο ένας, ο από δω, ο Τάκης. Είναι αυτός μια σύριγγα, πα πα πα!...

- Καλά, και ποιος δανείζεται χρήματα με εκατό τοις εκατό για ένα εικοσιτετράωρο;

- Ααα! μην το λες αυτό, πολλοί πάρα πολλοί. Όχι όμως μεγάλα ποσά, το πολύ μέχρι πεντακόσιες δραχμές.

- Δηλαδή, ποιοι είναι αυτοί;

- Να, παραδείγματος χάριν, σε κάποιον δε φτάνουν τα λεφτά του να φορτώσει πράμα, έρχεται και δανείζεται. Ο άλλος τα 'χασε στα κόκαλα.

- Ποια κόκαλα;

- Το ζάρι, μωρέ! Μην ψάχνεις, αγαπητέ, εδώ είναι χάος.

- Αυτό βλέπω κι εγώ, του λέω.

- Εδώ είναι το στέκι πάρα πολλών ανθρώπων που δεν έχουν μόνιμη εργασία και περιστασιακά κάνουν αυτή τη δουλειά για να ζήσουν. Την έχω κάνει κι εγώ κάποτε αυτή τη δουλειά, για λίγο...

- Αλλά, από την άλλη μεριά, υπάρχει και πολύ χρήμα. Βλέπω πολλά ακριβά αυτοκίνητα, παρκαρισμένα ανάμεσα σε κάρρα, σε χειραμαξίδια.

- Όχι μόνο αυτά, δεν κατάλαβες πολλά πράματα. Εδώ είναι ο αφαλός της Αθήνας και του Πειραιά. Κάτι να μην πάει καλά εδώ μέσα, να έλλειψη, να φουσκωμένες τιμές. Το ξέρεις ότι το πόσο θα φας εσύ, παραδείγματος χάριν, το αχλάδι, εξαρτάται από δυο τρία άτομα;

- Καλά να κάνουν, του απαντάω, εγώ τρώω αχλάδια, όταν είναι η εποχή τους.

- Έλα ντε, που και τότε την τιμή αυτοί την κανονίζουν!

- Δηλαδή πώς;

- Πώς; Να σου πω. Αγοράζουν σχεδόν όλα τ' αχλάδια απ' τους παραγωγούς για ένα πιάτο φακή, τα βάζουν στα ψυγεία και τα πουλάνε με το σταγονόμετρο όσο θέλουνε.

Την πολύ ενδιαφέρουσα κουβέντα μας με τον καφετζή διέκοψε ο κυρ Δημήτρης ο κρεατέμπορος, δηλαδή ο άνθρωπος που περίμενα. Σταμάτησε απ έξω με τη Μερσεντές και μου 'κανε νόημα να πάω προς τα κει. Μου άνοιξε την πόρτα και κάθισα στη θέση του συνοδηγού.

Συνεχίζεται

Γράφει ο Μένιος Κουτσούκης

Διονύσης Χαριτόπουλος: *Αρης ο αρχηγός των ατάκτων*. Τελευταία έκδοση. Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα

Είναι χαρά αλλά και τιμή για τους Μικροχωρίτες που το βιβλίο ενός συγχωριανού μας, του Διονύση Χαριτόπουλου, γνωρίζει μεγάλη συγγραφική επιτυχία. Πρόκειται για το βιβλίο «Άρης, ο αρχηγός των ατάκτων», που ξεπέρασε, όπως μαθαίνουμε, σε πωλήσεις τα 120.000 αντίτυπα. Στην

πρώτη έκδοση περιλάμβανε δυο πολυσελίδους τόμους, οι οποίοι σε επόμενες εκδόσεις συμπύχθηκαν σε ένα.

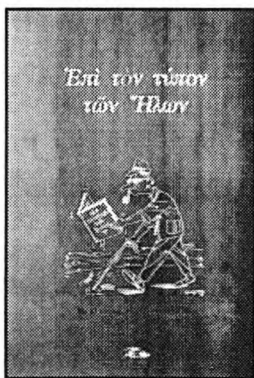
Ο Δ.Χ., όπως είναι γνωστό, έλκει την καταγωγή του από το χωριό μας (είναι γιος της Μαργίτσας Σ. Γιαννακόπουλου). Με τη θαυμάσια πένα του έχει αρκετές φορές αναβιώσει ιστορικές μνήμες του χωριού μας. Όλοι μας έχουμε δει το ωραίοτατο κινηματογραφικό έργο «Τα παιδιά της Χελιδόνας». Ένα σενάριο, που ο Διονύσης εμπνεύστηκε από τη ζωή συγγενικής του οικογένειας. Με δική του προτροπή ένα μεγάλο μέρος του έργου αυτού γυρίστηκε στην πνευματική γωνιά του Μικρού Χωριού. Το ίδιο έγινε και με το εξαιρετικό θεατρικό του έργο «Μαύρα αυγά», που πριν χρόνια ανέβηκε σε θέατρο της Αθήνας και είχε σαν θέμα δυο ορφανά παιδιά του χωριού, θύματα του Εμφυλίου Πολέμου 1946-49.

Ο Δ. Χ. είναι όχι μόνο τακτικός θαμώνας του χωριού μας, αλλά μόνιμος κάτοικος, θα λέγαμε, αφού μένει εκεί πολύ καιρό. Έχοντας ως ορητήριο το όμορφο παραδοσιακό του σπίτι ακριβώς κάτω από το δάσος του Κρι, μέσα σ' ένα μοναδικό φυσικό περιβάλλον με καταπληκτική θέα, εξορμά στον κόσμο της γραφής και του πνεύματος για να συνεχίσει το δημιουργικό συγγραφικό του έργο.

Μιχάλης Σταφυλάς: *Επί τον τύπον των ήλων: Πενήντα δοκίμια για το βιβλίο*. Εκδόσεις Σ. Βασιλόπουλος, 2004.

«Η σχέση των ανθρώπων με το βιβλίο έχει γερές βάσεις και κανένα άλλο μέσο δεν μπορεί να τις αντικαταστήσει. Η σχέση αυτή είναι προσωπική, δεμένη με την ίδια τη ζωή μας και τη μόρφωσή μας ή σε κάθε περίπτωση με την όποιο βαθμού πνευματικότητά μας... Πάνω στο βιβλίο αποτυπώνονται ιστορίες, μνήμες, περιδιαβάσεις σε άγνωστους τόπους, επαφές με ψυχικές καταστάσεις προσώπων που διαδραμάτισαν κάποιο ρόλο στη ζωή μας». Τα αποσπασματικά αυτά λόγια του συγγραφέα δικαιώνουν πλήρως τον τίτλο του εισαγωγικού κειμένου, που επιγράφεται «Το βιβλίο – Ο δάσκαλός μας» για το νέο αυτό βιβλίο του.

Συγγραφέας εκατοντάδων βιβλίων, άρθρων και κριτικών, ο Μιχάλης Σταφυλάς είναι

ο πιο αρμόδιος να μας μιλήσει για το βιβλίο, την αξία, την εξέλιξη και την κατάσταση στην οποία αυτό βρίσκεται σήμερα. Ξεκινώντας με την ανακάλυψη της τυπογραφίας, δηλ. την εποχή του Γουτεμβέργιου, μας δίνει μέσα από τα πενήντα πυκνά δοκίμιά του, ανάγλυφη την εξέλιξη, σε μορφές, είδη και περιεχόμενο του βιβλίου, ιδιαίτερα του λογοτεχνικού και ιστορικού.

Με μακρά θητεία στο βιβλίο, απαράμιλλος χειριστής της γλώσσας και βαθύς γνώστης της λογοτεχνίας, που γνώρισε από κοντά πολλούς συγγραφείς, αναλύει με συμπτυκνωμένη σοφία τις σχέσεις του βιβλίου με την κοινωνία και την πολιτική εξουσία, με τους εκδότες και τους αναγνώστες. Βλέπει το πρόβλημα της κυκλοφορίας του ως ένα παγκόσμιο φαινόμενο με πολλές διαστάσεις. Περιγράφει εύστοχα

τους ανταγωνιστές του βιβλίου, όπως τα ηλεκτρονικά μέσα, τη μικρή και μεγάλη οθόνη, τον καταναλωτισμό, την έλλειψη αληθινής κριτικής, τη χυδαιολογία και την πορνογραφία. Για την τελευταία θα πει με παρρησία, ότι ενδέχεται να αποβεί η «λογοτεχνία του μέλλοντος» διότι, όπως γράφει, «σήμερα η λογοτεχνία και οι άλλες τέχνες προσβλέπουν στην αίσθηση και όχι στο αίσθημα. Γιατί αυτή πουλάει».

Για την ποίηση γράφει ότι αυτή «ενώνει τις φυλές των ανθρώπων... μας κάνει να ζούμε με πάθος και έξαρση, με αίσθημα και φαντασία όλες τις χαρές και τις λύπες που μας προσφέρει η μοίρα». Ιδιαίτερα στέκεται στο «ρόλο του σχολικού βιβλίου της ιστορίας» και το ως τώρα κακό παρελθόν του. «Διδακτικά βιβλία της ιστορίας, όπως γράφει, έκαμαν μεγάλο κακό στη διαμόρφωση της εθνικής μας συνείδησης!». Γι' αυτό και θεωρεί ότι ο ρόλος των διανοουμένων, εδώ, είναι ιδιαίτερα σημαντικός και δημιουργικός για μια αντικειμενική, ανεπηρέαστη ανίχνευση της ιστορικής αλήθειας.

Στις λίγες αυτές γραμμές δεν μπορούν βέβαια να καταγραφούν όλες οι αλήθειες, που τόσο πειστικά μας διδάσκει ο πολύπειρος και πολυγραφότατος συγγραφέας. Με το βιβλίο του αυτό, μοναδικό, απ' όσο ξέρω, στο είδος του, μας πειθει όντως γι' αυτό που ο ίδιος διακηρύσσει: «*Το βιβλίο πρέπει να περικλείει στις σελίδες του ψυχές, που αγωνίζονται να πολιτογραφηθούν στον ιδεών την πόλη. Όποιος δεν πιστεύει το όνειρο δεν είναι ρεαλιστής. Το βιβλίο είναι επανάσταση και ελπίδα. Πρέπει να πείθει τον αναγνώστη με όποιο θέμα και αν καταπιάνεται. Ο συγγραφέας πρέπει να μεταμορφώνει τον εαυτό του πρώτα για να βοηθήσει στη μεταμόρφωση του κόσμου. Πρέπει να εκπέμπει θετική ενέργεια για να γίνει το βιβλίο του πολυβόλο ενάντια σε κάθε κακό,... ενάντια σε κάθε αντιανθρώπινο. Γι' αυτό το αυτονόητο, στο βιβλίο, είναι πως πρέπει να αποκτήσουμε την ικανότητα να εμπνεόμαστε από το καλό για τον άνθρωπο και από τον ωραίο, καλοχτισμένο τρόπο γραφής. Και η τελευταία φράση πρέπει να μας βασανίζει πριν ριχτεί στο χαρτί*». Αυτές είναι οι σοφές συμβουλές ενός σοφού, έμπειρου και πολυβραβευμένου συγγραφέα.

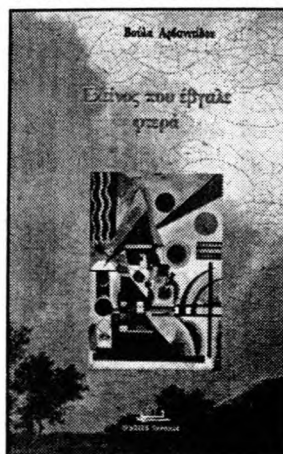
Ευγενία Ρέγκου-Σγούρου: **Σταλαγματιές αιθρίας**. Εκδόσεις Περγαμνή, 2003.

Με 67 ποιήματα κυκλοφόρησε η δέκατη ένατη ποιητική συλλογή της γνωστής Θεσσαλονικιάς ποιήτριας Ευγενίας Ρέγκου-Σγούρου. Χωρίς επιτήδευση οι στίχοι της αναβλύζουν αλήθειες ζωής και αισθήματα μελαγχολίας για όσα φεύγουν, ενώ αφήνουν πίσω τους πικρίες, μνήμες, συγκινήσεις. Θλιβερές διαπιστώσεις των αλλαγών που μας τυλίγουν καθημερινά όπως:

*Οι «καλημέρες» ακρίβησαν
Ψεύτισε το χαμόγελο των ανθρώπων
Τα λόγια περιύπτανται δίχως βάρος
χωρίς ουσία
Κι όμως εμείς επιμένουμε κι' ελπίζουμε
Και πάλι μας θυμίζει τη ματαιότητα των
χρόνων που περνούν με τους στίχους:
Γοργά γυρνά ο τροχός, γοργά περνά ο καιρός
Της νιότης ο αχός ξεθώριασε στ' αυτιά μας.
Γοργά περνούν οι μέρες, οι μελιχρές εσπέρες
Της θλίψης θυγατέρες, βαραίνουν
τα όνειρά μας.*

Βούβα Αρβανιτίδου: **Εκείνος που έβγαλε φτερά**. Εκδόσεις Πάραθος, 2003

Είναι η δέκατη ποιητική συλλογή της Βούβας Αρβανιτίδου. Όπως πληροφορούμαστε από το βιογραφικό της, μα προηγουμένη συλλογή της με τίτλο *Το Ποτάμι μας*, τιμήθηκε με βραβείο Ιπεκσί καθώς και το διήγημά της *Αρκαντασλά*. Λόγω της καταγωγής

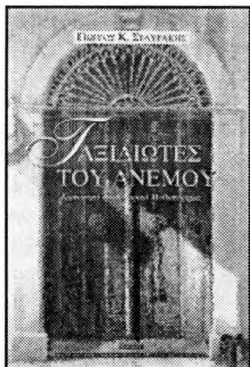
της δέχθηκε πολλά ερεθίσματα από το κοινό

ποτάμι που χωρίζει τους Έλληνες και Τούρκους στη Θράκη, που γι' αυτήν θα πρέπει να ενώνει χριστιανούς και μουσουλμάνους.

Η ποίησή της ευαίσθητη αντλεί θέματα από την καθημερινή ζωή, τον έρωτα, τη φύση. Ντύνοντάς τα σε μοντέρνους στίχους με φαντασία και συμβολισμούς κατορθώνει και προκαλεί συγκίνηση αλλά και παραπέρα σκέψεις στον αναγνώστη.

Γεώργιος Κ. Σταυράκης: *Ταξιδιώτες του ανέμου*. Κοινωνικό και ιστορικό μυθιστόρημα. Έκδοση Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών «Η Αγία Παρασκευή», 2004.

Σε μια σεμνή τελετή, που οργάνωσε ο Σύνδεσμος Μεγαλοχωριτών και η Πανεργυτανική Ένωση στην αίθουσα «Ευγένιος ο Αιτωλός» στο Καρπενήσι, έγινε η παρουσίαση του βιβλίου Ταξιδιώτες του ανέμου, στις 16 Αυγούστου 2004. Συγγραφέας του βιβλίου είναι ο συμπατριώτης μας Γιώργος Σταυράκης, καθηγητής Αγγλικών, από το Μέγαλο Χωριό. Τη βιβλιοπαρουσίαση έκανε ο συγγραφέας μας κ. Γιώργος Τσατσαράκος, καθηγητής λυκείου. Παρακάτω δίνουμε τα περισσότερα σημεία της ομιλίας του:

«...Παρ' ότι ξεκίνησα βαριεστημένα να διαβάξω τις πρώτες σελίδες του βιβλίου προοδευτικά το ενδιαφέρον μου όλο και μεγάλωνε, τόσο που τελικά μπορώ να πω πως διάβασα ένα θαυμάσιο βιβλίο, οι ήρωες του οποίου δεν είναι αποκηρύγματα της φαντασίας του συγγραφέα, η πλοκή και η δράση δεν κινούνται στο χώρο της ουτοπίας, του εξωπραγματικού. Αντίθετα, τα γραφόμενα έχουν το ρεαλισμό της σκληρής καθημερινότητας των χωριών μας και μάλιστα σε ιδιαίτερα δύσκολες εποχές, όπως η γερμανοϊταλική κατοχή, ο εμφύλιος πόλεμος και τα πέτρινα μετεμφυλιοπολεμικά χρόνια. Οι ήρωες είναι απλοί άνθρωποι, οι παππούδες και οι γιαγιάδες μας, οι γονείς μας, οι χωριανοί και οι κοντοχωριανοί μας, εμείς οι ίδιοι αν θέλετε...

Η υπόθεση, που ξετυλίγεται γύρω από το Μέγαλο Χωριό, ξεκινά τη δεκαετία του 1930 και καταλήγει στο 1970. Ο μύθος πλέκεται γύρω από τη ζωή και τη δράση του Μήτσου, της Μπιρμπίλω, της Διαμάντω, του Αντώνη και της Καλλιόπης, του Ζαρίφη και του Γραμματικού, που είναι και οι βασικοί ήρωες ή αντιήρωες. Ακόμη δευτερεύοντα ρόλο παίζουν η Μέλω, ο ναματάρχης, ο αγροφύλακας, ο Ντεριλής, η Αργυρώ, ο Παντελής και το αβάφτιστο, ο Θάνος ο ξενιτεμένος γιος της Μπιρμπίλω, ο Κάργας, ο Ξερόλας και ο Ζανάς – οι νταήδες του χωριού – καθώς και ο Πούλος με τη γυναίκα του Μάγκυ. Μέσα από αυτά τα πρόσωπα, τη δράση και το χαρακτήρα τους, περιγράφεται με ενάργεια ο τρόπος ζωής όχι μόνο των Μεγαλοχωριτών αλλά και των Ευρυτάνων γενικότερα.

- Ο Μήτσος και η Διαμάντω είναι ένα απλοϊκό ζευγάρι, εκφραστές νομίζουμε μιας σημαντικής μερίδας της πληθυσμιακής σύνθεσης ενός χωριού. Πρόσωπα ανασφαλής, με μειωμένη αυτοεκτίμηση, πρόσωπα της ανέχειας, της στέρεσης και της ανυποληψίας.

- Η Μπιρμπίλω: Μια γυναίκα ψυχωμένη, έξυπνη και δραστήρια. Γυναίκα με ιδιαίτερα δυνατό χαρακτήρα, αν και πληγωμένη τόσο από τη χηρεία όσο και από το γιο της Θάνο, που της τον πήρε για πάντα η ξενιτιά. Είναι η προξενήτρα του χωριού, η ξεματιάστρα, η γυναίκα που βοηθάει όλους όσοι έχουν ανάγκη και ειδικά το Μήτσο και τη Διαμάντω. Αν και αγράμματη είναι θυμόσοφη και βέβαια τη χαρακτηρίζει το χάρισμα της λαϊκής σοφίας. Εκφράζει προφανώς τα λιγοστά άτομα που αποτελούν την ψυχή των μικρών τοπικών κοινωνιών.

- Ο Αντώνης και η Καλλιόπη, το πλούσιο ζευγάρι που καζάνισε στην Πόλη, ο Ζαρίφης το γεροντοπαλικάρο που κι αυτός έκανε γερό κομπόδεμα στην Πόλη αν και μποέμ, γλεντζές και γερό ποτήρι, όπως και ο Πούλος με τη γυναίκα του τη Μάγκυ, εκφράζουν τους παλινοστούτες μετανάστες που αποτελούν μέρος της σύνθεσης του πληθυσμού των χωριών μας.

- Ο Γραμματικός, ο Κάργας και ο Ζανάς καθώς και πολλοί από τους παραπάνω ήρωες, είναι, για όσους έζησαν τα γεγονότα της κατοχής και του εμφυλίου, πρόσωπα αναγνωρίσιμα, δεν κινούνται στο χώρο του μύθου και της φαντασίας.

Θα έλεγα χωρίς κανένα ενδοιασμό πως ο συγγραφέας καταφέρνει όχι απλά να φωτογρα-

φίσει πρόσωπα και πράγματα, αλλά να διεισδύσει τόσο στους χαρακτήρες των λαϊκών ηρώων του και να αποτυπώσει με ειλικρίνεια τη ζωή και τη δράση των χωριανών του στη συγκεκριμένη περίοδο και να εκφράσει προσωπικά του βιώματα και εμπειρίες κάθε άλλο παρά ευχαρίστες. Δεν είναι τυχαίο, νομίζουμε, ότι το κύριο βάρος δίνεται στη δεκαετία του σαράντα, την περίοδο της κατοχής και του εμφυλίου πολέμου, που λάβωσε αγιάτρευτα την Ευρυτανία και την ελληνική επαρχία γενικότερα. Η απόλυτη στέγηση, η πείνα, η γύμνια, το μίσος και ο διχασμός, η δυναστεία της καχυποψίας και της ανασφάλειας, ο αλληλοσπαραγμός, η επιβράβευση της προδοσίας και του δοσιλογισμού είναι τα κύρια χαρακτηριστικά της εποχής. Πέρα από την καταγραφή νωπών για πολλούς από μας ιστορικών γεγονότων, οι «Ταξιδιώτες του ανέμου» είναι ένα ιδιαίτερα αξιόλογο λαογραφικό σύγγραμμα με πλούσιο λαογραφικό υλικό. Η τοπική λαϊκή παράδοση, τα ήθη και τα έθιμα των

τοπικών κοινωνιών καταγράφονται και αναδεικνύονται πολύ εύστοχα μέσα από τη ζωή και τη δράση των ηρώων. Θα ήταν επίσης παράλειψή μου, εάν δεν έκανα τουλάχιστον μια απλή αναφορά στο κοινωνιολογικό ενδιαφέρον του βιβλίου. Τα στοιχεία που παρατίθενται είναι σημαντικά και αναφέρονται στις ποικίλες κοινωνικές διακρίσεις, τις ιδεολογικές αντιθέσεις και τον ταξικό ρατσισμό μιας κοινωνίας υποθετικά ομοιογενούς. Τελειώνοντας, θα 'θελα να πω πως στους «Ταξιδιώτες του ανέμου» ανακάλυψα κομμάτια από τη δικιά μου ζωή και τις σκληρές ανθρωποφάγες περιπέτειες των παιδικών και εφηβικών μου χρόνων, γι' αυτό και με αγγίζουν ιδιαίτερα. Δεν μου θυμίζουν απλά «οικεία καλά», αλλά τα περιγράφουν!... Έζησα την πείνα, τη γύμνια, την ξυπολουσιά, τον παραγκωνισμό και την περιφρόνηση στην πιο ακραία τους μορφή. Έπειτα υπήρξα και εγώ, όπως ο αγαπητός Γιώργος, «Ταξιδιώτης του ανέμου» για επτά ολόκληρα χρόνια».

Επιστολές προς την Αδελφότητα

Αθήνα, 20 Ιουλίου 2004

Αγαπητή κ. Κουτσούκη καλή σας μέρα,

Έλαβα το 76^ο τεύχος του περιοδικού σας «Μικροχωρίτικα Γράμματα» και θέλω από βάθους καρδιάς να σας ευχαριστήσω. Ήταν μεγάλη η συγκίνησή μου όταν είδα ότι είχατε δημοσιεύσει το διηγημά μου «Μια ιστορία της Κατοχής». Είναι μεγάλη τιμή για μια ερασιτέχνη δημοσιογράφο και συγγραφέα όπως εγώ να βλέπει το έργο της δημοσιευμένο.

Διάβασα με πολύ μεγάλο ενδιαφέρον το περιοδικό του χωριού σας και χάρηκα πολύ για τις δραστηριότητες της περιοχής σας. Άνθρωποι που κρατούν ζωντανές τις μνήμες της πατρίδας μας και που μοχθούν ακούραστα για την διατήρηση της παράδοσης αξίζουν χίλια συγχαρητήρια.

Θα συνεχίσω να σας στέλνω άρθρα ή διηγήματα και θα χαίρομαι να τα βλέπω να φιλοξενοούνται στις σελίδες του περιοδικού σας.

Τέλος θα ήθελα να συγχαρώ και τον κ. Τριανταφύλλη Κώστα για το νέο του βιβλίο. Τον θαυμάζω σαν άνθρωπο και σαν συγγραφέα και ήδη έχω διαβάσει το βιβλίο του «Με νύχια και με δόντια».

Και πάλι σας ευχαριστώ για τη φιλοξενία

Με εκτίμηση
Σκανδάλη Φωτεινή, καθηγήτρια γαλλικών

Ο πιο τρανός καϊμός

Την ώρα την υπέρτατη, που θε να σβει το φως μου,
Ένας θα είναι εμένα ο πιο τρανός καϊμός μου.
Δεν θα είναι οι κούφιοι λογισμοί, οι αδικίες του κόσμου.
Θα είναι πως δε δυνήθηκα μ' εσέ να ζήσω, πλάση
πράσινη, απάνου στα βουνά, στ' αγριόδεντρα, στα δάση.
Θα είναι πως δε σε χάρηκα, σκυφτός μες' στα βιβλία,
Ω φύση, ολάκερη ζωή κι ολάκερη σοφία.

Κωστής Παλαμάς

Οι φίλοι του Μικρού Χωριού που επισκέφθηκαν την πνευματική γωνιά επαίνεσαν την προσπάθεια της Αδελφότητας και της αφιέρωσαν τα καλά τους λόγια

Συγχαρητήρια για το υψό που ανέπτυξε με κρότι. Είναι γραμματικά ενδιαφέρον και οι διδακτικές αντημιση δεικνύουν και ηθεαστικοι μαθαίναν και ήθεσαν για το γραμματικά ανεμφορο τσησες. ΕΝΑ ΜΕΓΑΛΟ ΜΟΡΑΒΟ, και να ειντε χρεϊ να συνεχιστε των προσενεια

Γιαννης Τσοχτας
13/8/2004

Έχω έρθει πολλές φορές στο Παιδαίο μικρό χωριό και πάντα επισκεπταμαι το φουσειο Μουρεσει πολύ το τυπογραφείο.

Γεωργάντα Κοκκινού
9/8/2004

Συγχαρητήρια για το Μουσείο σας, μια ψεύδα με το παρεθον να να διδακσονται οι νεοι και να θυμωται οι παλιοι Βασιλης Στεφανη Μουρογιμ
27/7/04

Συγχαρητήρια σε όσους συνέβαλαν δ' αλην των νωέροχη πνευματικη ζωια

Μανιου-Γουδία
Αναδονης και Αβελιν
10/8/2004

Ελλαν

Καταπληκτική οι αναμνήσεις
προς φίλους των νεώτερων
κς παραδειγματικές

10/2/2004 Ο Μανώλης
Διμορφόπουλος Αθήνα

Μητρες αδελφες, μητρες ιεραρχες,
μητρες ευρητητικες!

Οι γαοι, που δεν εχουν παιδια
δεν εχουν βελγηση

Τε κρατηθουτε γρηγορο φρονιμα κς
αδ επιμαθε αυτους, που ματιδεσαν
βωβα κς γρηγο

27-7-2004

Όλα τα μουσεια που επισκευθικα
ηταν ωραια αλλα αφο το μουσειο
διαφερε πολυ οτι ειναι το
επιμαθε αυτους, που ματιδεσαν
βωβα κς γρηγο

Ο Μανώλης

Ζωή Μαρτζι-Καζαντζή
Σχολική Σύμβουλος Το Μουσείο,
αποσπασμένης υπηρεσίας να οργανωθεί

3/7/04

Πανεγ χρειαζομαι
Ενω δω βελγητικα κς
παραστατικα ιεραρχικα διδραχμικα

3/2/04/20

Έφυγε ένας φίλος του χωριού

Γιάννης Γκιώνης

Ένας παλιός και πιστός φίλος του Μικρού Χωριού, ο δάσκαλος Γιάννης Γκιώνης, έφυγε από κοντά μας μέσα στο Νοέμβριο. Μάθαμε τη δυσάρεστη ειδηση ενώ ετοιμάζαμε το τεύχος των Μικροχωρικών Γραμμάτων του Δεκεμβρίου στο οποίο δημοσιεύουμε μια συζήτηση που είχαμε με τον αείμνηστο δάσκαλο, το καλοκαίρι που μας πέρασε, κάτω από τον πλάτανο του χωριού.

Πίνοντας το δροσερό νερό από τις βρύσες, ο Γιάννης Γκιώνης μας αφηγήθηκε την ιστορία της ζωής του που ξεκινά από τη Βόρειο Ήπειρο όπου είχε γεννηθεί το 1914. Σπούδασε στην Ακαδημία Ιωαννίνων και όταν αποφοίτησε δίδαξε σε ελληνικό σχολείο της Βορείου Ηπείρου. Όπως μας έλεγε, τα σχολεία λειτουργήσαν από το 1935 έως το 1940, όταν όμως ήρθε ο Εμβέρ Χότζα δεν αναγνώρισε κανένα δικαίωμα και τα κατήργησε όλα. Μετά τον πόλεμο η ζωή έγινε δύσκολη και η οικογένειά του εκτοπίστηκε στην κεντρική Αλβανία. Τελικά οι διώξεις ανάγκασαν τον ίδιο και άλλους Έλληνες να φύγουν από την Αλβανία τον Ιούνιο του 1944. Από τη Χειμάρρα μ' ένα μικρό βαρκάκι πέρασε στους Οθωνούς και από εκεί βρέθηκε στη νότιο Ιταλία. Από την Ιταλία μετά από λίγο καιρό βρέθηκε στο Κάιρο σε μια παραγμένη εποχή. Το 1946 ήρθε στην Ελλάδα όπου διορίστηκε δάσκαλος στην Κέρκυρα. Λίγα χρόνια αργότερα, το 1949 επέστρεψε στο Κάιρο όπου δίδαξε στην ιστορική Αμπέττειο Σχολή. Οι αναμνήσεις του από το Κάιρο, τον καιρό που ανθούσε η ελληνική παροικία είναι έντονες. «Κλαίει», μας έλεγε χαρακτηριστικά, «κανείς όταν θυμάται πώς ήταν το Κάιρο και η Αλεξάνδρεια, τι οικοδομήματα υπήρχαν, νοσοκομεία, σχολές και άλλα πολλά».

Από την Αίγυπτο επέστρεψε στην Ελλάδα το 1957. Διορίστηκε σε οργανική θέση στην Καστέλα του Πειραιά όπου παρέμεινε έως το 1970 οπότε και συνταξιοδοτήθηκε.

Το καλοκαίρι του 1970 γνώρισε την Ευρτανία. Η φιλία του Γ. Βράχα και η περιέργεια να γνωρίσει την «Ελβετία της Ελλάδος» τον οδήγησαν στο Καρπενήσι, από εκεί στο Μεγάλο Χωριό και κατόπιν στο Μικρό Χωριό. Από τότε έως το καλοκαίρι του 2004 ο Γιάννης Γκιώνης ήταν μόνιμος επισκέπτης του Μικρού Χωριού και

δήλωνε «λάτρης του πλατάνου». «Ίσως» μας είπε «μου θύμιζε τα δικά μου τα μέρη, όπου δεν μπορούσα πια να πάω, γι αυτό και διάλεξα να μείνω στα δικά σας τα βουνά».

Καθώς θυμόταν το «τότε» και το σύγκρινε με το «τώρα», έβλεπε μεγάλες αλλαγές. «Όταν ήρθα στο χωριό σας» είπε, «οδηγούσα ένα μικρό Σουζούκι, ήταν από τα λίγα αυτοκίνητα που υπήρχαν, οι δρόμοι ήταν άθλιοι, στην πλατεία όποτε περνούσαν αυτοκίνητα γεμιζαμε χώμα. Τώρα τα πράγματα έχουν αλλάξει πολύ, προς το καλύτερο φυσικά». Ο Γ. Γκιώνης είχε γίνει φίλος με όλους τους Μικροχωρίτες, γνώρισε τις οικογένειές τους, πήρε μέρος στις παρέες τους. Πολύ καλή παρέα έκανε με τον δάσκαλο τον Αριστείδη τον Γιουρνά, που τον χαρακτήρισε σαν ένα ρομαντικό άνθρωπο. Θυμήθηκε τον Γιάννη τον Δερματά, τον Νικήτα τον Κουτσούκη και τις βόλτες που έκαναν παρέα μέχρι τον Αι Σώστη. Θυμήθηκε τον Γιώργο Δημόπουλο που όπως μας είπε έμενε πάντα στο δωμάτιο «τρίο» του ξενοδοχείου, ενώ ο ίδιος έμενε στο «ένα». Μας μίλησε για τον Τέλη Θάνο, τον Τρύφωνα τον Κυρίτη με τον οποίο έπαιζαν πρέφα, τον Κώστα Πριόβολο με τον οποίο έπαιζε τάβλι. Θυμήθηκε τον Βασίλη Μίχο που όπως μας είπε ξεχνώντας το αξιωματί του, του προέδρου της δημοτικής Κοινότητας και βοηθούσε στο ξενοδοχείο και «εγώ», συμπλήρωσε, «γινόμενον βοηθός του». Ακόμη και έως τη στρουγγα του Μπούρα είχε ανέβει ο Γ. Γκιώνης, με παρέα 25 Μικροχωριτών, ενώ θυμόταν και τον Καραπέτσα. Στη λίγη ώρα που μιλήσαμε στη σκιά του πλατάνου, θυμήθηκε ακόμη πολλούς ανθρώπους του χωριού, όπως τον Θωμά Καρδαρά που επισκεύαζε το σπίτι του κουβαλώντας πάνω κάτω τα υλικά, καθώς και τον Φίλιππα Μανίκα που περνούσε από την πλατεία με το τεφτέρι παραμάσκαλα, τον οποίο χαρακτήρισε έναν άνθρωπο με πνευματικότητα και πολύ έζηπνο.

Ο Γ. Γκιώνης μόνο καλά λόγια είχε να πει για το χωριό και τους Μικροχωρίτες όπως και οι Μικροχωρίτες μόνο καλά λόγια θα είχαν να πουν για τον πιστό φίλο του Μικρού Χωριού που τώρα θα μείνει αξέχαστος στη μνήμη μας.

Συνδρομές που έχουν εισπραχθεί από 16/5/2004-25/11/2004

Όνοματεπώνυμο	Συνδρομή Αδελφότητας	Περιοδικό	Ευρώ
Δημητρακοπούλου Γ. Σωτηρία	2004	2004	10
Ανδρεοπούλου Σ. Ευαγγελία	2004	2004	10
Λαροκάπη Π. Ελένη	2004	2004	10
Μπάκη Ματίνα	2004	2004	10
Μπάκης Μπάμπης	2004	2004	10
Ζαχαροπούλου Τασία	2004	2004	10
Μώρης Γεώργιος και Μαρία	2004 - 2005	2004 - 2005	20
Κάρας Δέσποινα	2004	2004	30
Παπαπαναγιώτου Ελένη	2004	2004	10
Δερματά Σ. Αναστασία	2004	2004	20
Ντελή Βασιλική	2004	2004	10
Κατσιγιάννη Χρ. Άννα	2004	2004	10
Τσιμπογιάννη Αγαπούλα	2004	2004	10
Κάππας Σπυρίδων		2004	10
Κοντογεώργος Αθανάσιος	2004	2004	10
Πετρόπουλος Πέτρος - Λίτσα	2004 - 2005	2004 - 2005	20
Καστρόπουλος Νίκος - Μάρω	2004 - 2005	2004 - 2005	20
Μαστρογεωργόπουλος Σπύρος - Μαρία του Χαράλαμπος	2004 - 2005	2004 - 2005	20
Τσιμπογιάννη Αθηνά	2004 - 2005	2004 - 2005	20
Μπάρας Κώστας και Ισμήνη		2004	50
Κεράνης Δ. Νίκος	2004 - 2005	2004 - 2005	20
Φαλίδας Γεώργιος		2004	5
Ματσούκα Βασιλική	2004	2004	10
Ζυγιάρη Φρόσω		2002-2004	100
Μπούλος Σωτήρης και Ιφιγένεια		2003-2004	100
Κομποροζου-Κεραμιδιά Λιλή	2002-2004	2002-2004	30
Σιδέρη Βαγγελιώ	2004	2004	10
Μανίκα-Φατούρου Φωτεινή	2004	2004	10
Κυρίτσης Παναγιώτης	2004	2004	10
Γλάκας Χρήστος	2004	2004	10
Γλάκας Αθανάσιος	2004	2004	10
Φωτίου Καλλιόπη	2004	2004	10
“ για την Μεταμόρφωση			10
Μπακατσιά Βίκυ και Γιώργος	2004	2004	10
Πριοβόλου Μαριάνθη	2004	2004	10
Καρανίκας Δημήτριος	2004	2004	10
Φώλου Αρετή	2004	2004	10
Πανάρα Ειρήνη	2003-2004	2003-2004	20
Τσαρού Σία	2004	2004	10
Γιαννόπουλος Σπύρος	2000-2005	2000-2005	100
Παναγιώτου Νικόλαος	2003-2004	2003-2004	20
Αζακάς Νικόλαος	2003-2004	2003-2004	20
Ζήμιος Βασίλειος	2004	2004	50
Λιάπης Ιωάννης	2004	2004	10
Κουκουβάσιος Ηλίας	2004	2004	10
Σκρεπετέος Παναγιώτης	2004	2004	10
Τραστέλης Νικόλαος		2003-2004	15

Όνοματεπώνυμο	Συνδρομή Αδελφότητας	Περιοδικό	Ειρώ
Φλέγγας Αλέκος	2004	2004	10
Φλέγγας Τάσος	2004	2004	10
Φλέγγας Δημήτριος	2004	2004	10
Κουφαλιώτης Κλεομένης	2004	2004	10
Σκορδά Μαρία	2004	2004	10
Ανουσάς Ιωάννης	2004	2004	10
Δημοπούλου Ευτυχία	2004	2004	10
Δημόπουλος Χρήστος	2004	2004	10
Σιακαφλής Κυριάκος & Νατάσα	2004	2004	25
Κατεντζάν Ανέστης	2004	2004	10
Ζαχαρόπουλος Δημήτριος	2004	2004	15
Ϊβρος Ιωάννης	2004	2004	10
Μπούρας Δημήτριος	2004	2004	10
Παπαθανασιάδη Ειρήνη	2004	2004	20
Παπαθανασιάδη-Οικονόμου Μαρία	2004	2004	20
Παναγιώτου Τέλης	2004	2004	10
Κοντογιώργου Καλλιόπια	2004	2004	10
Φλετούρης Αθανάσιος	2004	2004	10
Δημητρόπουλος Θανάσης	2004	2004	10
Πολύζου Ασημίνα	2004	2004	10
Τσουκαλά Παρασκευή	2004	2004	10
Κακούρα Μαρία		2004	50
Ζαχαροπούλου Πεπούλα	2004	2004	10
Ζαχαρόπουλος Παναγιώτης	2003-2004	2003-2004	20
Κατσούδας Δημήτριος	2003-2004	2003-2004	20
Θάνου Χ. Ελένη	2004	2004	10
Νικητάκη Τάσος - Νίνα	2004	2002	10
Χονδρού Χρυσούλα	2004-2005	2004-2005	20
Πανώρη Αικατερίνη	2004	2004	10
Παπακωνσταντίνου Φωτεινή	2004	2004	10
Αρναούτη Βασιλική	2004	2004	10
Τσώμιου - Κυρίτση Βούλα		2005	39
Τίγκα Ελένη	2004	2004	10
Αϊβολιώτου Σαββούλα	2004-2005	2004-2005	30
Μπάκας Δημήτριος	2003-2004	2003-2004	20
Ζαχαρόπουλος Σερραρέμ	2004-2005	2004-2005	20

Απόδοση δωρεών προς ιερούς ναούς

Η Αδελφότητα Μικροχωριτών απέδωσε προς το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο Μικρού Χωριού τις κάτωθι δωρεές μελών της προς τους Ι.Ν. Αγίας Κυριακής και Μεταμόρφωσης του Σωτήρος:

- Μώρης Γεώργιος και Μαρία, στη μνήμη κουμπάρου τους Δημητρίου Σκορδά, υπέρ της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος: ευρώ 50
- Μαρία Δ. Σκορδά, στη μνήμη συζύγου της Δημητρίου, υπέρ της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος: ευρώ 50
- Φωτίου Καλλιόπη, για τη Μεταμόρφωση του Σωτήρος: ευρώ 10

**Δωρεές προς τους Ι.Ν. Μεταμορφώσεως του Σωτήρος και Αγίας Κυριακής
από 18/4/2004-25/9/2004**

Όνοματεπώνυμο - Δωρεά	Ευρώ
Φωτεινή Β. Ζωγράφου για την Παναγία	50
Αδελφότητα Μικροχωριτών από δωρεές μελών υπέρ των ως άνω Ι. Ν.	470
Αδελφότητα Μικροχωριτών για την πλακόστρωση αυλείου χώρου Ι.Ν. Αγίας Κυριακής.....	200
Ρένα Παπαθανασιάδη εις μνήμην Δημητρίου Τσατσαράγκου	50
Νομαρχία Ευρυτανίας για την πλακόστρωση Ι.Ν. Αγίας Κυριακής	3.000
Νικόλαος Σ. Λιάπης για την πλακόστρωση Ι.Ν. Αγίας Κυριακής.....	150
Ιωάννης Κακαβιάς υπέρ της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος	50 \$
Μιχαήλ και Ευφροσύνη Τσίρου εις μνήμη Δημ. Μπάκη αντί στεφάνου	50
Νικόλαος Δ. Παπαδημητρίου εις μνήμη Δημητρίου Μπάκη	50
Αικατερίνη Πανώρη εις μνήμην Σταύρου, Δέσπως, Κων/νου, Αλέκου, Μάνθου και Φρόσως Κομπορόζου	100
Φωτεινή Παπακωνσταντίνου εις μνήμην γονέων Μαρίας και Αθανασίου	100
Ευαγγελία Δ. Καρανίκα για την πλακόστρωση Ι.Ν. Αγίας Κυριακής	50
Νικόλαος Παπαδημητρίου εις μνήμην πατρός Δημητρίου για την πλακόστρωση Ι.Ν. Αγίας Κυριακής	50
Ολγα Παπαδημητρίου εις μνήμην συζύγου και γονέων για τους Ι.Ν. Μεταμόρφωσης και Αγίας Κυριακής	100
Ελισάβετ Αϊβαλιώτη υπέρ Αγίας Κυριακής και Μεταμορφώσεως	100
Βασιλική Ντελή εις μνήμην συζύγου και αδελφών	30
Αναστασία Σ. Δερματά εις μνήμην συζύγου Σωτηρίου.....	50
Παναγιώτης Ζωγράφος εις μνήμην Αγαπούλας Τσιμπογιάννη	50
Δημήτριος και Μαρία Ζωγράφου εις μνήμην Αγαπούλας Τσιμπογιάννη.....	75
Αθηνά Τσιμπογιάννη εις μνήμην μητρός Αγαπούλας Τσιμπογιάννη	75
Βασιλική Ανδριτσογιάννη υπέρ της Μεταμορφώσεως	50
Ελένη Ζήση εις μνήμην συζύγου Βασιλείου, αδελφού και γονέων Ιωάννου, Πηνελόπης Κατσιγιάννη.....	50
Γεώργιος και Διονυσία Παπαθανασίου για την κατασκευή εξωτερικής θύρας του Ιερού Βήματος του Ι.Ν. Μεταμορφώσεως εις μνήμη γονέων.....	4.000 \$
Δημήτριος Ζωγράφος για τον Ι.Ν. Αγίου Νικολάου	50

Εκ μέρους του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου εκφράζουμε τις θερμές ευχαριστίες προς τους ως άνω δωρητές και ευχόμεθα ο Κύριος να τους χαρίζει υγεία και οικογενειακή ευτυχία.
Επίσης, ανακοινώνουμε ότι: **Ο Ιερός Ναός Αγίου Νικολάου** χρειάζεται άμεση συντήρηση διότι κινδυνεύει να καταρρεύσει. Καλούνται όλοι οι απανταχού Μικροχωρίτες να βοηθήσουν να γίνει η συντήρησή του.

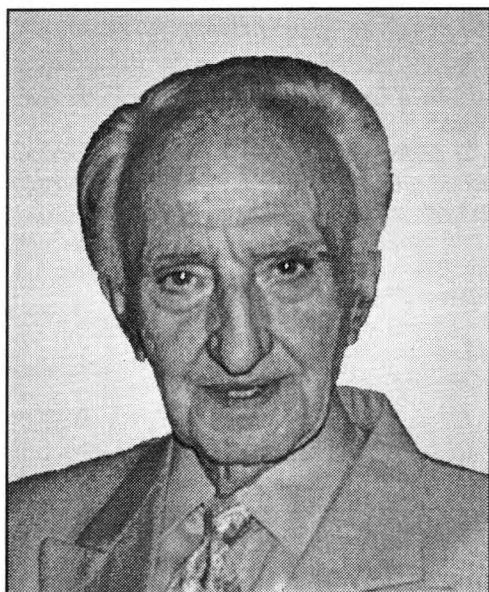
**Μετ' ευχών
Ο εφημέριος π. Νικόλαος Αζακάς**

Δωρεές εις μνήμη που έχουν εισπραχθεί από 16/5/2004-25/11/2004

Ονοματεπώνυμο	Ευρώ
Παπαδημητρίου Νίκος, υπέρ των σκοπών της Αδελφότητας -----	50
Μπάκη Ματίνα, στη μνήμη του συζύγου της Δημητρίου -----	10
Γάσπαρης Βασίλης και Καίτη, στη μνήμη Δημητρίου Σκορδά -----	20
Μώρης Γεώργιος και Μαρία, στη μνήμη κουμπάρου Δημητρίου Σκορδά, για την Αγ. Σωτήρα -----	50
Παπαπαναγιώτου Ελένη, στη μνήμη γαμπρού της Δημητρίου Σκορδά -----	30
Σκορδά Δ. Μαρία, στη μνήμη συζύγου της Δημητρίου υπέρ της Αγίας Σωτήρας -----	50
Σκορδά Δ. Μαρία, στη μνήμη του συζύγου της Δημητρίου -----	20
Ζωγράφου Μαρία, στη μνήμη μητρός της Αγαπούλας Τσιμπογιάννη -----	50
Τσιμπογιάννη Αθηνά, στη μνήμη μητρός της Αγαπούλας Τσιμπογιάννη -----	50
Φλέγγας Παύλος, στη μνήμη αδελφής του Αγαπούλας Τσιμπογιάννη -----	82 ή \$100
Κουτσούκης Γιάννης και Βασιλική, στη μνήμη αδελφού τους Νικήτα -----	50
Κουτσούκης Αλέκος και Νίκη, στη μνήμη αδελφού τους Νικήτα -----	50
Κουτσούκης Κλεομένης και Αιμιλία, στη μνήμη αδελφού τους Νικήτα -----	50
Κεράνης Δ. Νικόλαος, στη μνήμη Αριστοτέλη Θάνου -----	30
Μπίρτσας Παύλος, στη μνήμη του αδελφού του Κώστα (Κλέαρχου) για το μονοπάτι του μνημείου -----	350
Μανίκας Αθανάσιος & Φωτεινή Φατούρου, στη μνήμη γονέων τους Φίλιππα και Ευανθίας -----	150
Μανίκας Αθανάσιος & Φωτεινή Φατούρου, στη μνήμη θείας τους Βασιλικής και Αθανασίου Παπαδή -----	150
Φλέγγας Τάσος, στη μνήμη Δημητρίου Μπάκη -----	20
Γκιλμαν Αλμπερτ και σύζυγος, στη μνήμη Πέτρου Μπάρλα -----	20
Αρώνη Μαριάνθη, στη μνήμη Αγαπούλας Τσιμπογιάννη -----	20
Ζορμπαλάς Πέτρος, στη μνήμη πατρός του Κωνσταντίνου -----	10
Θάνου Χ. Ελένη και Τάσος-Νίνα Νικητάκη, στη μνήμη Τέλη Θάνου -----	100
Θάνου Χ. Ελένη και Τάσος-Νίνα Νικητάκη, στη μνήμη συζύγου και πατρός Χρίστου Θάνου -----	100
Θάνου Χ. Ελένη και Τάσος-Νίνα Νικητάκη, στη μνήμη Αντιγόνης και Σταύρου Γεωργούλη -----	100
Βονόρτα Μαργαρίτα, στη μνήμη συζύγου της Σπύρου -----	100
Κομπορόζος Τηλέμαχος, στη μνήμη Τέλη Θάνου -----	50
Κομπορόζος Τηλέμαχος, στη μνήμη Δημητρίου Μπάκη -----	50
Κομπορόζος Τηλέμαχος, στη μνήμη Τρύφωνα Κομπορόζου -----	50
Κεράνης Θανάσης και Χρυσούλα, στη μνήμη Τέλη Θάνου -----	50
Κεράνη Ν. Αρετή, στη μνήμη αδελφής της Παναγιώτας Παπαχρίστου -----	30
Ψυχής Πέτρος και Φίλη Μαρίνα, στη μνήμη Αριστοτέλη Θάνου -----	50
Οικογένεια Κώστα Κανούτου στη μνήμη Τέλη Θάνου -----	20

Λίγα λόγια γι' αυτούς που έφυγαν

Αριστοτέλης Κ. Θάνος
1916-2004

Στις 20 Σεπτεμβρίου 2004 ο Τέλης Θάνος έφυγε για το τελευταίο του ταξίδι. Τον συνόδευσε η οικογένειά του, συγγενείς και πολλοί φίλοι. Με συγκινητικά λόγια αγάπης τον αποχαιρέτησε η αγαπημένη του κόρη Ελένη. Εκ μέρους της Αδελφότητας Μικροχωριτών μίλησε ο κ. Θανάσης Ι. Κεράνης και εκ μέρους της Αγροτικής Τραπέζης ο κ. Νίκος Βράχας.

Σήμερα χάνουμε τον Τέλη. Τον αγαπητό μας συγχωριανό, ένα από τα δραστήρια μέλη της Αδελφότητός μας. Της Αδελφότητας Μικροχωριτών. Υπήρξε μέλος του διοικητικού συμβουλίου της και εργάστηκε με ενθουσιασμό για την επίτευξη των σκοπών της.

Με την κατολίθωση του χωριού μας, το 1963, δημιουργήθηκαν πολλά και ποικίλα προβλήματα που ταλαιπώρησαν και βασάνισαν τους Μικροχωρίτες. Τα σπουδαιότερα όμως ήταν της στέγασης και της ύδρευσης. Ο Τέλης εργαζόταν στην Αγροτική Τράπεζα και με τις γνωριμίες και το κύρος που είχε συνέβαλε ώστε η Τράπεζα να σχεδιάσει και κατασκευάσει το δίκτυο ύδρευσης του Μικρού Χωριού. Έργο σημαντικό για το νέο και τον παλιό οικισμό του χωριού.

Διετέλεσε πρόεδρος της Αναπτυξιακής Εταιρίας «Ευρυτανία Α.Ε.» και αντιπρόεδρος του Ιδρύματος Γαζή στο Καρπενήσι. Το έργο του είχε ευρύτερη απήχηση σε όλη την Ευρυτανία.

Γεννήθηκε στο Μικρό Χωριό και ήταν ένα από τα πέντε παιδιά του Κώστα και της Ελένης Θάνου.

Στην περίοδο της κατοχής 1941-1944 συμμετείχε με ενθουσιασμό και αυταπάρνηση στην Εθνική Αντίσταση, οργανωμένος στην ΕΠΟΝ (Εθνική Πανελλήνια Οργάνωση Νέων). Μετά την Κατοχή εργάστηκε στην Αγροτική Τράπεζα και διακρίθηκε για την εργατικότητα του φτάνοντας στα υψηλότερα κλιμάκια της ιεραρχίας.

Άνθρωπος καλλιεργημένος, ευγενής, πνευματώδης ήταν αξιγάπητος και περιζήτητος στις παρέες του και στον κοινωνικό του περίγυρο. Δεν θα λησμονήσουμε την παρουσία τους στις συγκεντρώσεις μας, που πάντα τις ομιλίες του τις τελείωνε με απαγγελίες ποιημάτων και τις διάνθιζε με έξυπνα και γουστοζικά ανέκδοτα.

Θα μας λείψεις Τέλη.

Στη σύζυγό του Ιωάννα, στα παιδιά του, στα εγγόνια του και στα αδελφία του εκφράζω τα συλλυπητήριά μου και τα συλλυπητήρια των μελών της Αδελφότητας Μικροχωριτών.

As είναι ελαφρύ το χόμα της απτικής γης που σε λίγο θα τον σκεπάσει.

Θανάσης Ι. Κεράνης

Πολυαγαπημένη μας συνάδελφε Αριστοτέλη, Με βαθιά λύπη και συγκίνηση μάθαμε όλοι οι συνάδελφοί σου, συνταξιούχοι Α.Τ.Ε. και φίλοι και γνωστοί σου ότι μας έφυγες από την επίγεια ζωή. Πάλεψες γενναία με θάρρος και υπομονή με τα δύσκολα προβλήματα της υγείας σου τον τελευταίο καιρό και τελικά ήρεμα και ειρηνικά παρέδωσες την ενάρετη ψυχή σου στον Κύριο εκεί ψηλά στον ουρανό, στον παράδεισο, μαζί με τις ψυχές των άλλων ευσεβών χριστιανών, θέση που την αξίζεις αφού στην επίγεια ζωή εφάρμοσες πιστά τη διδασκαλία Του και προσέφερες τόσα πολλά στους συνανθρώπους σου.

Γνωριστήκαμε και συνδεθήκαμε με αδελφική φιλία από μικρά παιδάκια 10 ετών στο ελληνικό σχολείο τότε και στο γυμνάσιο Καρπενησίου και στη συνέχεια σαν συνάδελφοι στην Αγροτική Τράπεζα, όπου συνεργασθήκαμε επί 10ετίες.

Υπήρξες ένα λαμπρό στέλεχος της Αγροτικής

Τράπεζας με την ακούραστη μεγάλη προσφορά σου στους τομείς που ανελάμβανες, ιδιαίτερα δε σαν διευθυντής Διοικητικού, συνεχίζοντας έτσι τη λαμπρή προσφορά προς την τράπεζα και τους αγρότες, του αείμνηστου γεν. διευθυντή θεού σου Π. Παπαλουκά και έτσι επάξια έλαβες και τον βαθμό του διευθυντή. Αλησμόνητη μένει στη μνήμη των συναδέλφων σου η δίκαιη και αμερόληπτη κρίση και επίλυση των θεμάτων των που έδινες σαν διευθυντής Προσωπικού.

Υπήρξες δημοκράτης σε όλη σου τη ζωή και είχες ενεργότατη συμμετοχή στην Εθνική Αντίσταση 1941-44 κατά των φασιστών κατακτητών και για τη δράση σου αυτή αναγνωρίσθηκες αγωνιστής Εθνικής Αντίστασης.

Για την ιδιαίτερη πατριδα σου την Ευρυτανία και το ηρωικό σου χωριό που γεννήθηκες, το Μικρό Χωριό, όπου έγινε μια από τις πρώτες μάχες των ανταρτών κατά των φασιστών επιδρομέων, πρόσφερες μεγάλη συμπαράσταση, ιδιαίτερα και σαν πρόεδρος, όταν έγινες συνταξιούχος, της Εταιρείας Ανάπτυξης της Ευρυτανίας.

Σαν οικογενειάρχης μαζί με την αγαπημένη σύντροφο της ζωής σου Ιωάννα δημιουργήσατε μια αγαπημένη και ευτυχισμένη οικογένεια με τα αποκατεστημένα επαγγελματικά και οικογενειακά αγαπημένα σας παιδιά Κώστα και Ελένη, Ανδρέα και Άννα, Ελένη και Γιώργο και τα έξη λατρεμένα εγγονάκια σας Σοφία, Ιωάννα, Αριστοτέλη, Άγγελο, Σοφία, Αριστοτέλη.

Όλοι μας που σε γνωρίσαμε και συνεργαστήκαμε μαζί σου χάσαμε ένα εξαιρετο, δραστήριο, καλωσυνάτο, έντιμο και κοινωνικό άνθρωπο, που διέθετε μεγάλο μέρος από τον διαθέσιμο χρόνο του για την εξυπηρέτηση των συνανθρώπων του και πάντα θα σε θυμόμαστε.

Όλοι εμείς που σε κατευοδώνουμε για το ταξίδι σου προς την αιώνια ζωή, η αγαπημένη σύντροφος της ζωής σου, τα αγαπημένα σου παιδιά και εγγονάκια σου, τα αδελφια σου, οι συγγενείς, οι φίλοι, οι συνάδελφοι σου συνταξιούχοι Α.Τ.Ε., οι συγχωριανοί σου από το Μικρό Χωριό, σου απευθύνουμε τον τελευταίο χαιρετισμό, ευχόμενοι και προσευχόμενοι ο Θεός να αναπαύσει την αγνή χριστιανική ψυχή σου κοντά Του στον ουράνιο παράδεισο και το χώμα της Αττικής γης που θα σε σκεπάσει να είναι ανάλαφρο.

Αιωνία σου η μνήμη
πολυαγαπημένη μας Αριστοτέλη.

Νίκος Βράχας

Στο καλό Πατέρα!
Ειν' αλήθεια πως φεύγεις πολύ ευτυχισμένος... Αυτό άξιζες!

Εμείς τώρα, όλοι εδώ, με πολλή συγκίνηση και πολλή αγάπη σε κατευοδώνουμε στο μακρύ ταξίδι που ξεκινάς...

Όσο για την υπέροχο σύντροφό σου, για 56 ολόκληρα χρόνια, για ένα πράγμα είμαστε σίγουροι, ότι η ζωή της από δω και πέρα θα είναι άδεια.

Σε διαβεβαιώνουμε όμως, ότι θα προσπαθήσουμε εμείς, τα παιδιά σου, πολύ περισσότερο τα εγγόνια σου, να της αναπληρώσουμε αυτό το κενό. Ελπίζω να φανούμε αντάξιοι αυτών που μας δίδαξες εσύ, γνήσιο τέκνο και φωτεινό παράδειγμα της καρπενησιώτικης γης.

Είμαστε υπερήφανοι για σένα κι' αυτή η περηφάνια ειν' η κληρονομιά που μας άφησες.

Αντίο αξιοζήλευτε, αξιαγάπητε πατέρα!

Ελένη Θάνου-Ζαχαρίου

Δημήτριος Μπάκης

Ένας αγαπητός συγχωριανός, που γέμιζε με την παρουσία του την πλατεία του χωριού μας κάθε καλοκαίρι έφυγε από τη ζωή στις 6 Ιουλίου 2004. Ήταν γιος της Βασιλικής και του Χαράλαμπου Μπάκης. Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1927 και το 1958 παντρεύτηκε με την αγαπημένη του Ματίνα. Απέκτησαν ένα γιο, τον Μπάμπη, που τους χάρισε ένα χαριτωμένο εγγονό, που η γυναίκα του κι αυτός χαιρόνταν την παιδική συντροφιά του τα καλοκαίρια στο χωριό. Τα χρόνια της νιότης του και μέχρι τη συνταξιοδότησή

του τα πέρασε, δουλεύοντας σκληρά, στην Καπνοβιομηχανία Κεράνη μέχρι τη συνταξιοδότησή του, το 1987. Ο πλάτανος του χωριού μας μαζί με τους τακτικούς θαμώνες του και όλους τους συγχωριανούς τον αποζητούν. Η έλλειψή του είναι δυσβάστακτη για την αγαπημένη του σύντροφο, αλλά και όλη την οικογένειά του. Ας είναι αιώνια η μνήμη του.

Τρύφωνα Κομπορόζος 1928-2004

Ένας άλλος ξαφνικός θάνατος ήλθε να σκιάσει το καλοκαίρι το χωριό μας. Η καρδιά του αποφάσισε να προδώσει τον αγαπημένο συγχωριανό μας Τρύφωνα Κομπορόζο. Έφυγε απρόσμενα απ' τη ζωή στα χέρια της αγαπημένης συντρόφου της ζωής του Λούλας, στις 20 Ιουλίου 2004. Ο μοναχογιός τους Θάνας βρήκε το κουράγιο να γράψει για τα Μικροχωρίτικα Γράμματα τα παρακάτω λόγια αγάπης και άφρατης λύπης για τον αναπάντεχο χαμό του αγαπημένου του πατέρα:

Στις 20/7/2004 η οικογένειά μας ορφάνεψε από σύζυγο, πατέρα και παππού. Η καρδιά του Τρύφωνα Κομπορόζου σταμάτησε να χτυπάει. Γεννημένος στο Μικρό Χωριό ήταν το μικρότερο παιδί του Θανάση Κομπορόζου και της Φρόσως Παππαδή. Λόγω της απώλειας του μεγαλύτερου αδελφού του Γιάννη στην Κατοχή και μετά από λίγα χρόνια του πατέρα του, αυτός είχε αναλάβει την ευθύνη της οικογένειας.

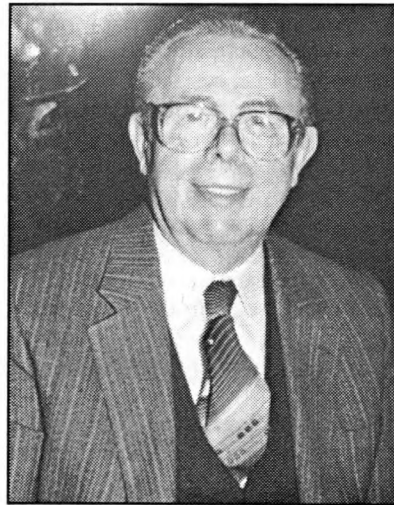
Από το 1946 είχε εγκατασταθεί στην Αθήνα, όπως οι περισσότεροι Μικροχωρίτες. Παντρεύτηκε τη Λούλα Πορτοκαλλίδη και απέκτησαν ένα γιο τον Θανάση. Τα τελευταία χρόνια είχε εγκατασταθεί με την γυναίκα του στην Χαλκίδα, κοντά στα παιδιά τους και τις δυο εγγονές τους Κατερίνα και Μαρία, τις οποίες υπεραγαπούσε.

Λάτρευε το χωριό και μαζί με την οικογένειά του κάθε καλοκαίρι περνούσε την άδειά του σε αυτό. Άνθρωπος ευχάριστος, γεμάτος ζωντάνια, τα βράδια κάτω από τον πλάτανο, παρέα με παιδικούς φίλους και συγχωριανούς, διηγόταν ιστορίες από τα παιδικά τους χρόνια. Σχεδιάζε την εξ ολοκλήρου ανακατασκευή του πατρικού του σπιτιού στο χωριό αλλά δυστυχώς η καρδιά του τον πρόδωσε και δεν πρόλαβε να πραγματοποιήσει τα σχέδιά του.

Ευχόμαστε να είναι ελαφρύ το χώμα της Ευβοϊκής γης που τον σκεπάζει. Η σκέψη και η απέραντη αγάπη μας θα είναι πάντα κοντά του. Ας είναι αιώνια η μνήμη του.

**Με αγάπη
Η γυναίκα του, τα παιδιά του
και τα εγγόνια του**

Δημήτριος Σκορδάς

Στην αγκαλιά της αγαπημένης του γυναίκας έσβησε πλήρης ημερών ο Δημήτριος Σκορδάς. Γεννήθηκε το 1915 στο Δερμάτι. Το 1958 παντρεύτηκε με την αγαπημένη του Μαρία, το γένος Κουφαλιώτη. Ζούσαν μαζί ήσυχα και αρμονικά στη Θεσσαλονίκη και τα καλοκαίρια τα περνούσαν στο Μικρό Χωριό. Ο Δημήτριος

Σκορδάς διακρινόταν για τη συνέπειά του χάριν της οποίας βοήθησε ποικιλότροπα το έργο της Αδελφότητας Μικροχωριτών για πολλά χρόνια.

Παραθέτουμε τα όμορφα λόγια του ανηψιού του Γιώργου Γιαννούλη που έγραψε στη μνήμη του καλοθύμητου Δημητρίου Σκορδά:

«Στις 4 Ιουλίου, εντελώς ανέλπιστα και αθόρυβα, έφυγε από κοντά μας ένας ακόμη συμπαθής και καλοσυνάτος ευρυτάνας, ο Δημήτριος Σκορδάς. Αιτία του απρόσμενου θανάτου του, το ληοστό απόθεμα αντοχής ύστερα από μια 80χρονη κοπιώδη και πολυτάραχη πορεία ζωής. Γεννήθηκε στο Δερμάτι Ευρυτανίας, όπως και τα υπόλοιπα έξι αδέρφια του, Γιώργος, Αριστείδης, Γεωργία, Βασιλική, Ιωάννα και Μαρία. Η οικονομικά στείρα και άγονη πατρώα γη τον αναγκάζει να πορευθεί στη μεγαλούπολη Θεσσαλονίκη, εγκαταλείποντας έτσι από την παιδική του ηλικία τους γονείς του Ολυμπία και Αθανάσιο Σκορδά. Αρωγοί και συνάμα... κηδεμόνες στις πρώτες εργασιακές του αναζητήσεις στάθηκαν κάποιοι συγχωριανοί του, μεγαλέμποροι, τους οποίους μνημόνευε διαρκώς με βαθιά ευγνωμοσύνη. Αυτοί ήταν και οι πρώτοι του εργοδότες, όπως ο Νικόλαος Καρδαράς και ο Χρήστος Ζωγράφος.

Ο 12χρονος – τότε – βιοπαλαιστής Δημήτρης, αισιόδοξος και δημιουργικά ανήσυχος, εντάχθηκε στους αγωνιούντες και ευρηματικούς δουλευταδες της γενιάς του, βάζοντας σαν κύριο στόχο μια προσοδοφόρα επιχειρηματική απασχόληση. Οι προσπάθειές του τελεσφόρησαν, καθώς – συν τω χρόνω – κατάφερε να δημιουργήσει μια κραταιά παρουσία στον εμπορικό κόσμο της Θεσσαλονίκης.

Αδιάκοπα στοργικός με τους γονείς του και τις αδελφές του, φρόντισε να τους εγκαταστήσει στην πόλη της εργασίας του, μεριμνώντας καθημερινά και μακροπρόθεσμα για την κοινωνική τους αποκατάσταση. Στους συμπατριώτες, γείτονες και συναδέλφους του, ήταν έμφυτα σεμνός, ευπρεπής, φιλικός, ανεξίκακος και μακρόθυμος.

Στα όψιμα χρόνια της ζωής του, σε κάθε συγγενικό αντάμωμα αναμνησιολογούσε με συγκίνηση και νοσταλγία για το γενέθλιο τόπο του, το δόσβατο και απόμακρο Δερμάτι, για το οποίο είχε αναπτύξει ακατάλυτους ψυχικούς δεσμούς. Ακόμη, στις βιωματικές του ιστορίες και αφηγήσεις, ξέχωρη θέση είχαν τα πρώτα δύσκολα βήματα του βιοπορισμού του στη φτωχομάνα και

ελπιδοφόρα Θεσσαλονίκη του μεσοπολέμου.

Είθε η ιερή μνήμη του να συνοδεύει για πάντα τους φίλους και συγγενείς του».

Αγαπούλα Φλέγγα - Τσιμπογιάννη

Την Κυριακή 22-8-2004, παραμονή της Παναγίας Προυσιώτισσας και μετά τη θεία λειτουργία στην Αγία Κυριακή, αφού αποχαιρέτησε τους συγχωριανούς της, έφυγε για το τελευταίο της ταξίδι η πολυαγαπημένη μας μητέρα Αγαπούλα, προδομένη από την καρδιά της.

Ήταν κόρη της Αθηνάς και του εθνομάρτυρα Χρήστου Φλέγγα, που εκτέλεσαν οι Ιταλοί το 1942, με άλλους δώδεκα χωριανούς στις Λόγγοβες.

Από τα πέντε αδέρφια της σήμερα είναι στη ζωή μόνον ο Παύλος Φλέγγας, που κατοικεί στην Αμερική.

Έζησε στην Αθήνα (Φιλοπάππου) με το σύζυγό της Ιωάννη Τσιμπογιάννη από τη Χελιδόνα και τις κόρες της Μαρία και Αθηνά, ευτυχισμένη κοντά στα παιδιά της και τα δυο εγγόνια της. Άξια μάνα, ακριβοδίκαιη, με καλοσύνη και βαθιά πίστη στο Θεό.

Νοσταλγούσε πάντα το Μικρό Χωριό και επιθυμία της ήταν να αναπαυθεί στον τόπο που γεννήθηκε. Ας είναι ελαφρύ το χώμα που τη σκεπάζει. Αιωνά της η μνήμη. Θα μείνει για πάντα στην καρδιά μας.

Τα παιδιά της: Μαρία – Δημήτρης, Αθηνά
Τα εγγόνια της: Σωτηρία, Νίκος

Ελένη Σπ. Ζορμπαλά

Πέθανε στη Χαλκίδα σε ηλικία 75 ετών η Ελένη, κόρη του Σπύρου και της Κατίνας Ζορμπαλά. Μεγάλωσε στη Χαλκίδα, όπου ο πατέρας της, αείμνηστος Σπύρος Ζορμπαλάς, είχε αναπτύξει σημαντική επιχειρηματική δραστηριότητα. Ως γνωστόν, είχε ιδρύσει εκεί την «Ποτοποιία Σπ. Ζορμπαλά», η οποία είχε διακριθεί σε πολλές διεθνείς εμπορικές εκθέσεις, ιδιαίτερα για το γνωστό ούζο Ζορμπαλά, αποκτώντας πολλά βραβεία. Η μητέρα της Ελένης ήταν επίσης Μικροχωρίτισσα, κόρη του Γεωργίου και της Ελένης Σιδέρη.

Η ίδια η Ελένη αγαπούσε πολύ το χωριό μας που το επισκεπτόταν συχνά, ιδιαίτερα μετά τον θάνατο των γονιών της. Ήταν βαθειά θρησκευόμενη γυναίκα που επισκεπτόταν τα μοναστήρια της περιοχής μας ή παρέτεινε συχνά την παραμονή και μετά τις θερινές διακοπές της, όπως στην Ι.Μ. Τατάρνης και το Ησυχαστήριο της Οσίας Μαρίας της Αιγυπτίας. Άφησε πολύ αγαθές αναμνήσεις. Ο Θεός ας αναπαύσει την ψυχή της.

Μαρία Παπαϊωάννου 1922-2004

Η Μαρία Παπαϊωάννου ήταν αδελφή της Φωτεινής Κομματά, που μαζί με της συγγενείς της Νίκο, Γιαννούλα και Μαίρη Κοντογιάννη θάφτηκαν ζωντανοί μέσα στην οργισμένη γη που άνοιξε και της κατάπτε την θλιβερή μέρα της κατολίθησης του χωριού της.

Η Μαρία, στη Λαμία που ζούσε, περίμενε με ανυπομονησία τα Μικροχωρίτικα Γράμματα για

να διαβάσει νέα από το αγαπημένο της χωριό. Μάλιστα, φρόντισε η ίδια για τη φωτογραφία που θα έμπαινε στο περιοδικό της όταν εκείνη θάχε φύγει απ' τη ζωή. Είναι η τυπωμένη εδώ φωτογραφία, που στο πίσω μέρος έχει την ιδιογραφή επιθυμίας της: «Να δοθή για το βιβλίο του Χωριού»!

Τα παιδιά της, που τη φρόντιζαν πάντα και ιδιαίτερα τον τελευταίο καιρό, της έστειλαν τη φωτογραφία και έγραψαν τα παρακάτω λόγια αγάπης στη μνήμη της:

Η Μαρία Παπαϊωάννου πέθανε της 11-11-2004 στη Λαμία μετά από κατάκλιση ενάμιση χρόνου και αλλεπάλληλα εγκεφαλικά επεισόδια.

Γεννήθηκε στο Μικρό Χωριό Ευρυτανίας από τον Ιωάννη και την Αλεξάνδρα Κομματά, το έτος 1922. Ο πατέρας της είχε μεταναστεύσει στην Κωνσταντινούπολη. Παντρεύτηκε το 1945 τον Δημήτριο Παπαϊωάννου και απέκτησαν τρία παιδιά, τον Γεώργιο, την Αλεξάνδρα και την Ελένη, από τα οποία χάρηκε έξη εγγόνια.

Από την ημέρα του γάμου της ζούσε στη Λαμία με το σύζυγό της ευτυχισμένα ως το 1970, όπου εκείνος απεβίωσε και μόνη της συνέχισε την πορεία της ζωής, μέσα από της δυσκολίες και στενοχώριες. Δίπλα της είχε πάντα την στήριξη των παιδιών της.

Αγαπούσε πολύ την ιδιαίτερη πατρίδα της και κάθε καλοκαίρι την επισκεπτόταν, παρ' όλο που δεν υπήρχε κανείς από της δικούς ανθρώπους να την υποδεχθούν, διότι σκοτώθηκαν στην κατολίθηση του 1963, στις 13 Ιανουαρίου.

Ήταν πολύ δυνατή, ζωντανή και ευχάριστη γυναίκα.

Θα τη θυμόμαστε και θα την αγαπάμε πάντα.

*Τα παιδιά της
Γεώργιος, Αλεξάνδρα, Ελένη
και τα εγγόνια της*

Μαρία Τζαφέρη

Πριν λίγους μήνες πέθανε στην Αμερική η κοντοχωριανή μας Μαρία Τζαφέρη, που γεννήθηκε στην Καρύτσα το 1907. Ήταν το γένος Μπουγιουκλή με αρκετούς συγγενείς στο χωριό μας, που το επισκεπτόταν συχνά. Ο άντρας της Δημήτριος σκοτώθηκε στον Εμφύλιο το 1948. Στη δεκαετία του '50 τα παιδιά της Θανάσης και Κώστας μετανάστευσαν στην Αμερική. Κοντά τους πήγε αργότερα, το 1966, και η μάνα τους για να χαρεί από κοντά τα παιδιά της, τα 7 εγγόνια και τα 10 δισεγγόνια της, που την περιέβαλαν με πολύ στοργή και αγάπη. Η γιαγιά, ως νοσταλγός της ζωής του

χωριού της, διατηρούσε μερικά οικόσιπα ζώα, όπως κατσίκια, κότες κ.ά. που ανέτρεφε άνετα στο μεγάλο κτήμα τους, που ήταν γεμάτο βλάστηση. Όσους είχαν την τύχη να περάσουν από τη φιλόξενη αυτή ευρυστατική οικογένεια, η πρόσχαρη γιαγιά τους φιλευε με «αρτμές» του χωριού, μυζήθρα, γιαούρτι, κ.ο.κ. που τα΄ φκιαχνε η ίδια. Η συμπαθέστατη γιαγιά Τζαφέρου άφησε πολύ αγαθές αναμνήσεις σε φίλους και πατριώτες. Ας είναι ελαφρό το χώμα της αμερικανικής γης που τη σκεπάζει.

Κωνσταντίνος Πέτσικας 1915-2004

Ο Κώστας Πέτσικας γεννήθηκε στο Μικρό Χαριό το 1915, το πρώτο παιδί του Χαράλαμπου και της Ευθυμίας Πέτσικα από τα (5) πέντε.

Το 1927 ξενιτεύτηκε στην Αθήνα και ασχολήθηκε με διάφορες δουλειές.

Το 1952 μετανάστης στην U.S.A.

Παντρεύτηκε την Βικτώρια Τσιώση, από τα Δολιανά Αρκαδίας δεν απέκτησαν παιδιά.

Υπήρξε άνθρωπος προσανατολισμένος και έκανε καλή διαβίωση. Επισκεπτόταν το χωριό συχνά κάθε χρόνο όσο ζούσε η μητέρα του αλλά και τα αδελφια του στην Αθήνα.

Στις 23-5-2004 ο Κώστας απεβίωσε στο Σ. Φραντζίσκο της Καλλιφόρνιας.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα που τον σκεπάζει, θα σε θυμόμαστε πάντα, τα αδελφια σου.

Δημήτρης Σταυρούλα Πέτσικα

Παναγιώτα Παπαχρήστου - Πριγκηφίδη

Η Παναγιώτα Παπαχρήστου έφυγε από τη ζωή ταλαιπωρημένη από εκφυλιστικά νοσήματα σε ηλικία 74 χρόνων. Καταγόταν από το Μεγάλο Χαριό και ήταν αδελφή της Αρετής Ν. Κεράνη και της Γεωργίας Αυγεροπούλου.

Ο πατέρας της γιατρός Ιωάννης Πριγκηφίλης, σπουδαγμένος στη Βιέννη, παρείχε οικονομική ευρωστία στην οικογένειά του. Όμως ο πόλεμος άλλαξε ριζικά την κατάσταση. Μια εύπορη οικογένεια είχε απρόσμενα οδηγηθεί σε οικονομική καταστροφή.

Η μητέρα και γιαγιά Πέγκυ, όπως την αποκαλούσαν, έζησε λιγότερες ανέμελες και περισσότερες θεαλλώδεις στιγμές. Την χαρακτήριζε η αυταπάρνηση, ο ενθουσιασμός και ο υπερβύλλων ζήλος με ό,τι καταπιανόταν. Το 1950 παντρεύτηκε τον Χαράλαμπο Παπαχρήστου από την Καλαμπάκα και στάθηκε στυλοβάτης δίπλα του μέχρι το 1985 που εκείνος έφυγε από τη ζωή. Εκείνη συνέχισε την ενεργό προσφορά της προς τα παιδιά και τα εγγόνια της μέχρι που ήλθε η μεγάλη δοκιμασία από την υγεία της.

Ας είναι αιώνια η μνήμη της.

ΑΓΟΡΑΙΟ

Βασίλης Μπούρας

Νέο Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370
41300 / 41281, Κιν. 6972 288457

TAXI

Γιάννης Καραγκούνης

Νέο Μικρό Χωριό Τηλ. 22370 41392,
Κιν. 6972 707840

Ξύλινες Δημιουργίες

...με έμπνευση από τη φύση

Έκθεση - Διάθεση:

Παλιό Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41031

Γραφικές Τέχνες

**Τυπογραφείο - Επιγραφές -
Σφραγίδες**

ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Νικ. Τσαμπούλα 2, Καρπενήσι. Τηλ. 22370
22020 / 22019 Κιν. 6944 518581

Εστιατόριο - Ταβέρνα

Απόδραση

Νικόλαος Ζουρζούκης

Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. - fax: 22370 41454, Κιν. 6978874989

Ζυδόγλυπτα

*Χειροποίητες πρωτότυπες
δημιουργίες
σπάνιας ομορφιάς*

Έκθεση - Διάθεση:

Νέο Μικρό Χωριό "Το Τζάκι"
Τηλ. 22370 41318

Κομμώσεις

**Ανδρικές - Γυναικείες - Παιδικές
"ΚΙΚΗ"**

Δ/νση: Κική Φούκα-Σκοτίδα

Καραϊσκάκη 4, Καρπενήσι
Τηλ. 22370 25666

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΛΙΑΠΗ

**Αθήνα - Λαμία - Μακρακώμη
Άγιο Γεώργιο - Καρπενήσι**

Διεύθυνση: Μαρία Π. Σκρεπετού

Κηφισού 91β 8
Τηλ. 210 3454825 - 3452186
Fax: 210 3452186

**Νυχτερινό Κέντρο
Διασκέδασης
ΝΕΜΕΣΙΣ**

Καρπενήσι. (Διασταύρωση Π. Πατραϊκής)

Ξενοδοχείο - Εστιατόριο -
Καφετέρια
Η ΧΕΛΙΔΟΝΑ

Δ/ση: Κώστας Τσινιάς
Παλαιό Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41221,
Κιν. 6944 36 01 57

Ξενώνας - Καφετέρια

STUDIO MERCES

Υπεύθυνη κρατήσεις: Αγορίτσα Τσινιά
Παλαιό Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41444,
Fax: 22370 41111 Κιν. 6974 114182

Ενοικιαζόμενα πανοραμικά δωμάτια

ΤΟ ΤΖΑΚΙ

Δ/ση: Παρασκευή Ν. Αζακά
Νέο Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41318 /41465,
Fax: 22370 41094, Κιν. 6977 808961

Ενοικιαζόμενα δωμάτια
n γωνιά

Δ/ση: Γιώργος Γιαννακόπουλος
Νέο Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41393,
Fax: 22370 41586

Ενοικιαζόμενα πολυτελή δωμάτια

PINA ΤΑΣΙΟΥ

Νέο Μικρό Χωριό.
Τηλ. 22370 41349

Ζήσιμος Σωτήρης
Ενοικιαζόμενα δωμάτια
ΙΒΙΣΚΟΣ STUDIOS

Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41515

Ξενοδοχείο
**COUNTRY CLUB
HELLAS HOTEL**

Hotel Manager: Πόπη Μπακατσιά

Νέο Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41570-6,
Fax: 22370 41577

Ξενώνας - Κοσμική Ταβέρνα -
Καφετέρια

ΤΟ ΡΙΖΩΜΑ

Δ/ση: Θεόδωρος Μπούρας
Νέο Μικρό Χωριό. Τηλ 22370 41170,
Fax: 22370 41486

Ενοικιαζόμενα δωμάτια Α'
κατηγορίας

Ψησταριά - Εστιατόριο -
Χωριάτικη Κουζίνα
ΤΟ ΧΩΡΙΑΤΙΚΟ

Δ/ση: Βασιλική Νασιοπούλου
Νέο Μικρό Χωριό.
Τηλ. 22370 41257 / 41103

Ενοικιαζόμενα
πολυτελή δωμάτια
ΦΩΤΕΙΝΗ ΖΑΡΑ

Νέο Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41236 /41433

Ψησταριά - Ταβέρνα -
Χωριάτικη Κουζίνα
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΠΟΥΡΑΣ

Νέο Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41300

SUN & SEA

TRAVEL AGENCY

- Αεροπορικά εισιτήρια για όλο τον κόσμο • Συνέδρια - Εκθέσεις
- Οργανωμένες εκδρομές • Διαβατήρια - Βίζες

Στις οικονομικότερες τιμές!!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΓΙΟΥΡΝΑ - ΒΟΥΓΑ Σινώπης 29, Αμπελόκηποι, Τηλ.: 210 7799261

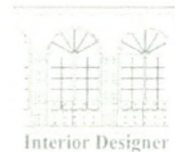

ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΡΩΝΗΣ

Καραολή & Δημητρίου 70 Πειραιάς
Τηλ/Fax: 41.11.849 Fax: 41.34.776

Αθανάσιος Π. Λιαροκάκης
Διακοσμητής

Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός
και Μελέτη Χώρων

Κόκκαλη 31, Αγρίνιο, τ.κ. 30100.
Τηλ.: 0641 - 33233. (& fax) - 24522.
Κιν.: 0932831607, E-mail:
athanart@otenet.gr

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ

ΣΟΦΙΑ ΛΙΑΡΟΚΑΠΗ

ΜΠΟΤΣΑΡΗ 8 - ΤΗΛ. 0641 / 23.602 - ΑΓΡΙΝΙΟ

Τεχνικές εργολαβίες - πέτρινες
κατασκευές

ΒΑΣΙΛΗΣ ΖΗΣΙΜΟΣ

Νέο Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41056,
Κιν. 6977 624440

Εσπερίδα

Γεύσεις... και Ζωντανή Μουσική

ΒΑΣ. ΜΑΝΩΛΑΚΟΣ

Πειραιώς & Αλόης 65
Κ. Πετρέλινα, Αθήνα

Τηλ. 210 3478 227 - 210 3471 756
<http://www.4pireas.gr/esperida>

ΠΑΤΩΜΑΤΑ
ΛΟΥΣΤΡΑ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ
ΣΚΑΛΕΣ

ΛΙΑΠΗΣ ΝΙΚΟΣ & Υιός

ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΓΓΥΗΜΕΝΗ

6610846 - 6048695 - 0972 136979

ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΩΝ ΠΛΑΚΑ

34 ΧΡΟΝΙΑ

ΠΡΩΤΟΙ σε ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

- ΣΧΕΔΙΟ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ - Α.Τ.Ε.Ι.
- ΓΡΑΜΜΙΚΟ
- ΕΛΕΥΘΕΡΟ
ΣΧΕΔΙΟ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
- ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

FOUNDATION

- ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ
- ART & DESIGN
- ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ
- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ &
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

- ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ
- ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΚΕΝΤΡΟ
ΤΕΧΝΩΝ

ΠΛΑΚΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΩΝ ΠΛΑΚΑ ΑΕ

ΑΘΗΝΑ

ΠΑΤΗΣΙΩΝ 65, 104 33 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ: 210 8250552, FAX: 210 8250627

ΚΑΙ

ΨΥΧΙΚΟ • ΓΛΥΦΑΔΑ • ΚΗΦΙΣΙΑ

e-mail: info@plakas.gr
www.plakas.gr